

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuutta verotuksen alalla koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla sekä muutettavaksi verotusmenettelystä annettua lakia, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia, tulotietojärjestelmästä annettua lakia ja hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annettua lakia. Digitaalisen alustatalouden toimijoille eli alustaoperaattoreille säädettäisiin velvollisuus ilmoittaa Verohallinnolle tietoja alustalla toimivien henkilöiden ja yritysten saamista myynti- ja vuokratuloista.

Ehdotetuilla säädöksillä pannaan täytäntöön direktiivi, jonka tarkoituksena on parantaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden veroviranomaisten tiedonsaantia digitaalisten alustojen välityksellä harjoitetusta kaupallisesta toiminnasta. Tiedonsaanti parantaa jäsenvaltioiden mahdollisuuksia verottaa digitaalisilla alustoilla toteutettavia myynti- ja vuokraustapahtumia, myös silloin kun alusta ja myyjä tai vuokralle antaja eivät ole samassa valtiossa. Direktiivin tarkoituksena on lisäksi parantaa jäsenvaltioiden tämänhetkistä hallinnollista yhteistyötä ja tietojenvaihtoa verotuksen alalla muun muassa lisäämällä rojaltit pakollisen automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluviin tuloluokkiin ja mahdollistamalla kahden tai useamman jäsenvaltion yhteistarkastukset.

Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettavassa laissa säädettäisiin tiedonantovelvollisista, ilmoitettavista tiedoista ja ilmoittamiseen liittyvistä menettelyistä. Verotusmenettelystä annetussa laissa säädettäisiin raportoivien alustaoperaattoreiden tiedonantovelvollisuudesta. Tiedot alustan välityksellä toteutetuista myynti- ja vuokraustapahtumista olisi ilmoitettava Verohallinnolle, joka ilmoittaisi direktiivin mukaisesti tiedot toisille jäsenvaltioille siltä osin kuin tiedot liittyvät toisessa jäsenvaltiossa verovelvolliseen myyjään tai toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan kiinteään omaisuuteen.

Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi tarpeelliset säännökset direktiivimuutoksen edellyttämän jäsenvaltioiden välisen automaattisen tietojenvaihdon mahdollistamiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	5
2.1 Virka-apudirektiivi	5
2.2 Tavoitteet	7
2.3 Pääasiallinen sisältö	9
2.3.1 Alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuus	9
2.3.2 Muut täsmennykset ja lisäykset virka-apudirektiiviin	10
3 Nykytila ja sen arviointi.....	14
3.1 Virka-apudirektiivin muutosten täytäntöönpano.....	14
3.2 Tiedonsaanti alustojen kautta saaduista tuloista.....	15
3.2.1 Nykytila.....	15
3.2.2 Nykytilan arviointi	16
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	18
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	18
4.1.1 Yleistä	18
4.1.2 Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuus.....	18
4.1.3 Virka-apudirektiivin mukaisen hallinnollisen yhteistyön tiivistämiseen liittyvät toimenpiteet.....	19
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	22
4.2.1 Vaikutuksista yleisesti.....	22
4.2.2 Vaikutukset tiedonantovelvollisille.....	22
4.2.3 Vaikutukset verovelvollisille	23
4.2.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	23
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	24
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	24
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot ja kansainvälinen kehitys	25
6 Lausuntopalaute.....	26
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	30
7.1 Laki digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla	30
7.2 Laki verotusmenettelystä	46
7.3 Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä.....	49
7.4 Laki tulotietojärjestelmästä	49
7.5 Laki hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta.....	50
8 Voimaantulo	52
9 Toimeenpano ja seuranta	52
10 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	52
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	53

LAKIEHDOTUKSET	56
1. Laki digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla	56
2. Laki verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta	65
3. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	66
4. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	67
5. Laki hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisesta	68
LIITE	71
RINNAKKAISTEKSTIT	71
2. Laki verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta	71
3. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	73
4. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	74
5. Laki hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisesta	75

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen valmisteluun on johtanut kansallista täytäntöönpanoa edellyttävä direktiivi. Neuvosto antoi 22.3.2021 direktiivin (EU) 2021/514, jäljempänä *DAC7-direktiivi*, hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU, jäljempänä *virka-apudirektiivi*, muuttamisesta. Direktiivi julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 25.3.2021, EUVL L 104. Direktiiviä sovelletaan pääosin 1.1.2023 alkaen.

DAC7-direktiivi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 113 ja 115 artiklaan, joiden mukaan neuvosto antaa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset jäsenvaltioiden sääntöjen yhdenmukaistamisesta välillisen verotuksen alalla sekä direktiivejä jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, jotka suoraan vaikuttavat sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan.

Esitys kytkeytyy välillisesti hallitusohjelmaan. Valtiovarainministeriössä käynnistettiin joulukuussa 2019 lainsäädäntöhanke (VM123:00/2019), jonka tarkoituksena oli laajentaa välittäjän tiedonantovelvollisuutta Verohallinnolle koskemaan myös tilanteita, joissa itse maksusuoritus ei ole kulkenut välittäjän kautta. Hanke liittyi pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman, jonka yhtenä veropoliittisena tavoitteena on veropohjan tiivistäminen. Hallitusohjelman mukaan veropohjan tiivistäminen on erityisen tärkeää globaalissa taloudessa, jossa rahavirrat ylittävät kansalliset rajat. Hallitusohjelmassa todetaan, että harmaa talous ja veronkierto aiheuttavat suomalaiselle yhteiskunnalle merkittävät veromenetykset vuosittain. Osana verovajeen pienentämiseen tähtäviä toimenpiteitä hallitusohjelmassa on muun ohessa todettu, että verottajalle mahdollistetaan tarvittavat lainsäädännölliset ja teknologiset keinot, joilla se voi mahdollisimman automaattisesti kerätä digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedot verotuksen käyttöön. Lisäksi hallitusohjelmassa on todettu yleisellä tasolla, että Verohallinnon työtä alustatalouden verottamiseksi on syytä tukea. Kun Euroopan komissio antoi digitaalisen alustatalouden toimijoiden raportointivelvollisuudesta direktiiviehdotuksen, päätettiin lainsäädäntöhanke yhdistää tulevaan direktiivin täytäntöönpanohankkeeseen.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komission heinäkuussa 2020 neuvostolle antama ehdotus virka-apudirektiivin muuttamisesta on osa oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskevaa pakettia, jolla tuetaan EU:n elpymistä. Pakettiin sisältyy toimintasuunnitelmaa koskeva tiedonanto, jossa esitellään uusia tulevia oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskevia ja elvytysstrategiaa tukevia aloitteita¹, sekä komission tiedonanto verotusalan hyvästä hallintotavasta EU:ssa ja sen ulkopuolella². Jälkimmäisessä tarkastellaan edistymistä verotusalan hyvän hallintotavan parantamisessa EU:ssa ja sen ulkopuolella ja ehdotetaan parannuskohteita. Lisäksi, komissio arvioi vuonna 2019 virka-

¹ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e8467e73-c74b-11ea-adf7-01aa75ed71a1.0011.02/DOC_1&format=PDF

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0313&from=EN>

apudirektiivin vaikuttavuutta, tehokkuutta, merkityksellisyyttä, johdonmukaisuutta ja EU:n tason lisäarvoa. Arvioinnissa³ todettiin muun muassa, että yhteistyöstä on merkittävää hyötyä, mutta parantamisen varaa on edelleen.

Ehdotusta käsiteltiin neuvoston verotyöryhmässä useamman kerran vuoden 2019 syyskuun ja marraskuun välillä. Ehdotus hyväksyttiin Portugalin EU-puheenjohtajuuskaudella maaliskuussa 2021.

Komission ehdotus COM(2020) 314 final on saatavilla komission internetsivulla⁴.

Edellä mainitusta direktiiviehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmä (U 42/2020 vp). Suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan (SuVEK 78/2020 vp) ja yhtyi valtiovarainvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Kansalliset direktiivin valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä eduskunnan internetsivuilla⁵.

Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esityksen valmistelussa on tehty yhteistyötä Verohallinnon kanssa. Esitys oli lausuntokierroksella 1.7.2022–16.8.2022 ja siitä pyydettiin lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [VM009:00/2022](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnus/vm009:00/2022).

Direktiivin täytäntöönpanovaiheessa on tehty yhteistyötä komission ja toisten jäsenvaltioiden kanssa direktiiviin liittyvien tulkintakysymysten osalta.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Virka-apudirektiivi

EU-jäsenvaltioiden välillä on 1.1.2013 alkaen sovellettu virka-apudirektiiviä, jolla kumottiin vuoden 2012 loppuun asti sovellettu direktiivi 77/799/ETY jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla. Virka-apudirektiivi kattaa kaikki jäsenvaltion ja sen osa-alueiden tai paikallisviranomaisten kantamat tai niiden puolesta kannetut verot, jos ne kannetaan alueella, johon perussopimuksia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEUT) 52 artiklan nojalla sovelletaan. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kuitenkin arvonlisävero, tulli ja valmistevero, joita varten on erilliset yhteistyötä koskevat EU-säännökset, sekä pakolliset sosiaaliturvamaksut ja eräät muut maksut.

Virka-apudirektiiviä on muutettu verotuksen avoimuuden parantamiseksi seuraavilla neuvoston direktiiveillä siltä osin kuin on kyse pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla:

³ https://ec.europa.eu/taxation_customs/system/files/2019-09/2019_staff_working_document_evaluation_on_dac_summary_en.pdf

⁴ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0b39c1f-c75b-11ea-adf7-01aa75ed71a1.0024.02/DOC_1&format=PDF

⁵ https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kasittelytiedot/Valtiopaivaasia/Sivut/U_42+2020.aspx

Direktiivimuutos	Keskeinen sisältö
Neuvoston direktiivi 2014/107/EU direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla, (DAC2-direktiivi)	Finanssilitietojen pakollinen automaattinen tietojenvaihto
Neuvoston direktiivi (EU) 2015/2376 direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla (DAC3-direktiivi)	Rajat ylittäviä tilanteita varten annettavia ennakkopäätöksiä ja ennakkoihinnoittelusopimuksia koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto
Neuvoston direktiivi (EU) 2016/881 direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla (DAC4-direktiivi)	Verotuksen maakohtaista raportointia monikansallisen konsernin maksamista veroista ja taloudellisista tiedoista eri valtioissa koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto
Neuvoston direktiivi (EU) 2018/822 direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse raportoitavia rajatylittäviä järjestelyjä koskevasta pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla (DAC6-direktiivi)	Rajat ylittäviä järjestelyjä koskevien tietojen pakollinen automaattinen tietojenvaihto

DAC2-direktiivillä unionissa otettiin käyttöön OECD:n kehittämä ja vuonna 2014 julkaisema finanssilitietoja koskeva yhteinen tietojenvaihtostandardi, Common Reporting Standard (CRS-standardi), jossa määrätään sellaisten henkilöiden finanssilitietojen automaattisesta vaihdosta, joiden verotuksellinen kotipaikka sijaitsee muualla ja luodaan puitteet kyseiselle tietojenvaihdolle maailmanlaajuisesti. Tietojenvaihdon tavoitteena on torjua rajat ylittävää veron kiertämistä ja veropetoksia.

DAC3-direktiivissä säädetään rajat ylittäviä tilanteita varten annettavia ennakkopäätöksiä ja ennakkoihinnoittelusopimuksia koskevien tietojen pakollisesta automaattisesta vaihdosta. DAC3-direktiivi pohjautuu OECD:n veropohjien rapautumista ja voitonsiirtoja koskevan BEPS-toimintasuunnitelman (Base Erosion and Profit Shifting) haitallisen verokilpailun ehkäisemistä käsittelevän toimenpiteen 5 (Countering Harmful Tax Practices More Effectively, Taking into Account Transparency and Substance) mukaiseen ETR-tietojenvaihtoon (Exchange of Tax Rulings). DAC3-direktiivin mukainen tietojenvaihto käsittää veroviranomaisen tai muun direktiivissä määritellyn tahon verovelvolliselle antaman ennakkopäätöksen, johon liittyy rajat ylittävä ominaisuus. DAC3-direktiivin tietojenvaihdon tavoitteena on verojärjestelmien läpinäkyvyyden parantaminen kehittämällä verotuksen ennakkopäätöksiä ja ennakkoihinnoittelusopimuksia koskevien tietojen avoimuutta sekä jäsenvaltioiden hallinnollista yhteistyötä.

DAC4-direktiivissä säädetään monikansallisten yritysten maakohtaista raportointia koskevien tietojen pakollisesta automaattisesta vaihdosta veroviranomaisten välillä. DAC4-direktiivillä toteutetaan OECD:n BEPS-toimintasuunnitelman siirtohinnoitteludokumentoinnin sääntöjen päivytystä ja maakohtaista raportointia käsittelevän toimenpiteen 13 (Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting) mukainen CbC-tietojenvaihto (Country-by-Country Report) EU-jäsenvaltioiden välillä. Verotuksen maakohtaisen raportoinnin tavoitteena on lisätä monikansallisten yritysten verotusta koskevan informaation läpinäkyvyyttä. Verohallinnot pystyvät raportointivelvoitteen perusteella muun muassa arvioimaan siirtohinnoittelun riskejä.

DAC6-direktiivissä säädetään mahdollisesti aggressiivisen verosuunnittelun keinoja hyödyntävien, rajat ylittäviä järjestelyjä koskevien tietojen pakollisesta automaattisesta vaihdosta veroviranomaisten välillä. Direktiivin tavoitteena on lisätä verotuksen avoimuutta ja veroviranomaisten mahdollisuuksia puuttua paremmin aggressiiviseen verosuunnitteluun.

Edellisten direktiivimuutosten lisäksi virka-apudirektiiviä on muutettu neuvoston direktiivillä (EU) 2016/2258 direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse veroviranomaisen pääsystä rahanpesun torjuntaa koskeviin tietoihin. Tällä DAC5-direktiivillä jäsenvaltioille asetettiin velvollisuus antaa veroviranomaisille pääsy asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskeviin menettelyihin, joita rahoituslaitokset soveltavat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta mukaisesti.

Virka-apudirektiivin mukaiset yhteistyötavat ovat virkamiesten läsnäolo toisen jäsenvaltion hallintovirastossa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin, samanaikainen tarkastus, asiakirjojen tiedoksianto, palaute sekä tietojenvaihto, joka voi perustua pyyntöön tai olla oma-aloitteista tai pakollista automaattista tietojenvaihtoa. Viimeksi mainittu kattaa kuusi tulo- ja pääomalajia: työtulo, johtajanpalkkio, henkivakuutusluotot, joita muut tietojenvaihtoa koskevat unionin oikeudelliset välineet ja muut vastaavat toimenpiteet eivät kata, eläke ja kiinteän omaisuuden omistus ja tällaisesta omaisuudesta saatava tulo sekä DAC7-direktiivin myötä rojallit. Näiden tulo- ja pääomalajitietojen pitää olla saatavilla olevia ja koskea henkilöitä, jotka asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, joka tiedot antaa. Yhteistyötapoihin kuuluu myös raportoitavia finanssitilitietoja koskeva, rajat ylittäviä tilanteita varten annettavia ennakkopäätöksiä ja ennakkohinnoittelusopimuksia koskeva, maakohtaista raporttia koskeva sekä rajat ylittäviä järjestelyjä koskeva pakollinen automaattinen tiedonvaihto.

Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välinen virka-apu verotuksen alalla voi perustua myös Suomen ja jäsenvaltioiden välillä sovellettaviin tulo- tai perintöverosopimuksiin, erillisiin virka-apusopimuksiin, Pohjoismaiden välillä virka-avusta veroasioissa tehtyyn sopimukseen (SopS 37/1991) ja Euroopan neuvoston ja OECD:n laatimaan, veroasioissa annettavaa keskinäistä virka-apua koskevaan yleissopimukseen (SopS 21/1995 ja SopS 40/2011). Lisäksi virka-apua voidaan pyytää esimerkiksi keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain (1526/2011) perusteella.

2.2 Tavoitteet

Virka-apudirektiiviä on muutettu useita kertoja viime vuosien aikana. Muutoksilla on otettu huomioon verotuksen avoimuuteen tähtääviä uusia EU:n aloitteita, laajennettu automaattisen

tietojenvaihdon soveltamisalaa ja annettu jäsenvaltioiden veroviranomaisille laajempi valikoima yhteistyövälineitä veropetosten, verovilpin ja veronkierron eri muotojen havaitsemiseksi ja torjumiseksi. Vaikka automaattisessa tietojenvaihdossa on saatu aikaan merkittäviä parannuksia, DAC7-direktiivin johdanto-osan mukaan tietojenvaihtoon ja hallinnolliseen yhteistyöhön liittyvissä säännöksissä on edelleen parantamisen varaa.

Talouden digitalisaatio on lisääntynyt nopeasti viime vuosina, minkä johdosta veropetoksiin, verovilppiin ja veronkiertoon liittyvien monimutkaisten tilanteiden määrä kasvaa jatkuvasti. Alustaoperaattoreita hyödyntämällä tarjottujen palveluiden rajat ylittävä ulottuvuus on luonut monimutkaisen ympäristön, jossa verosääntöjen noudattamisen valvonta ja varmistaminen voi olla vaikeaa. Direktiivin johdanto-osan mukaan verosääntöjen noudattaminen on puutteellista ja ilmoittamatta jätettyjen tulojen arvo on huomattava. Jäsenvaltioiden verohallinnoilla ei ole riittävästi tietoa, jotta ne voisivat arvioida ja valvoa asianmukaisesti omassa maassaan digitaalisten alustojen välityksellä harjoitetusta kaupallisesta toiminnasta ansaittuja bruttotuloja. Eri-tyisen ongelmallista tämä on direktiivin johdanto-osan mukaan silloin, kun tulot tai veron perusteena olevat summat kulkevat toisille lainkäyttöalueille sijoittautuneiden digitaalisten alustojen kautta.

Jäsenvaltioiden verohallinnot pyytävät säännöllisesti tietoja alustaoperaattoreilta, mikä aiheuttaa direktiivin johdanto-osan mukaan alustaoperaattoreille huomattavia hallinnollisia ja sääntöjen noudattamiseen liittyviä kustannuksia. Eräät jäsenvaltiot ovat asettaneet alustaoperaattoreille raportointivelvoitteen, mikä lisää alustaoperaattoreiden hallinnollista taakkaa, kun niiden on noudatettava useita kansallisia raportointivaatimuksia. Sen vuoksi on olennaisen tärkeää ottaa käyttöön standardoitu raportointivelvoite, jota sovellettaisiin koko sisämarkkinoilla.

Suurin osa digitaalisilla alustoilla toimivien myyjien tuloista tai veron perusteena olevista summista kulkee rajojen yli. Niihin liittyvien tietojen raportoinnista saataisiin direktiivin johdanto-osan mukaan lisähyötyä, jos nämä tiedot ilmoitettaisiin myös jäsenvaltioille, joilla olisi oikeus verottaa kyseisiä ansiotuloja. Automaattinen tietojenvaihto veroviranomaisten välillä on erityisen tärkeää siksi, että veroviranomaiset saisivat käyttöönsä tiedot, joita ne tarvitsevat voidakseen täsmällisesti määrätä tuloveroja ja suoritettavaa arvonlisäveroa.

Direktiivin johdanto-osassa todetaan, että raportointivelvoitteen olisi koskettava sekä rajat ylittävää, että muuta kuin rajat ylittävää toimintaa, jotta voidaan varmistaa raportointisääntöjen tehokkuus, sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, tasapuoliset toimintaedellytykset ja syrjimättömyyden periaatteen noudattaminen. Raportointisääntöjen soveltaminen vähentäisi lisäksi digitaalisille alustoille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta.

Sekä luonnolliset henkilöt että yhteisöt käyttävät digitaalisia alustoja laajasti kaupallisen toiminnan harjoittamiseen. Tämän vuoksi on direktiivin johdanto-osan mukaan olennaisen tärkeää varmistaa, että raportointivelvoitetta sovelletaan myyjän oikeudellisesta luonteesta riippumatta.

Direktiivin toimivuuden ja tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan direktiivin nojalla annettujen, digitaalisten alustaoperaattoreiden huolellisuus-, raportointi- ja rekisteröintivelvoitteita koskevien, kansallisten säännösten rikkomiseen. Direktiivin mukaan tällaisten seuraamusten tulee olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Alustaoperaattoreihin kohdistuvan raportointivelvollisuuden lisäksi direktiivi sisältää pienempiä virka-apudirektiivin muutoksia ja täsmennyksiä, joilla pyritään hallinnollisen yhteistyön ja tietojenvaihdon tehostamiseen. Esimerkiksi rojaltit lisätään pakollisen automaattisen tietojen-

vaihdon piiriin kuuluviin tuloluokkiin veropetosten, verovilpin ja veronkierron torjunnan tehostamiseksi. Direktiivin johdanto-osan mukaan tietojenvaihto teollis- ja tekijänoikeuksista saaduista tuloista on tärkeää, koska kyseinen talouden ala on altis voitonsiirtojärjestelyille sen perustana olevien omaisuuserien suuren liikkuvuuden vuoksi.

Direktiivin johdanto-osassa todetaan lisäksi, että on hyödyllistä valvoa koordinoitusti yhtä tai useampaa sellaista verovelvollista, joiden osalta kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on yhteinen intressi tai toisiaan täydentäviä intressejä. Käytäntö on osoittanut, että nykytilaan tarvitaan lisäparannuksia, jotta oikeusvarmuus voidaan varmistaa. Sen vuoksi virka-apudirektiiviä täydennetään useilla säännöksillä, joilla selvennetään entisestään, mitä kehystä ja pääperiaatteita olisi sovellettava, kun jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset päättävät turvautua yhteiseen tarkastukseen. Virka-apudirektiiviin lisättävällä yhteistarkastuksia koskevalla artiklalla, jolla tehostetaan monenvälisiä valvontatoimia, voi direktiivin johdanto-osan mukaan olla suuri merkitys sisämarkkinoiden toiminnan parantamisessa.

Direktiivin tavoitteena on myös selvittää, että virka-apudirektiivin mukaisesti jäsenvaltioiden välillä toimitettuja tietoja voidaan käyttää myös arvonlisäveron sekä muiden välillisten verojen määräämiseen, hallinnointiin ja perimiseen.

2.3 Pääasiallinen sisältö

2.3.1 Alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuus

DAC7-direktiivi asettaa jäsenvaltioille velvollisuuden toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla jäsenvaltiot vaativat siellä raportointivelvollisiksi katsottavat digitaalisen alustatalouden toimijat eli alustaoperaattorit noudattamaan direktiivin liitteessä vahvistettuja huolellisuus- ja raportointimenettelyjä. Kunkin jäsenvaltion on myös varmistettava näiden toimenpiteiden tehokas täytäntöönpano ja niiden noudattaminen.

Panemalla direktiivin säännökset asianmukaisesti täytäntöön jäsenvaltioiden veroviranomaiset saavat tietoja olennaisista toimista eli tavaroiden ja palvelujen myynneistä sekä kiinteän omaisuuden ja liikennevälineiden vuokrauksesta digitaalisilla alustoilla, joita luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt käyttävät tehtyään alustaoperaattorin kanssa sopimuksen alustan hyödyntämisestä myyntitoiminnassaan. Raportointivelvollisen alustaoperaattorin on ilmoitettava vuosittain veroviranomaisille tiedot alustaa käyttäneistä myyjistä ja niiden suorittamista olennaisista toimista. Alustoja ovat mitkä tahansa käyttäjien saatavilla olevat ohjelmistot ja sovellukset, joiden avulla myyjä voi olla yhteydessä alustan muihin käyttäjiin voidakseen suorittaa niille olennaisen toimen.

Alustaoperaattorit raportoivat myyjien digitaalista alustaa hyödyntämällä ansaitsemat tulot vain yhdessä jäsenvaltiossa. Tämä on direktiivin johdanto-osan mukaan kohtuullista yksinkertaisuuden vuoksi sekä sääntöjen noudattamisesta aiheutuvien kustannusten keventämiseksi. Raportointivelvollisuus on alustaoperaattorilla, jolla on joko verotuksellinen kotipaikka jäsenvaltiossa tai joka on perustettu jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tai sen johto sijaitsee jäsenvaltiossa tai sillä on kiinteä toimipaikka jäsenvaltiossa. Ottaen huomioon digitaalisten alustojen luonne ja joustavuus, raportointivelvoite on direktiivin johdanto-osan mukaan ulotettava koskemaan myös niitä alustaoperaattoreita, jotka eivät täytä edellä mainittuja edellytyksiä, mutta harjoittavat kaupallista toimintaa, eli avustavat jäsenvaltiossa asuvia myyjiä olennaisen toimen suorittamisessa tai olennaisen toimen suorittamisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan kiinteän omaisuuden vuokralle antamisessa. Näin varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille digitaalisille alustoille ja estetään epäreilu kilpailu. Tällaisten EU:n ulkopuolisten alustaoperaattorien on rekisteröidyttävä valitsemansa jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle osoittaakseen

täyttävänsä raportointivelvoitteensa rekisteröitymisvaltiossa. EU:n ulkopuoliset alustaoperaattorit on vapautettu raportointivelvollisuudesta EU:ssa silloin, kun jäsenvaltion ja EU:n ulkopuolisen lainkäyttöalueen välisin sopimuksin sekä riittävin järjestelyin on varmistettu, että EU:n ulkopuolisen lainkäyttöalueen ja jäsenvaltion välillä vaihdetaan vastaavia tietoja. Tällä menettelyllä voidaan estää toisiaan vastaavien tietojen ilmoittaminen ja toimittaminen useampaan kertaan. Komissio määrittää ja vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä, vastaavatko jäsenvaltion ja EU:n ulkopuolisen lainkäyttöalueen välisen sopimuksen mukaisesti vaihdettavat tiedot direktiivissä tarkoitettuja tietoja.

Direktiivi ei jätä jäsenvaltioille liikkumavaraa alustaoperaattoreilta vähintään edellytettävien huolellisuus-, raportointi- ja rekisteröintivelvoitteiden täytäntöönpanon osalta. Säännökset ovat yksiselitteiset eivätkä ne sisällä vaihtoehtoja tai valinnaisuuksia.

Direktiivi sisältää kaksi säännöstä, joilla komissiolle on siirretty valtuuksia antaa direktiivin täytäntöönpanosäädöksiä alustatalouden toimijoiden raportointivelvollisuuskokonaisuudesta. Ensimmäinen niistä on edellä kuvattu menettely, jolla komissio vahvistaa jonkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ja EU:n ulkopuolisen lainkäyttöalueen välisen sopimuksen mukaisesti automaattisesti vaihdettavien tietojen vastaavan direktiivissä tarkoitettuja tietoja. Toinen on EU:n ulkopuolisten raportoitvien alustaoperaattorien rekisteriin ilmoittautumisen ja tunnistamisen kannalta tarpeellisten käytännön järjestelyjen vahvistaminen.

2.3.2 Muut täsmennykset ja lisäykset virka-apudirektiiviin

DAC7-direktiivillä muutetaan yksittäisiä virka-apudirektiivin voimassaolevia säännöksiä sekä tehdään siihen joitakin lisäyksiä. Ensimmäinen lisäys on määritelmiä koskevan 3 artiklan automaattisen tietojenvaihdon käsitteen määritelmään tehty muutos, jolla käsite laajennettiin kattamaan myös alustatalouden toimijoiden raportoitavat tiedot.

Toinen lisäys on ennalta arvioidun olennaisuuden käsite, josta säädetään uudessa 5 a artiklassa. Käsite liittyy virka-apudirektiivin 5 artiklan pyyntöön perustuvaan tietojenvaihtoon koskevaan menettelyyn. Menettelyssä pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittävälle viranomaiselle kaikki hallussaan olevat tai hallinnollisten tutkimusten perusteella saamansa, virka-apudirektiivissä erikseen luetellut tiedot, jotka ovat ennalta arvioiden olennaisia virka-apudirektiivissä tarkoitettuja veroja koskevien jäsenvaltioiden kansallisten lakien hallinnoimiseksi ja täytäntöön panemiseksi. Direktiivin johdanto-osan mukaan käsitteen määrittelemisen varmistaa tietojenvaihdon tehokkuutta ja estää pyyntöjen perusteettoman epäämisen. Sillä myös taataan oikeusvarmuus sekä verohallinnoille että verovelvollisille. Tiedot ovat 5 a artiklan mukaan ennalta arvioiden olennaisia, jos pyynnön esittävä viranomainen katsoo pyynnön esittämishetkellä, että sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti on olemassa kohtuullinen mahdollisuus, että pyydyt tiedot ovat olennaisia yhden tai useamman verovelvollisen veroasioiden riippumatta siitä, onko verovelvolliset yksilöity nimen perusteella tai muulla tavalla, ja että ne ovat tutkinnan kannalta perusteltuja. Pyyntöä esittävän viranomaisen on pyydytettävien tietojen ennalta arvioiden olennaisuuden osoittamiseksi esitettävä pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle verotuksellinen tarkoitus tietojen hankkimiselle sekä erittely kansallisen lainsäädännön hallinnointia tai täytäntöönpanoa varten tarvittavista tiedoista. Jos 5 artiklan mukainen pyyntö koskee sellaisten verovelvollisten ryhmää, jota ei voida yksilöidä erikseen, pyynnön esittävän viranomaisen on annettava pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle yksityiskohtainen kuvaus ryhmästä, selvitys sovellettavasta lainsäädännöstä ja tosiseikoista, joiden perusteella on syytä uskoa, että ryhmään kuuluvat verovelvolliset eivät ole noudattaneet sovellettavaa lainsäädäntöä sekä selvitys siitä, miten pyydyt tiedot auttaisivat määrittämään, noudattavatko ryhmään kuuluvat verovelvolliset lainsäädäntöä. Tarvittaessa on lisäksi annettava sellaisen kolmannen osapuolen osallistumiseen liittyvät tosiseikat ja olosuhteet, joka on aktiivisesti myötävaikuttanut

ryhmään kuuluvien verovelvollisten mahdolliseen sovellettavan lainsäädännön noudattamatta jättämiseen.

Pyyntöön perustuvan tietojenvaihdon asiakokonaisuuteen kuuluvaa 6 artiklaa, jolla säännellään hallinnollisia tutkimuksia, muutettiin poistamalla sen 2 kohdan ensimmäisestä virkkeestä sana ”erityistä”. Ennen direktiivimuutosta artiklan ensimmäinen virke oli muodossa ”Edellä 5 artiklassa tarkoitettu pyyntö voi sisältää erityistä hallinnollista tutkimusta koskevan perustellun pyynnön”. Muutoksella ei ole merkitystä käytännössä, vaan se poistaa mahdollisesti vallinneen epäselvyyden siitä, mitä erityisellä hallinnollisella tutkimuksella tarkoitetaan.

Virka-apudirektiivin 7 artiklaa muutettiin siten, että 5 artiklan mukaisen pyynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava 5 artiklassa tarkoitetut tiedot kolmen kuukauden kuluttua pyynnön vastaanottamispäivästä aiemman kuuden kuukauden sijaan. Lisäksi pyynnön vastaamiselle tilanteessa, jossa pyynnön vastaanottava viranomainen ilmoittaa pyynnön esittävälle viranomaiselle syyt siihen, ettei se pysty vastaamaan pyyntöön määräajassa, säädettiin kuuden kuukauden määräaika pyynnön vastaanottamisesta. Ennen direktiivimuutosta virka-apudirektiivissä ei ollut lainkaan tätä tilannetta koskevaa määräaika.

Pakollista automaattista tietojenvaihtoa koskevaa 8 artiklan 1 kohtaa muutettiin lisäämällä vaihdettaviin tulo- ja pääomalajitietoihin rojaltit. Ennen direktiivimuutosta tietoja vaihdettiin kyseisen säännöksen nojalla työtuloista, johtajanpalkkioista, tietyistä henkivakuutus tuotteista, eläkeistä sekä kiinteän omaisuuden omistamisesta ja siitä saatavista tuloista.

Virka-apudirektiivin 8 artiklan 1 kohtaan lisättiin toinen ja kolmas alakohta. Toinen alakohta velvoittaa jäsenvaltiot pyrkimään ilmoittamaan asukkaiden asuinjäsenvaltion verotunniste ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisen yhteydessä. Kolmas alakohta velvoittaa jäsenvaltiot ilmoittamaan komissiolle vuosittain vähintään kaksi tulo- ja pääomalajia, joiden osalta ne toimittavat tietoja toisessa jäsenvaltiossa asuvista henkilöistä. Artiklan 2 kohtaa muutettiin siten, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle vuoden 2023 loppuun mennessä vähintään neljä artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa lueteltua tulo- ja pääomalajia, joista kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on automaattista tietojenvaihtoa käyttäen ilmoitettava minkä tahansa toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa asuvia henkilöitä koskevat tiedot. Tiedot on annettava 1.1.2025 tai sen jälkeen alkavilta verokausilta. Artiklan aiempi 2 kohta velvoitti jäsenvaltiot ainoastaan ilmoittamaan komissiolle ne 1 kohdassa luetellut tulo- ja pääomalajit, joista niillä on tietoja saatavilla.

Rajat ylittäviä tilanteita varten annettavia ennakkopäätöksiä sekä enakkohinnoittelusopimuksia koskevaa pakollista automaattista tietojenvaihtoa sääntelevän 8 a artiklan 5 kohdan a alakohtaan tehtiin tiukennus tietojen ilmoittamisen määräaika koskevaan kohtaan. Kolmen kuukauden määräaika säilyi artiklassa, mutta kohta edellyttää nyt jäsenvaltioiden ilmoittavan tiedot viipymättä sen jälkeen, kun ennakkopäätös tai enakkohinnoittelusopimus annettiin tai sitä muutettiin taikka se uudistettiin. Artiklan 6 kohdan b alakohtaa muutettiin siten, että jäsenvaltion on alakohdassa erikseen lueteltujen tietojen lisäksi toimitettava kaikki muut tiedot, jotka voisivat auttaa toimivaltaista viranomaista mahdollisen veroriskin arvioinnissa.

Automaattista tietojenvaihtoa koskevien tilastojen komissiolle toimittamisvelvollisuutta sääntelevää 8 b artiklan 1 kohtaa muutettiin siten, että tietojen toimittaminen tapahtuneisiin tietojenvaihtoihin liittyneistä hallinnollisista ja muista asiaankuuluvista kustannuksista ja hyödyistä on pakollista sen sijaan, että kyseiset tiedot olisi ilmoitettava mahdollisuuksien mukaan.

Läsnäoloa hallintovirastoissa ja osallistumista hallinnollisiin tutkimuksiin sääntelevään 11 artiklaan lisättiin fyysisen läsnäolon rinnalle mahdollisuus osallistua hallinnollisiin tutkimuksiin sähköisiä viestintävälineitä käyttäen. Lisäksi, artiklaan lisättiin velvollisuus pyynnön vastaanottaneelle viranomaiselle vastata toisen jäsenvaltion viranomaisen pyyntöön 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Artiklaa muutettiin lisäksi siten, että hallinnollisissa tutkimuksissa läsnä olevat tai niihin sähköisiä viestintävälineitä käyttäen osallistuvat pyynnön esittävän viranomaisen virkamiehet voivat haastatella henkilöitä ja tarkastella asiakirjoja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion vahvistamia menettelyllisiä järjestelyjä noudattaen. Edelleen, artiklasta poistettiin pyynnön esittävän jäsenvaltion virkamiesten haastattelu- ja tarkastelu oikeuteen liittynyt edellytys. Ennen direktiivimuutosta pyynnön esittävän jäsenvaltion virkamiehillä oli jäsenvaltioiden niin sopiessa oikeus haastatella henkilöitä ja tarkastella asiakirjoja vain, jos se oli pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön nojalla sallittua. Jatkossa jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämä on mahdollista. Pynnön vastaanottaneella viranomaisella on edelleen oikeus kieltäytyä pyynnöstä, jos sillä on perusteltu syy kieltäytymiselle.

Samanaikaisia tarkastuksia käsittelevään 12 artiklaan lisättiin kunkin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 60 päivän määräaika vastata samanaikaista tarkastusta ehdottaneen jäsenvaltion viranomaiselle, suostuuko se tarkastukseen vai kieltäytyykö se siitä perustellusta syystä.

Virka-apudirektiiviin lisättiin 12 a artikla, jossa säädetään yhteistarkastuksista. Yhteistarkastukset ovat kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaiten viranomaisten yhdessä suorittamia hallinnollisia tutkimuksia, ja ne liittyvät yhteen tai useampaan henkilöön, joiden osalta näiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on yhteinen intressi tai toisiaan täydentäviä intressejä. Yhteistarkastusta koskevien säännösten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on direktiivin muusta täytäntöönpanoaikataulusta poiketen hyväksyttävä vuoden 2023 loppuun mennessä.

Jäsenvaltioiden virka-apudirektiivin nojalla toisilleen ilmoittamien tietojen ja asiakirjojen sisälön paljastamista koskevaa 16 artiklaa selvennettiin lisäämällä tietojen käyttöoikeuden alaa artiklan 1 kohdassa. Ennen muutosta tietoja voitiin artiklan sanamuodon mukaan käyttää virka-apudirektiivin soveltamisalaan kuuluvia veroja koskevien kansallisten lakien hallinnointiin ja täytäntöönpanoon. Muutoksen myötä artiklassa mainitaan nimenomaisesti, että tietoja voidaan käyttää myös virka-apudirektiivin soveltamisalaan kuuluvia veroja koskevien kansallisten lakien arvioimiseen sekä arvonnäköveron ja muiden välillisten verojen määrittämiseen, hallinnointiin ja perimiseen. Artiklan 2 kohtaan lisättiin toinen alakohta, jonka myötä kunkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi toimittaa kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille luettelon muista kuin 1 kohdassa mainituista tarkoituksista, joihin tietoja ja asiakirjoja voidaan sen kansallisen lainsäädännön perusteella käyttää. Tiedot ja asiakirjat vastaanottava toimivaltainen viranomainen voi käyttää saatuja tietoja ja asiakirjoja kaikkiin luettelon toimittavan jäsenvaltion ilmoittamiin tarkoituksiin ilman tiedot ja asiakirjat toimittavan jäsenvaltion lupaa. Luettelo on vaihtoehtoinen menettely artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan tapauskohtaiselle menettelylle.

Jäsenvaltioiden väliseen tietojenvaihtoon käytettäviä vakio- ja lomakkeita ja tiedonsiirtoformaatteja koskevan 20 artiklan 2 kohtaa muutettiin lisäämällä lomakkeeseen sisällytettäviin tietoihin ryhmän yksityiskohtainen kuvaus siltä osin kuin kyse on tietopyynnöstä koskien sellaisten verovelvollisten ryhmää, joita ei voida yksilöidä erikseen. Artiklan 4 kohtaa muutettiin lisäämällä komission vahvistaman vakio- ja lomakkeen käyttökohteisiin DAC7-direktiivin mukainen alustatalouden tietojenvaihto.

Tietojenvaihdon käytännön järjestelyitä koskevaan 21 artiklaan lisättiin uusi 7 kohta, jonka mukaan komissio kehittää virka-apudirektiivin mukaista yhteistyötä koskevan turvallisen keskitetyn rajapinnan. Jäsenvaltiot voivat rajapinnassa ilmoittaa tietoja komission hyväksymiä vakio-muotoisia lomakkeita käyttäen. Komissio antaa rajapintaan liittyvää teknistä ja logistista tukea. Jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava pääsy rajapintaan. Komissiolla on tilastojen keräämistä varten pääsy rajapintaan kirjattuja tietojenvaihtoja koskeviin tietoihin, jotka voidaan poimia automaattisesti. Komissiolla on pääsy ainoastaan anonymisoiuihin ja yhteenkoottuihin tietoihin. Komission pääsy tietoihin ei rajoita jäsenvaltioiden velvollisuutta toimittaa tilastoja tietojenvaihtoista siten kuin virka-apudirektiivi muualla edellyttää.

Jäsenvaltioiden erityisiä velvollisuuksia koskevassa 22 artiklan 1 a kohdassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta säätää laissa siitä, että veroviranomaisilla on pääsy tiettyihin rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesun tai terrorismin rahoituksesta annetussa direktiivissä (EU) 2015/849, jäljempänä *neljäs rahanpesudirektiivi*, tarkoitettuihin mekanismeihin, menettelyihin, asiakirjoihin ja tietoihin. Veroviranomaisten pääsyn kohteena oleviin tietoihin lisättiin jäsenvaltioiden keskitetyt automatisoidut mekanismit, joiden avulla voidaan tunnistaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on niiden alueella toimivassa luottolaitoksessa olevan IBAN-tunnisteen maksutilin ja pankkitilin sekä tallelokeron haltija tai jolla on määräysvalta tällaiseen tiliin tai tallelokeroon. Kyseisistä mekanismeista säädetään 32 a artiklassa, joka lisättiin neljänteen rahanpesudirektiiviin sitä muuttaneella direktiivillä (EU) 2018/843, jäljempänä *viides rahanpesudirektiivi*.

Tietojen luottamuksellisuutta käsittelevän 23 a artiklan 2 kohtaan lisättiin kolmas alakohta, joka antaa komissiolle oikeuden julkaista vuosittain anonymisoidut yhteenvedot jäsenvaltioiden sille vuosittain toimittamista tilastotiedoista, jotka jäsenvaltiot ovat velvollisia toimittamaan virka-apudirektiivin arvioimiseksi.

Tietosuoja käsittelevään 25 artiklaan tehtiin muutoksia. Ensinnäkin, muutetun artiklan 3 kohdassa todetaan DAC2-direktiivin mukaisten raportoivien finanssilaitosten, DAC6-direktiivin mukaisten välittäjien, DAC7-direktiivin mukaisten raportoivien alustaoperaattoreiden ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten asema rekisterinpitäjinä, kun ne määrittävät yksin tai yhdessä Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY, jäljempänä *tietosuojadirektiivi*, kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, General Data Protection Regulation, GDPR, jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*, tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot. Ennen direktiivimuutosta virka-apudirektiivissä todettiin ainoastaan DAC2-direktiivin mukaisten raportoivien finanssilaitosten sekä kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten asema rekisterinpitäjinä. Artiklan muutettu 4 kohta edellyttää jäsenvaltioiden varmistavan, että DAC2-direktiivin mukaiset raportoivat finanssilaitokset, DAC6-direktiivin mukaiset välittäjät ja DAC7-direktiivin mukaiset raportoivat alustaoperaattorit täyttävät niitä koskevat rekisterinpitäjän velvoitteet. Niiden on artiklan 4 kohdan mukaan ilmoitettava kullekin asianomaiselle luonnolliselle henkilölle, että häntä koskevia tietoja kerätään ja siirretään virka-apudirektiivin mukaisesti, ja lisäksi annettava kullekin luonnolliselle henkilölle kaikki tiedot, jotka hänellä on oikeus saada rekisterinpitäjältä, riittävän ajoissa, jotta henkilö voi käyttää tietosuoja-oikeuksiaan ja joka tapauksessa ennen tietojen ilmoittamista. Ennen direktiivimuutosta kyseinen kohta sisälsi ainoastaan DAC2-direktiivin mukaiset raportoivat finanssilaitokset. Edelleen, artiklaan lisättiin velvollisuus jäsenvaltiolle ilmoittaa siellä tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta ja sen jälkeisistä korjaavista toimista viipymättä komissiolle. Jäsenvaltion on tutkittava, pysäytettävä ja korjattava tietoturvaloukkaus sekä pyydettävä komissiota keskeyttämään jäsenvaltion pääsyn tietoverkkoon, jota jäsenvaltiot käyttävät ilmoittaessaan virka-apudirektiivin mukaisia tietoja muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Komissio ilmoittaa tietoturvaloukkauksesta ja korjaavista toimenpiteistä viipymättä kaikille jäsenvaltioille. Artikla

mahdollistaa jäsenvaltiolle tietojenvaihdon keskeyttämisen ilmoittamismenettelyllä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joissa tietoturvaloukkaus tapahtui. Samassa yhteydessä virka-apudirektiivin 3 artiklaan eli määritelmäsäännökseen lisättiin tietoturvaloukkauksen määritelmä. Tietoturvaloukkauksena pidetään tietomurtoa, jonka seurauksena tietoja tuhoutuu, häviää tai muuttuu taikka tietoihin on päästy tai niitä on luovutettu tai käytetty epäasianmukaisesti tai luvottomasti, mukaan lukien muun muassa henkilötiedot, joita on tahallisen väärinkäytöksen, laiminlyönnin tai onnettomuuden seurauksena siirretty, tallennettu tai muuten käsitelty.

DAC7-direktiivi sisältää yhden säännöksen, jolla komissiolle on siirretty valtuus antaa direktiivin täytäntöönpanosäädöksiä muilta osin kuin nimenomaisesti alustatalouden toimijoiden raportointivelvollisuuskokonaisuudesta. Säännöksen mukaan komissio vahvistaa täytäntöönpanosäännöksillä tarvittavat käytännön järjestelyt, joilla komissio kehittää virka-apudirektiivin mukaista yhteistyötä koskevan turvallisen keskitetyn rajapinnan, jossa jäsenvaltiot voivat ilmoittaa tietoja komission hyväksymiä vakiomuotoisia lomakkeita käyttäen.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Virka-apudirektiivin muutosten täytäntöönpano

Virka-apudirektiivi on pantu täytäntöön hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetulla lailla (185/2013), jäljempänä *virka-apudirektiivin täytäntöönpanolaki*. Direktiivimuutokset on pantu täytäntöön samaan lakiin tehdyillä lakimuutoksilla 1703/2015 (DAC2-direktiivi), 1488/2016 (DAC3- ja DAC4-direktiivi) ja 1561/2019 (DAC6-direktiivi). Lisäksi eri säädöksiin on lisätty näiden direktiivimuutosten täytäntöönpanon ja soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä.

Verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995), jäljempänä *verotusmenettelylaki*, sivullisen tiedonantovelvollisuutta sääntelevän 3 luvun 17 b §:ssä säädetään DAC2-direktiivin mukaisista finanssitilitietojen huolellisuus- ja raportointivelvoitteista. Pykälä velvoittaa virka-apudirektiivissä tarkoitetun raportoivan suomalaisen finanssilaitoksen antamaan Verohallinnolle direktiivin soveltamiseen tarvittavat tiedot ja noudattamaan direktiivissä näille finanssilaitoksille asetettuja velvoitteita ja niissä säädettyä huolellisuusmenettelyä raportoitavien tilien tunnistamisessa. Saman lain 17 c §:ssä säädetään DAC2-direktiiviä vastaavista, OECD:n CRS-standardin mukaisista, velvoitteista. Tiedonantovelvolliset finanssilaitokset antavat Verohallinnolle erillisellä CRS/DAC2-vuosi-ilmoituksella vara- ja tulotiedot niiden tilinhaltijoidensa tileistä, joiden verotuksellinen kotipaikka on muu kuin Suomi. Suomi lähettää suomalaisilta finanssilaitoksilta saamansa tiedot vuosittain muihin jäsenvaltioihin ja sopimusvaltioihin ja saa niiltä vastaavan sisältöisiä tietoja. Tiedonantovelvolliset suomalaiset finanssilaitokset antoivat Verohallinnolle CRS/DAC2-tietoja ensimmäisen kerran vuonna 2017 koskien vuoden 2016 finanssitilitietoja. CRS/DAC2-tietojen lisäksi suomalaiset finanssilaitokset ovat vuodesta 2015 ilmoittaneet Verohallinnolle finanssitilitietoja niin sanotun FATCA-sopimuksen (Sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä verosäännösten kansainvälisen noudattamisen parantamiseksi ja FATCA:n toteuttamiseksi, SopS 25/2015) nojalla säädetyn verotusmenettelylain 17 a §:n tiedonantovelvollisuussäännöksen perusteella. FATCA-sopimus on Suomen ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehty finanssitilitietojen automaattista vaihtamista koskeva sopimus, joka vastaa sisällöllisesti hyvin pitkälle DAC2-direktiiviä ja CRS-standardia. FATCA-sopimus pantiin täytäntöön verosäännösten kansainvälisen noudattamisen parantamiseksi ja FATCA:n toteuttamiseksi Amerikan yhdysvaltojen kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetulla lailla (154/2015). CRS-standardi laadittiin OECD:ssä käyttäen perustana FATCA-mallisopimusta.

Verotusmenettelylain 14 d ja e § koskevat verotuksen maakohtaista raportointia. Niiden mukaan yleisesti verovelvollisen, monikansallisen konsernin ylimmän emoyrityksen on pykälissä mainittujen edellytysten täytyessä annettava Verohallinnolle tilikausittain laadittava maakohtainen raportti konsernin maksamista veroista ja tietyistä muista taloudellisista tiedoista eri valtioissa. Tiedonantovelvolliset antoivat maakohtaisen raportin Verohallinnolle ensimmäisen kerran vuonna 2017 vuonna 2016 alkaneelta tilikaudelta.

Verotusmenettelylain 17 e §:ssä säädetään sivullisen yleisestä tiedonantovelvollisuudesta koskien DAC6-direktiivin mukaisia raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä. Yhdessä raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla annetun lain (1559/2019) säännösten nojalla raportoitavien järjestelyjen suunnittelijat eli palvelun tarjoajat ovat velvollisia antamaan Verohallinnolle tietoja rajat ylittävistä verosuunnittelujärjestelyistä. Verotusmenettelylain 14 f §:ssä säädetään samoja järjestelyjä koskevasta toissijaisesta raportointivelvollisuudesta. Raportointivelvollisuus on palvelun tarjoajan sijaan järjestelyn asianomaisella verovelvollisella eli järjestelyä hyödyntävällä henkilöllä, jos palvelun tarjoaja on vapautettu raportointivelvollisuudestaan tai jos järjestelyllä ei ole lainkaan palvelun tarjoajaa. Tiedonantovelvolliset palvelun tarjoajat ja ilmoitusvelvolliset asianomaiset verovelvolliset antavat erillisellä ilmoituksella Verohallinnolle tietoja raportoitavan järjestelyn sisällöstä ja tunnusmerkeistä sekä järjestelyä hyödyntävistä henkilöistä. Verohallinto välittää automaattista tietojenvaihtoa käyttäen annetut ilmoitukset neljännesvuosittain Euroopan komission ylläpitämään keskusrekisteriin, josta tiedot välitetään eteenpäin sen jäsenvaltion verohallinnolle, jota annettu ilmoitus koskee. Suomi vastaanottaa muissa jäsenvaltioissa raportoituja Suomea ja suomalaisia verovelvollisia koskevia tietoja.

Sivullisen muustakin tiedonantovelvollisuudesta säädetään edellä kuvattujen verotusmenettelylain 17 a—17 e §:n tiedonantovelvollisuussäännösten lisäksi verotusmenettelylain 3 luvussa sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 29—31 §:ssä ja niiden nojalla annetuissa sivullisen yleistä tiedonantovelvollisuutta koskevilla Verohallinnon päätöksissä. Sivullisen yleisestä tiedonantovelvollisuudesta säädetään verotusmenettelylain 15, 15 a—15 e, 16, 17 ja 17 a—17 e §:ssä sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 29 §:ssä. Sivullisen yleisellä tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan pääsääntöisesti massaluonteista tietojenluovutusta, joka on säännöllistä ja usein verovuosi-kohtaista. Tällaisia tietojenluovutuksia ovat esimerkiksi tulo- ja palkkatietojen, hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettujen osinkojen loppusaajatietojen sekä finanssitilitietojen ilmoittaminen vuosi-ilmoituksina Verohallinnolle.

Sivullisen erityisestä tiedonantovelvollisuudesta säädetään verotusmenettelylain 19 §:ssä sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 30 §:ssä.

3.2 Tiedonsaanti alustojen kautta saaduista tuloista

3.2.1 Nykytila

DAC7-direktiivin mukaisessa alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuudessa on kyse sivullisen tiedonantovelvollisuudesta. Verotusmenettelylain 15 §:ssä säädetään tulotietoja koskevasta sivullisen yleisestä tiedonantovelvollisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisen on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot maksamistaan tai välittämistään rahanarvoisista suorituksista, niiden oikaisuista, saajista ja suoritusten perusteista. Tiedot on toimitettava Verohallinnolle, vaikka suoritus olisi maksettu ennakonpidätystä toimittamatta taikka suoritus olisi maksettu tai välitetty rajoitetusti verovelvolliselle taikka kyseinen tulo olisi saajalleen verosta vapaa. Saman pykälän 9 momentin valtuutussäännöksen mukaan Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta tai rajoittaa tiedonantovelvollisuutta.

Säännöksen tulotietoja koskeva yleinen tiedonantovelvollisuus tarkoittaa velvollisuutta antaa tiedot ilman eri kehotusta erityisesti tuloverotusta varten. Säännöksen mukaista laajaa tiedonantovelvollisuutta on täsmennetty ja rajoitettu Verohallinnon päätöksellä yleisestä tiedonantovelvollisuudesta (1104/2021). Verohallinto on päätöksellään rajoittanut tulotietojen antamista siten, että tiedonantovelvollisen on ilmoitettava Verohallinnolle ilman eri kehotusta vain päätöksen 1 luvussa tarkoitetut tiedot. Verohallinnon päätöksessä tarkoitetut tulotiedot on pääsääntöisesti annettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä edelliseltä kalenterivuodelta. Eräiden tulotietojen, kuten palkkojen, ilmoittamisesta tulorekisteriin säädetään tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018), jäljempänä *tulorekisterilaki*. Suorituksen maksajan on ilmoitettava tulorekisteriin myös tiedot työstä, tehtävästä tai palveluksesta muuna kuin palkkana maksetuista korvauksista, jos tulonsaajaa ei ole merkitty ennakoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettuun ennakoperintärekisteriin.

Sivullisen tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä voidaan määrätä hallinnollisena seuraamuksena laiminlyöntimaksu. Laiminlyöntimaksusta säädetään verotusmenettelylain 22 a §:ssä. Laiminlyöntimaksun määrä on porrastettu verovelvollisen menettelyn moitittavuuden perusteella. Laiminlyöntimaksun enimmäismäärä vaihtelee sen mukaan, onko kysymyksessä vähäinen puute tai virhe, olennainen puute tai virhe vai tahallisuus tai törkeä huolimattomuus.

Liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) on erityinen säännös välityspalvelun tarjoajan selvitys- ja ilmoitusvelvollisuudesta. Lain 15 §:n 2 momentin mukaan välityspalvelun tarjoajan tai sen Suomessa olevan edustajan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle vuosittain tammikuun loppuun mennessä kokonaissummat sen tiedossa olevista korvauksista, jotka kuljetuspalvelun tarjoajat ovat saaneet sen välittämistä kuljetuksista, ellei kyseinen tieto ole viranomaisen saatavilla Verohallinnolle tehdyn vastaavan ilmoituksen perusteella. Välityspalvelulla tarkoitetaan mainitun lain 2 §:n 2 kohdan mukaan kuljetusten välittämistä korvausta vastaan, ei kuitenkaan palvelua, jossa välitetään vain palveluntarjoajan omia kuljetuksia, eikä matkapalveluyhdistelmistä annetun lain (901/2017) soveltamisalaan kuuluvia matkapaketteja tai yhdistettyjä matkajärjestelyjä. Välityspalvelun ilmoittamisvelvollisuutta koskeva säännös tuli voimaan 1.7.2018.

Liikenteen palveluista annetussa laissa säädettyssä välityspalvelun tarjoajan ilmoitusvelvollisuudessa ei ole lähtökohtaisesti kysymys verotusta koskevasta tiedonantovelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuuden rikkomisesta ei ole esimerkiksi seurauksena verotusmenettelylain 22 a §:ssä säädetty laiminlyöntimaksu, kuten verotusmenettelylaissa säädetystä sivullisen tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä.

3.2.2 Nykytilan arviointi

Verotuksen toimittaminen pohjautuu tällä hetkellä pitkälti Verohallinnon laajoihin tiedonsaantioikeuksiin. Kun sivullisen tiedonantovelvollisuuden merkitystä verotuksen toimittamisessa on kasvatettu, verovelvollisen omaa ilmoittamisvelvollisuutta on voitu keventää. Verohallinto saa sivullisen tiedonantovelvollisuutta koskevien säännösten nojalla työnantajilta, eläkelaitoksilta, pankeilta, arvopaperivälittäjiltä ja muilta sivullisilmoittajilta tulo- ja muut tiedot, joiden perusteella Verohallinto muodostaa esitetyt veroilmoitukset. Verovelvollisen velvollisuutena on tarkistaa esitetyt tietojen oikeellisuus sekä korjata niissä olevat puutteet ja virheet. Sivullisilmoittajien antamat tiedot ovat yleensä myös oikeampia kuin verovelvollisen itsensä antamat tiedot. Menettely parantaa verovelvollisten oikeusturvaa sekä mahdollistaa verotuksen toimittamisen oikein, yhtenäisesti, kustannustehokkaasti ja nopeasti, kun tulojen ilmoittaminen ei näiltä osin jää verovelvollisen oman ilmoituksen varaan.

Digitaalisen toimintaympäristön muutos vaikuttaa verotuksen toimittamisen lähtökohtiin. Eri-laisten palvelujen ja hyödykkeiden myynti ja vuokraus digitaalisten alustojen välityksellä lisääntyy. Perinteisen työsuhteessa tehdyn työn korvautuminen digitaalisten alustojen kautta tehdyillä työsuorituksilla ja palveluilla uhkaa Verohallinnon tiedonsaantia, koska korvauksen maksajana tai välittäjänä ei ole enää kotimainen työnantaja vaan mahdollisesti ulkomaille sijoittunut alustaoperaattori, jolta Verohallinto lähtökohtaisesti ei saa tietoja. Alustojen kautta saatujen tulojen saaminen verotuksen piiriin on tällä hetkellä merkittävässä määrin verovelvollisen eli tulonsaajan oman ilmoituksen varassa. Riski tulon ilmoittamatta ja verottamatta jäämisestä saattaa olla kohonnut erityisesti silloin, kun tulon saaja on muu verovelvollinen kuin kirjanpitovelvollinen. Esimerkiksi Verohallinnon verovuosilta 2017 ja 2018 tekemän selvityksen mukaan noin kolmasosa asunnon lyhytaikaisesta vuokrauksesta alustojen kautta saaduista vuokratuloista jätettiin ilmoittamatta veroilmoituksella. Ilmoittamatta jätettyjen vuokratulojen määrä lisääntyi Verohallinnon mukaan verovuonna 2019 kahdesta edellisestä verovuodesta.

Verohallinto on verovuodesta 2020 lähtien edellyttänyt, että kuljetuspalveluja ja huoneiston tai kiinteistön vuokrausta välittävät yritykset ilmoittavat vuosi-ilmoituksillaan tiedossaan olevat korvaukset ja suoritukset, jotka kuljetuspalvelun tarjoajat ja vuokranantajat ovat saaneet välitystiestä kuljetuksista ja vuokrauksista. Liikenteen palveluista annetun lain mukaan välityspalvelun tarjoajan tai sen Suomessa olevan edustajan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle vuosittain tammikuun loppuun mennessä kokonaissummat sen tiedossa olevista korvauksista, jotka kuljetuspalvelun tarjoajat ovat saaneet sen välittämistä kuljetuksista, ellei kyseinen tieto ole viranomaisen saatavilla Verohallinnolle tehdyn vastaavan ilmoituksen perusteella. Verohallinnolle annettujen vuosi-ilmoitustietojen mukaan ilmoitettujen korvausten ja suoritusten kokonaisarvo on ollut noin 250 miljoonaa euroa vuodessa. Vuosi-ilmoituksen antamisvelvollisuus koskee vain tilannetta, jossa välityspalvelun tarjoajalla on tieto välitetystä kuljetuksesta tai vuokrauksesta maksetusta korvauksesta tai suorituksesta.

Taksiliikenteen Tilastokeskuksen mukaiseksi toimialaluokakseen ilmoittaneiden liikevaihdon kokonaismäärä on ollut vuositasolla kaikkiaan noin miljardi euroa vuosina 2017–2020. Kuljetuspalveluja välittävien yritysten (ajovälityskeskusten) toisten yritysten ajettavaksi välittämien kyytien osuus tästä liikevaihdosta on merkittävä. Verohallinnon suomalaisilta maksupalvelun tarjoajilta saamien, asunnon vuokraukseen liittyvien tietojen perusteella Verohallinto on arvioinut, että saatujen vuokratulojen määrä on ollut ainakin noin 21 miljoonaa euroa vuonna 2017, 36 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 55 miljoonaa euroa vuonna 2019.

Kuljetuspalveluista tuloja saaneet ovat yleensä ennakkoperintärekisteriin merkittyjä liikkeen- ja ammatinharjoittajia tai osakeyhtiöitä. Kuljetuspalvelujen ja vuokrauksen välitystä tarjoavat sekä Suomeen että ulkomaille sijoittautuneet alustan tarjoajat. Suomessa toimivat välittäjät ja alustojen tarjoajat ovat yleisesti täyttäneet heitä koskevat lakisääteiset tiedonantovelvollisuutensa. Ulkomailta käsin toimivat kuljetuspalvelujen välittäjät ovat antaneet varsin kattavasti liikenteen palveluista annetun lain edellyttämät tiedot Liikenne- ja viestintävirastolle. Muista välitetyistä palveluista saaduista tuloista Verohallinto on saanut vertailutietoja suomalaisilta maksupalvelun tarjoajilta.

Ehdotettava digitaalisten alustojen tiedonantovelvollisuus on kuljetuspalvelujen ja vuokrausten osalta laajempi kuin voimassa olevat vuosi-ilmoitusvelvollisuudet. DAC7-direktiivin soveltamisalaan kuuluvat lisäksi tavaroiden myynti ja henkilökohtaisten palveluiden välittäminen. Näiden kokonaismääristä ei ole käytettävissä tilastotietoja. Alustojen välittämien palvelujen arvon voidaan ennakoida edelleen kasvavan ja välitettävien palvelujen laajentuvan uusille aloille tulevina vuosina.

Alusta- ja muun digitalouden laajeneminen ja siihen liittyvä Verohallinnon tiedonsaannin vaikeutuminen uhkaa kasvattaa verovajetta tulevaisuudessa. Verohallinnon arvion mukaan digitaalouteen liittyvän verovajeen voidaan ennakoida kasvavan merkittävästi tulevina vuosina ilman verovalvontaa turvaavia toimenpiteitä.

Tämän jakson arviot nykytilasta sisältyvät ja perustuvat valtiovarainministeriön lainsäädäntö-hankkeen (VM123:00/2019) yhteydessä annettuun luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä tämän esityksen laatimista varten Verohallinnolta saatuihin tietoihin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Yleistä

Direktiivi ehdotetaan kansallisesti täytäntöön pantavaksi direktiivin tarkoituksen ja sisällön mukaisesti ilman kansallisia laajennuksia.

4.1.2 Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuus

Esityksessä ehdotetaan, että tietyt digitaalisia alustoja hyödyntämällä toteutetut olennaiset toimet myyjätietoineen olisi ilmoitettava Verohallinnolle. Ilmoitettavia olennaisia toimia olisivat henkilökohtaiset palvelut, tavaroiden myynnit, liikennevälineen antaminen vuokralle sekä asuin- ja liikehuoneistojen, pysäköintipaikkojen ja kiinteän omaisuuden antaminen vuokralle. Tiedonantovelvollinen olisi alustaoperaattori, jonka alustaa myyjät käyttävät tehdäkseen sopimuksia alustan muiden käyttäjien kanssa olennaisen toimen suorittamisesta. Alustaoperaattoreille ehdotetaan myös huolellisuusvelvoitteita, joiden avulla ne pystyisivät tutkimaan ja tunnistamaan sekä ilmoittamaan alustaa käyttävät myyjät oikein.

Alustaoperaattorin tiedonantovelvollisuus perustuisi siihen, että se on mahdollistanut alustaa käyttävän myyjän yhteydenpidon muihin alustan käyttäjiin, mahdollisiin ostajiin, vastikkeellisen olennaisen toimen suorittamista varten.

Tiedot olennaisista toimista vastike- ja myyjätietoineen sekä vuokralle annetun kiinteän omaisuuden tietoineen olisi ilmoitettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä koskien edellistä kalenterivuotta. Raportoivalle alustaoperaattorille ehdotetaan tiedonantovelvollisuutta myös tilanteissa, joissa sillä ei olisi ilmoitettavia olennaisia toimia päättäneeltä kalenterivuodelta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi rekisteröitymisvelvollisuutta sellaiselle EU:n ulkopuoliselle alustaoperaattorille, joka mahdollistaa alustan käyttämisen olennaisen toimen suorittamiseksi jossakin jäsenvaltiossa asuvalle henkilölle tai jäsenvaltiossa sijaitsevaa asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta vuokralle antavalle henkilölle. Rekisteröityminen tehtäisiin Verohallinnolle. Rekisteröitymisvelvollisuutta ei olisi tilanteessa, jossa alustaoperaattori olisi rekisteröitynyt raportoivaksi alustaoperaattoriksi jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

Säännökset ehdotetaan pantavaksi täytäntöön lisäämällä verotusmenettelylain 3 lukuun uusi 17 f §, jossa säädettäisiin raportoivan alustaoperaattorin tiedonantovelvollisuudesta. Tiedot olisi annettava sähköisesti. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi uusi laki digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla. Laissa säädettäisiin yksityiskohtaisesti alustaoperaattoreihin kohdistuvista huolellisuus-, raportointi- ja rekisteröintivelvoitteista.

Velvoitteiden laiminlyönteihin ehdotetaan sovellettavan verotusmenettelylain 3 luvun tiedonantovelvollisiin sovellettavaa laiminlyöntimaksusäännöstä. Olemassa olevan sääntelyn mukaan laiminlyöntimaksun suuruus vaihtelee laiminlyönnin vakavuuden mukaan ja on enintään 15 000 euroa.

Esityksessä ehdotettavat säännökset eivät rajoittaisi verotusmenettelylain muiden tiedonantovelvollisia koskevien säännösten soveltamista.

Säännösehdotukset johtuvat yksinomaan täytäntöönpanoa edellyttävän direktiivin säännöksistä lukuun ottamatta tiedonantovelvollisuuden ulottamista koskemaan myös sellaisia tilanteita, joissa raportoivilla alustaoperaattoreilla ei olisi lainkaan raportoitavia olennaisia toimia päätyneellä raportointikaudella. Tällä menettelyllä mahdollistettaisiin Verohallinnolle paremmat mahdollisuudet valvoa ja varmistaa, että kaikki direktiivin ja ehdotettavan lainsäädännön soveltamisalan piiriin kuuluvat alustaoperaattorit tiedostaisivat velvoitteensa ja myös noudattaisivat niitä.

Esityksessä ehdotettavat digitaalisten alustaoperaattoreiden Verohallinnolle ilmoittamat tiedot sisältävät yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia henkilötietoja. Suomeen raportoivat alustaoperaattorit ilmoittaisivat tiedot Verohallinnolle muille jäsenvaltioille ja komissiolle lähettämistä sekä verovalvontaa varten. Näiden henkilötietojen suhdetta yleiseen tietosuoja-asetukseen ja perustuslakiin käsitellään yksityiskohtaisesti jaksossa 11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.

4.1.3 Virka-apudirektiivin mukaisen hallinnollisen yhteistyön tiivistämiseen liittyvät toimenpiteet

DAC7-direktiivin muut kuin alustatalouden toimijoiden raportointivelvollisuutta koskevat, tämän esityksen jaksossa 2.3.2 läpikäydyt, säännökset ovat suurelta osin sellaisia, etteivät ne edellytä virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain ajantasaiseksi saattamisen lisäksi muita muutoksia lainsäädäntöön. Direktiivin kyseiset säännökset ja niiden mahdolliset velvoitteet kohdistuvat jäsenvaltioiden toimivaltaisiin viranomaisiin, Suomessa Verohallintoon. Verohallinnon olisi sen vuoksi otettava ne asianmukaisella ja riittävällä tavalla huomioon ja varmistettava tarvittaessa päivitettävillä menettelyillään, ohjeistuksillaan ja järjestelmillään, että direktiivin tehokas täytäntöönpano toteutuu sen toiminnassa. Verohallinnon olisi otettava huomioon muun muassa seuraavat virka-apudirektiiviin tehdyt muutokset: pyyntöön perustuvaan tietojenvaihtoa koskevaan menettelyyn liittyvä uusi ennalta arvioidun olennaisuuden määritelmä sekä aiempaa lyhyempi kolmen kuukauden määräaika pyydettyjen tietojen antamiselle tietoja pyytäneelle jäsenvaltiolle (5 a ja 7 artikla); jäsenvaltion velvollisuus ilmoittaa komissiolle vuosittain vähintään kaksi tulo- ja pääomalajia, joiden osalta se toimittaa tietoja toisessa jäsenvaltiossa asuvista henkilöistä sekä velvollisuus ilmoittaa komissiolle vuoden 2023 loppuun mennessä neljä tulo- ja pääomalajia, joista se toimittaa toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle siellä asuvia henkilöitä koskevat tiedot verovuodesta 2025 alkaen (8 artikla); jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen velvollisuus ilmoittaa tiedot viipymättä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua sen kalenterivuoden puolikkaan päättymisestä, kun rajat ylittävää tilannetta koskeva ennakkopäätös tai ennakkohinnoittelusopimus annettiin tai sitä muutettiin taikka se uudistettiin, sekä velvollisuus artiklan 6 kohdan b alakohdassa erikseen lueteltujen tietojen lisäksi toimittaa kaikki muut tiedot, jotka voisivat auttaa toimivaltaista viranomaista mahdollisen veroriskin arvioinnissa (8 a artikla); jäsenvaltion velvollisuus toimittaa vuosittain komissiolle tiedot tapahtuneisiin tietojenvaihtoihin liittyneistä hallinnollisista ja muista asiaankuuluvista kustannuksista ja hyödyistä sekä kaikista mahdollisista muutoksista niin verohallintojen kuin kolmansienkin osapuolten osalta (8 b artikla); jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen velvollisuus mahdollistaa toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten osallistuminen

pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion suorittamiin hallinnollisiin tutkimuksiin myös sähköisiä viestintävälineitä käyttäen (11 artikla); jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle asetettu 60 päivän määräaika vastata samanaikaista tarkastusta koskevaan pyyntöön (12 artikla); jäsenvaltioiden virka-apudirektiivin nojalla toisilleen ilmoittamien tietojen käyttöoikeuden laajennus koskemaan arvonlisäveron ja muiden välillisten verojen määräämistä, hallinnointia ja perimistä sekä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuus toimittaa muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille luettelon niistä muista kuin artiklassa erikseen mainituista tarkoituksista, joihin tietoja ja asiakirjoja voidaan sen kansallisen lainsäädännön perusteella käyttää (16 artikla); pyynnön esittävän viranomaisen velvollisuus sisällyttää komission vahvistamalle vakimuotoiselle lomakkeelle erikseen yksilöimättömän ryhmän yksityiskohtainen kuvaus, kun on kyse ryhmää koskevasta pyynnöstä sekä eräiden muiden tietojen lomakkeelle sisällyttämisvelvollisuus (20 artikla); jäsenvaltion velvollisuus ryhtyä tehokkaisiin, oikeasuhteisiin ja varoitaviin toimenpiteisiin valvoakseen sellaisen EU:n ulkopuolisen raportoivan alustaoperaattorin vaatimusten noudattamista lainkäyttöalueellaan, joka on laiminlyönyt rekisteröintivelvoitteita tai jonka rekisteröinti on peruttu (liitteen V IV jakson F kohdan 6 alakohta).

DAC7-direktiivi edellyttää, että jäsenvaltiot pyrkivät ilmoittamaan luonnollisten henkilöiden asuinvaltioiden verotunnisteen verovuodesta 2024 alkaen siinä yhteydessä, kun ne ilmoittavat muille jäsenvaltioille kyseisessä jäsenvaltiossa asuvien henkilöiden virka-apudirektiivin 8 artiklan mukaisia tulotietoja eli tietoja työtulosta, johtajanpalkkioista, tietyistä henkivakuutusetuksista, eläkkeistä, kiinteän omaisuuden omistamisesta ja siitä saatavasta tulosta sekä rojalteista. Verohallinto kerää kyseisiä tulotietoja koskevat, toisiin jäsenvaltioihin lähetettävät tiedot pääosin tulorekisterilain mukaisesta tulorekisteristä, johon talletetaan verotusmenettelylain 15 §:n nojalla tiedonantovelvollisen suorituksen maksajan ilmoittamat tiedot maksamistaan tai välittämistään rahanarvoisista suorituksista ja niiden saajista. Tulorekisterilain 8 §:ssä säädetään tulorekisteriin talletettavista yksilöinti- ja yhteystiedoista. Esityksessä ehdotetaan tulorekisterilain 8 §:ään täsmennystä, jonka myötä muille jäsenvaltioille lähetettävät tiedot sisältäisivät tulot saaneen henkilön asuinvaltion verotunnisteen nykyistä useammin.

DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätty yhteistarkastusta koskeva 12 a artikla edellyttää jäsenvaltioiden ryhtyvän tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta yhteistarkastukseen osallistuvien muiden jäsenvaltioiden virkamiehillä on mahdollisuus haastatella henkilöitä ja tarkastella asiakirjoja yhdessä yhteistarkastuksen toimien toteuttamisvaltion virkamiesten kanssa. Lisäksi jäsenvaltioiden edellytetään tarvittavin toimenpitein varmistavan, että yhteistarkastuksessa kerättyä näyttöä ja sen hyväksyttävyyttä voidaan muun muassa valitus- ja muutoksenhakumenettelyjen aikana arvioida samoin oikeudellisin edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa suoritettussa täysin kansallisessa tarkastuksessa. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että yhteistarkastuksen kohteena olevilla henkilöillä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin kansallisessa tarkastuksessa muun muassa valitus- ja muutoksenhakumenettelyjen aikana. Esityksessä ehdotetaan virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain 3 §:n 7 kohtaa muutettavaksi lisäämällä siihen jäsenvaltioiden väliseksi yhteistyömuodoksi yhteistarkastukset, jotta varmistetaan Suomen lainsäädännön soveltuminen yhteistarkastustilanteisiin direktiivin edellyttämällä tavalla. DAC7-direktiivin 12 a artiklan jäsenvaltioille asettaman edellytyksen täytäntöönpano varmistettaisiin lisäyksellä verotusmenettelylain 2 §:ään, jossa säädetään lain soveltamisalan täsmentämisestä, sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:ään, jossa säädetään lain soveltamisalasta. Ehdotetut lisäykset eivät laajentaisi kyseisten lakien nykyistä soveltamisalaa, vaan ne selkiyttäisivät Verohallinnon oikeuksia ja velvollisuuksia tilanteissa, joissa Verohallinto hoitaa EU-lainsäädännön täytäntöönpanosäännösten ja verotusta koskevien kansainvälisten sopimusten määräysten edellyttämiä tehtäviä.

DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin jäsenvaltioiden erityisiä velvollisuuksia koskevan 22 artiklan 1 a kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä laissa siitä, että veroviranomaisilla on pääsy tiettyihin neljännessä rahanpesudirektiivissä tarkoitettuihin mekanismeihin, menettelyihin, asiakirjoihin ja tietoihin. Uusiksi veroviranomaisten pääsyn kohteena oleviksi mekanismeiksi lisättiin jäsenvaltioiden keskitetyt automatisoidut mekanismit, joiden avulla voidaan tunnistaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltioiden alueella toimivassa luottolaitoksessa olevan IBAN-tunnisteisen maksutilin ja pankkitilin sekä tallelokeron haltija tai jolla on määräysvalta tällaiseen tiliin tai tallelokeroon. Kyseisistä mekanismeista säädetään viidennellä rahanpesudirektiivillä neljänteen rahanpesudirektiiviin lisätyssä 32 a artiklassa. DAC7-direktiivissä jäsenvaltioille asetettu velvollisuus säätää laissa veroviranomaisen pääsystä mainitussa 32 a artiklassa säädettäviin mekanismeihin on otettu huomioon valmisteltaessa muutosta pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettuun lakiin (571/2019) ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annettuun lakiin (445/2017) (HE 163/2021 vp). Hallintovaliokunta on 7.6.2022 julkaistussa mietinnössä (HaVM 11/2022 vp) päätösehdotuksenaan ehdottanut, että pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 3 §:ää muutettaisiin muun ohessa siten, että Verohallinnolla olisi pääsy pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään 4 §:n mukaisesti luovutettaviin ja 6 §:n mukaisesti tallennettuihin tietoihin, jos se on välttämätöntä virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain 3 §:n mukaiseen tarkoitukseen. Eduskunta hyväksyi lakimuutosehdotuksen 14.6.2022. Lakimuutos sisältää hallintovaliokunnan päätösehdotuksen mukaisilla perusteilla Verohallinnolle pääsyoikeuden pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään. Hyväksytty lakimuutos täyttää virka-apudirektiivin vaatimuksen siltä osin, että veroviranomaisilla on pääsy edellä kuvattuihin keskitettyihin automatisoituihin mekanismeihin.

Virka-apudirektiivin 25 artiklan 4 kohta edellyttää jäsenvaltion varmistavan, että lainkäyttöalueellaan toimiva DAC2-direktiivin mukainen raportoiva finanssilaitos, DAC6-direktiivin mukainen välittäjä tai DAC7-direktiivin mukainen raportoiva alustaoperaattori ilmoittaa asianomaiselle raportoivalle luonnolliselle henkilölle häntä koskevasta tietojen keräämisestä ja virka-apudirektiivin mukaisesta siirtämisestä, ja että raportoiva finanssilaitos, välittäjä tai raportoiva alustaoperaattori toteuttaa rekisteröidyn oikeuden saada häntä koskevat tiedot riittävän ajoissa ennen kuin tiedot raportoidaan Verohallinnolle. Tällä direktiivin velvoitteella vahvistetaan rekisteröidyn oikeutta saada informaatio häntä koskevasta tietojen käsittelystä. Yleistä tietosuojasetusta on sovellettu toukokuusta 2018 ja se on suoraan sovellettavaa oikeutta. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan 2/2018 vp todennut, että henkilötietojen suojan toteuttaminen tulisi ensisijaisesti taata yleisen tietosuojasetuksen ja säädettävän kansallisen yleislain nojalla. Tähän liittyen tulisi välttää kansallisen erityislainsäädännön säätämistä sekä varata sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua yleisen tietosuojasetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi. Virka-apudirektiivin 21 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukainen velvoite ilmoittaa jokaiselle raportoivalle luonnolliselle henkilölle häntä koskeviin tietoihin liittyvistä tietoturvaloukkauksista sekä DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin 25 artiklan 4 kohdan mukainen velvoite ilmoittaa asianomaiselle henkilölle tietojen keräämisestä ja direktiivin mukaisesta siirtämisestä ja velvoite antaa henkilölle tiedot, jotka hänellä on oikeus saada rekisterinpitäjältä, muodostuvat rekisterinpitäjälle suoraan yleisen tietosuojasetuksen 2 jakson (Ilmoittaminen ja pääsy henkilötietoihin) säännösten perusteella. Tämän vuoksi virka-apudirektiivin 21 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan ja 25 artiklan 4 kohdan mukaisista velvoitteista ei olisi tarpeen säätää erikseen.

DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin 25 artiklan 4 kohdan velvoitteen sanamuoto vastaa yleisen tietosuojasetuksen III luvun rekisteröidyn oikeuksia koskevaa sääntelyä ja erityisesti 1 jakson läpinäkyvyyttä koskevia artikloita 12–14. Yleisessä tietosuojasetuksessa tai virka-apudirektiivissä ei ole yksilöity niitä tapoja, joilla informointi tai ilmoittaminen tulisi to-

teuttaa. Kumotun tietosuojadirektiivin alainen tietosuojaryhmä (WP29) on antanut yleisen tietosuojasetuksen mukaista läpinäkyvyyttä koskevat suuntaviivat⁶ 29.11.2017. Suuntaviivoissa on ohjattu niitä menettelyitä, joilla rekisterinpitäjä voi toteuttaa muun muassa rekisteröidyn informointia koskevat velvoitteet. Suuntaviivojen mukaisesti tiedot pitää antaa eriteltyinä ja ymmärrettävässä muodossa sekä kirjallisesti tai muulla tavoin kirjallisessa muodossa. Suuntaviivojen 17 kohdassa ohjataan tietojen toimittamistapoja. Oletusarvona on kirjallinen muoto, mutta esimerkiksi silloin, kun organisaatio käyttää verkkosivustoa, toteutetaan informointi eri tavoilla. Suuntaviivojen 19 kohdassa todetaan, että valitun informointimenetelmän tulisi vastata sitä tapaa, joilla rekisteröity ja rekisterinpitäjä ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Suuntaviivojen 33 kohdan mukaisesti tietojen toimittaminen edellyttää aktiivisuutta. Suuntaviivojen 45 kohdassa on ohjattu informointia niissä tilanteissa, joissa alkuperäinen käsittely muuttuu. Raportoivan finanssilaitoksen, välittäjän ja raportoivan alustaoperaattorin tulisi näin ollen käyttää informoinnissa sitä tapaa, joilla he ovat rekisteröidyn kanssa vuorovaikutuksessa ja antavat muutoinkin tietoa muusta kuin raportointiin liittyvästä henkilötietojen käsittelystä.

Raportoiville finanssilaitoksille on säädetty DAC2-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä virka-apudirektiivin täytäntöönpanolakiin direktiivin edellyttämiä velvoitteita rekisterinpitäjänä. Tällöin voimassa ollut tietosuojadirektiivi edellytti, että henkilötietojen suojaa koskevat säännökset säädetään osaksi kansallista lainsäädäntöä. Koska yleinen tietosuojasetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, virka-apudirektiivin täytäntöönpanolakiin DAC2-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä säädetyt 5 a §:n 3 ja 4 kohta kumottaisiin tarpeettomina.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutuksista yleisesti

Esityksestä aiheutuvat vaikutukset johtuvat yksinomaan DAC7-direktiivin täytäntöönpanemiseksi ehdotetuista säännöksistä. Esitys ei sisällä yhtä raportoivan alustaoperaattorin raportointivelvollisuuteen liittyvää vähäistä poikkeusta lukuun ottamatta kansallisista syistä johtuvia direktiivin vähimmäistason ylittäviä säännöshedotuksia, minkä vuoksi niiden arviointi ei ole aiheellista.

Esitys laajentaisi veroasioita koskevan tiedonvaihdon jäsenvaltioiden välillä digitaalisessa alustataloudessa tapahtuvaan myynti- ja vuokraustoimintaan. Samalla esitys täyttäisi lainsäädäntöhankkeen VM123:00/2019 tavoitteita poistaa lainsäädännöllisiä esteitä Verohallinnon tietojensaannilta tilanteissa, joissa palvelun välittäjä ei itse samalla välitä palveluun liittyvää maksusuoritusta.

4.2.2 Vaikutukset tiedonantovelvollisille

Ehdotettavan lainsäädännön tiedonanto- ja huolellisuusvelvoitteet aiheuttaisivat hallinnollisia kustannuksia ehdotettavan lainsäädännön soveltamisalan piiriin kuuluville digitaalisen alustatalouden toimijoille. Kustannuksia muodostuisi alustalle rekisteröityneitä myyjiä koskevien yksilöintitietojen keräämisestä sekä tietojen Verohallinnolle ilmoittamiseen tarvittavien teknisten rajapintojen toteuttamisesta. Kustannusten määrä riippuisi alustan nykyisistä menettelyistä ja tietojärjestelmistä sekä alustan omista liiketoimintaan liittyvistä ratkaisuista. Tämän vuoksi tiedonantovelvollisille alustaoperaattoreille uusista velvoitteista aiheutuvia kokonaiskustannuksia ei voida arvioida täsmällisesti.

⁶ <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/622227/en>

Tiedonantovelvollisuus koskisi digitaalisia alustaoperaattoreita, jotka lähtökohtaisesti toimivat sähköisessä ympäristössä. Tämän vuoksi ehdotettavasta tiedonantovelvollisuudesta aiheutuvien tietojärjestelmämuutosten lisäkustannusten voidaan arvioida olevan suhteellisen vähäisiä, kun lisäksi otetaan huomioon, että tiedonantovelvollisuuden piiriin ehdotettavat toimijat ovat jo ennestään velvollisia antamaan muita ja osittain samojakin tietoja Verohallinnolle. Tiedonantovelvollisuus koskisi sellaisia tietoja, jotka ovat pääsääntöisesti muutenkin alustaoperaattorin tiedossa. Alustaoperaattorin ei siten tarvitsisi tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi hankkia myyjistä ainakaan merkittävässä määrin sellaisia tietoja, jotka eivät ole jo ennestään sen tiedossa.

Esityksellä ei olisi ainakaan välittömiä vaikutuksia digitaalisten alustaoperaattoreiden väliseen kilpailuun. Ehdotettava lainsäädäntö ei sisältäisi sellaisia säännöksiä, jotka rajaisivat sen soveltamisalan ulkopuolelle joitakin keskenään samankaltaista toimintaa harjoittavia ja tavaroita tai palveluja alustallaan välittäviä toimijoita. Velvoitteet olisivat samat kaikille tiedonantovelvollisuuden piiriin tuleville alustaoperaattoreille.

Esityksessä ehdotettava uusi digitaalisten alustaoperaattoreiden tiedonantovelvollisuus tulisi Verohallinnon lausuntokierroksella antaman lausunnon mukaan korvaamaan nykyisen ilmoitusvelvollisuuden ja vuosi-ilmoituksen. Verohallinto on määrännyt välitettyjen kuljetuspalvelu- ja vuokratulojen ilmoittamisvelvollisuudesta yleisestä tiedonantovelvollisuudesta annetun Verohallinnon päätöksen 20 §:ssä viimeisen kerran koskien vuodelta 2022 annettavia tietoja.

4.2.3 Vaikutukset verovelvollisille

Esitys ei sisällä digitaalista alustaa käyttäviin myyjiin kohdistuvia välittömiä velvoitteita. Mahdollinen välillinen myyjiin kohdistuva vaikutus olisi seurausta Suomeen raportoiville alustaoperaattoreille ehdotettavista huolellisuusvelvoitteista, jotka velvoittaisivat Suomeen raportoivat alustaoperaattorit keräämään myyjistä yksilöintitietoja.

Myyjiin sovellettaisiin edelleen olemassa olevia verosäännöksiä mukaan lukien tulon veronalaisuutta koskevat säännökset sekä ilmoitusvelvollisuussäännökset.

4.2.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Verohallinto keräisi digitaalisilla alustoilla tapahtuvasta myynti- ja vuokraustoiminnasta Suomen verotusta varten ja toisille jäsenvaltioille DAC7-direktiivin mukaista tietojenvaihtoa varten direktiivin edellyttämät tiedot vuosittain Suomeen raportoivilta alustaoperaattoreilta. Verohallinnon velvollisuutena on myös neuvoa, ohjata ja valvoa sivullisilmoittajia. Digitaalisilla alustoilla tapahtuvia myyntejä ja vuokralle antamisia koskeva tiedonvaihto tapahtuisi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä. Verohallinto on toimivaltainen viranomaisen ehdotettavan lainsäädännön edellyttämän toteutuksen ja tietojenvaihdon osalta.

Ehdotettavilla lakimuutoksilla olisi Verohallinnolta tämän esityksen laatimisen yhteydessä saadun arvion mukaan vaikutuksia Verohallinnon kansalliseen tietojenkeruuseen, kansainväliseen tietojenvaihtoon ja asiakkaan sähköiseen tunnistamiseen liittyviin tehtäviin. Lakimuutos edellyttäisi Verohallinnon arvion mukaan henkilöstöltä lisää osaamista, tietojärjestelmämuutoksia sekä mahdollisesti uusien toiminnallisuuden rakentamista. Lisäksi muutos edellyttäisi resursseja kansainvälisten tietovirtojen tekniseen hallinnointiin ja saapuvien tietojen analysointiin ja hyödyntämiseen. Lisää resursseja tarvittaisiin mahdollisesti myös valvontaan ja valikointisääntöjen laatimiseen. Toisaalta, käytettävissä olevan tietomäärän lisääntyminen voisi helpottaa ja tehostaa valvontatehtäviä. Verohallinto arvioi ehdotettavien lakimuutosten aiheuttavan Vero-

hallinnolle vuosina 2022–2024 yhteensä noin 850 000 euron lisäkustannukset, jotka koostuisivat tietojärjestelmämuutoksista sekä muusta ulkopuolisen henkilöstön käyttämisestä. Verohallinto sisällyttäisi tietojärjestelmämuutoksen investointikustannukset sille myönnettyyn ”Valtionhallinnon digitalisointia ja läpinäkyvyyttä edistävät kehittämishankkeet” (HO 2019) -määrärahaan. Käyttöönnotosta johtuvien investointimenojen lisäksi Verohallinto arvioi jatkuvan toiminnan vuosittaisiksi menoiksi 100 000 euroa sisältäen yhden henkilötyövuoden lisäkustannukset.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

DAC7-direktiivi ei jätä jäsenvaltioille varsinaista kansallista liikkumavaraa alustaoperaattoreilta vähintään edellytettävien huolellisuus-, raportointi- ja rekisteröintivelvoitteiden osalta. Virka-apudirektiivin edelleen kehittämiseksi säädettyjen, muita kuin nimenomaisesti alustataloutta koskevien, säännösten osalta jäsenvaltioiden on tarvittavin lainsäädäntömuutoksin varmistettava direktiivin edellyttämien menettelyjen toteutuminen. Näiltäkin osin direktiivin säännökset ovat sellaisia, etteivät ne jätä jäsenvaltioille sisällöllistä liikkumavaraa.

Direktiivi on asiasisällöltään ja käsitteistöltään varsin laaja kokonaisuus ja sen täytäntöönpano edellyttää lukuisia säännöksiä. Blankettimuotoisen täytäntöönpanosäännöksen mukaan direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset olisivat Suomessa lakina noudatettavina, jollei täytäntöönpanosäännöksestä muuta johdu. Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi verotusmenettelylakiin sekä digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettuun lakiin direktiivin velvoitteiden täytäntöönpanon ja soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä. Viimeksi mainittu laki sisältäisi kattavasti säännökset olennaisista toimista, niiden ilmoittamisesta sekä menettelyistä, koska näin laajan säännöskokonaisuuden sisällyttäminen verotusmenettelylakiin ei ole tarkoituksenmukaista.

Esitys liittyy DAC7-direktiivin täytäntöönpanon lisäksi valtiovarainministeriössä vuonna 2019 valmisteltuun lainsäädäntöhankkeeseen (VM123:00/2019). Sen ensisijaisena tarkoituksena oli varmistaa, että Verohallinto saa lakisääteisen tehtävänsä hoitamiseksi riittävät tiedot palveluiden vaihdannasta myös tilanteissa, joissa vaihdanta tapahtuu erilaisten digitaalisten alustojen kautta. Hanke kytkettyi pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman veropoliittiseen tavoitteeseen tiivistää veropohjaa, joka on erityisen tärkeää globaalissa taloudessa, jossa rahavirrat ylittävät kansalliset rajat. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että harmaa talous ja veronkierto aiheuttavat suomalaiselle yhteiskunnalle merkittävät veromenetykset vuosittain. Ensinnäkin tämä heikentää laillisesti ja eettisesti reilusti toimivien yritysten ja niiden työntekijöiden asemaa asettamalla ne epäreiluun kilpailutilanteeseen. Toisekseen verovajeen vuoksi yhteiskunnan menot on rahoitettava keräämällä veroja ja maksuja enemmän toisaalta.

Vuoden 2019 lainsäädäntöhankkeen aikana komissio alkoi valmistella direktiiviehdotusta digitaalisen alustatalouden toimijoiden raportointivelvollisuudesta. Lainsäädäntöhankkeen katsottiin liittyvän sisällöllisesti direktiiviehdotukseen, minkä vuoksi hanke keskeytettiin ja se yhdistettiin sittemmin hyväksytyn DAC7-direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevaan hankkeeseen, johon tämä esitys liittyy.

Direktiivi on soveltamisalaltaan osin laajempi kuin lakimuutosehdotus, joka sisältyi osana vuoden 2019 lainsäädäntöhanketta laadittuun luonnokseen hallituksen esitykseksi. Direktiivi sisältää muun muassa ilmoitusvelvollisuuden tavaroiden myynneistä. Direktiivin soveltamisala on vastaavasti vuoden 2019 lainsäädäntöhankkeeseen liittyntä lakimuutosehdotusta suppeampi

kansallisen ilmoittamisen näkökulmasta, koska direktiivin mukainen raportointivelvollisuus rajoittuu digitaalisiin alustoihin. Tällä soveltamisalan rajauksella voidaan katsoa olevan käytännössä korkeintaan vähäinen merkitys ottaen huomioon vuoden 2019 lainsäädäntöhankkeen tavoite saada Verohallinnolle tietoja nimenomaisesti erilaisten digitaalisten alustojen kautta tapahtuvasta vaihdannasta. Verohallinnolla on mahdollista saada varsin kattavasti tietoja muiden kuin digitaalisten alustojen kautta tapahtuvasta palveluiden vaihdannasta esimerkiksi verotusmenettelylain 15 §:n perusteella sekä tulorekisteri-ilmoituksilta. Tämän vuoksi esityksessä ehdotettavan, direktiivin soveltamisalan laajuuden, tiedonantovelvollisuuden voidaan katsoa turvaavan Verohallinnon tietotarpeen myös vuoden 2019 lainsäädäntöhankkeen osana annetussa luonnoksessa hallituksen esitykseksi tarkoitetulla tavalla. Sillä, ettei tiedonantovelvollisille säädettäisi kahta erillistä kansallista velvoitetta, säästettäisiin tiedonantovelvollisten hallinnollisia kustannuksia ja vältettäisiin samojen tietojen ilmoittamista kahteen kertaan.

DAC7-direktiivin sisällön ja sitä laajuudeltaan vastaavan esityksen direktiivin täytäntöönpanemiseksi voidaan edellä kuvatuin perustein katsoa täyttävän alustatalouteen liittyvän Verohallinnon tietotarpeen.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot ja kansainvälinen kehitys

Jäsenvaltioiden on annettava DAC7-direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset vuoden 2022 loppuun mennessä. Tämän vuoksi direktiivin kansallinen täytäntöönpano on parhaillaan vireillä eri jäsenvaltioissa ja esimerkiksi mahdollisista direktiivin sisältöä ja soveltamisalaa laajemmista kansallisista toteutuksista on ollut tätä esitystä valmisteltaessa vain vähän tietoa.

Tanskan veroasioista vastaava ministeriö (Skatteministeriet) julkaisi lokakuussa 2021 luonnoksen ehdotukseksi implementoida DAC7-direktiivi. Ehdotus on käytännössä yhdenmukainen direktiivin soveltamisalan kanssa yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Ehdotukseen sisältyy direktiiviä laajempi alustaoperaattoreiden rekisteröitymisvelvollisuus, joka koskisi kaikkia direktiivin soveltamisalan piirissä olevia alustaoperaattoreita eikä pelkästään EU:n ulkopuolisia alustaoperaattoreita. Ruotsin finanssiministeriö julkaisi huhtikuussa 2022 ehdotuksen DAC7-direktiivin täytäntöönpanemista koskevaksi lainsäädännöksi. Tanskan ehdotusluonnoksen tavoin se vastaa direktiivin sisältöä eikä se sisällä merkittäviä kansallisia laajennuksia. Ainoa ehdotettu kansallinen laajennus on raportoivan alustaoperaattorin rekisteröintivelvollisuuden ulottaminen kaikkiin raportoituihin alustaoperaattoreihin eikä ainoastaan EU:n ulkopuolisiin raportoituihin alustaoperaattoreihin.

Koska direktiiviin ei käytännössä sisälly alustaoperaattoreilta vähintään edellytettävien huolellisuus-, raportointi- ja rekisteröintivelvoitteiden täytäntöönpanon osalta kansallista liikkumavaraa, voidaan kansallisen täytäntöönpanon olettaa näiltä osin olevan jäsenvaltioissa varsin samankaltainen. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tehdä alustaoperaattoreiden velvoitteisiin laajennuksia kansallisista syistä. Täytäntöönpanon käytännön toteuttamista koskevissa säännöksissä ja erityisesti hallinnollisissa menettelyissä voi sitä vastoin olla eroja jäsenvaltioiden välillä kunkin jäsenvaltion valitessa kansallisista lähtökohdistaan asianmukaisimman vaihtoehdon. Direktiivi sisältää kuitenkin myös menettelyllisiä säännöksiä, jotka jäsenvaltioiden on otettava huomioon ja jotka rajoittavat jäsenvaltioiden mahdollisuuksia tehdä toisista jäsenvaltioista merkittävästi poikkeavia säännöksiä.

OECD julkaisi heinäkuussa 2020 mallisäännöt (Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy) jakamis- ja keikkatalouden alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuudesta ja laajennuksen (Model Reporting Rules for Digital Platforms: International Exchange Framework and Optional Module for Sale of Goods)

mallisääntöihin kesäkuussa 2021. Mallisäännöt koskevat digitaalisen alustatalouden toimijoiden velvollisuutta kerätä tietoa alustoillaan tapahtuvista palveluiden myynneistä ja kiinteän omaisuuden vuokraustoiminnasta sekä velvollisuutta ilmoittaa näitä tietoja veroviranomaisille. Mallisääntöjen sisältö vastaa paljolti DAC7-direktiiviä, mutta se ei kata tavaroiden myyntiä eikä liikennevälineiden antamista vuokralle. Laajennus sisältää nämä molemmat mallisäännöistä puuttuvat toimet, minkä myötä mallisäännöt yhdessä laajennuksen kanssa ovat joitakin yksityiskohtia lukuun ottamatta samansisältöiset direktiivin kanssa. OECD on laatinut mallisääntöjen ja laajennuksen mukaisten tietojen automaattiseen vaihtoon toimivaltaisten viranomaisten monenvälisen sopimuksen. Tätä esitystä valmisteltaessa valtiovarainministeriön tiedossa ei ole valtioita, jotka olisivat allekirjoittaneet sopimuksen. Ottaen huomioon, että EU-jäsenvaltiot täytäntöönpanevat alustatalouden raportointivelvollisuutta koskevan direktiivin, on oletettavaa, että sekä EU-jäsenvaltioita että EU:n ulkopuolisia valtioita tulee allekirjoittamaan sopimuksen ja aloittamaan tietojenvaihdon lähivuosina. Esityksessä ehdotettavalla lainsäädännöllä ei pantaisi täytäntöön OECD:n mallisääntöihin perustuvaa tietojenvaihtoa, vaan ainoastaan DAC7-direktiivi. Toisin kuin esimerkiksi DAC2-direktiivissä, DAC7-direktiivissä ei ole velvoitetta jäsenvaltioille käyttää direktiivin täytäntöönpanossa OECD:n mallisopimusta ja yhteistä tietojenvaihtostandardia tulkintalähteinä. Tämän vuoksi OECD:n mallisääntöjen kommentaareja voisi hyödyntää DAC7-direktiivin tulkinnassa siinä laajuudessa kuin säännös vastaa direktiiviä.

Iso-Britannian hallitus järjesti heinäkuussa 2021 julkisen kuulemisen OECD:n mallisääntöjen täytäntöönpanemiseksi. Kuulemisen kohteena olleessa konsultaatioasiakirjassa ehdotetaan Iso-Britanniassa otettavan käyttöön digitaalisia alustatalouden toimijoita koskevat säännöt, joiden sisältö vastaisi OECD:n mallisääntöjä kattaen niiden laajennuksen eli tavaroiden myynnin ja liikennevälineiden vuokralle antamisen. Säännöt ehdotetaan tulevan voimaan aikaisintaan vuoden 2023 alussa.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta annettiin lausuntokierroksella 13 lausuntoa. Lausunnon antoivat Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, Finnwatch ry, Keskuskauppakamari, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Schibsted, Suomen Asianajajaliitto, Suomen Tilintarkastajat ry, Suomen Yrittäjät ry, Teknologiateollisuus ry, Verohallinto, Veronmaksajain Keskusliitto ry, Wolt Enterprises Oy ja professori Juha Lindgren. Finanssiala ry ja professori Timo Viherkenttä ilmoittivat, ettei heillä ole asiassa lausuttavaa.

Lausunnoissa suhtauduttiin esitykseen myönteisesti ja esityksen tavoitteita sekä sisältöä pidettiin pääosin kannatettavina ja perusteltuina. Suuri osa lausunnonantajista piti kannatettavana ehdotettua sääntelytapaa, jonka mukaan direktiivi pantaisiin kansallisesti täytäntöön direktiivin tarkoituksen ja sisällön mukaisesti ilman kansallisia laajennuksia.

Esitystä pidettiin joissakin lausunnoissa vaikeasti hallittavana ja monimutkaisena kokonaisuutena. Professori Juha Lindgren toteaa lausunnossaan, että tämä haaste on yleinen direktiiviperusteisessa sääntelyssä. Suomen Asianajajaliitto, Suomen Tilintarkastajat ry, Veronmaksajain Keskusliitto ry ja professori Juha Lindgren toivoivat esitykseen lisää selkeyttä, täsmällisyyttä sekä havainnollistavia esimerkkejä. Esitykseen on tehty selkeyttä lisääviä täsmennyksiä lausuntokierroksen jälkeen. Esimerkiksi kiinteistökokonaisuuden määritelmää sekä sen säännöskohdaisia perusteluja on täsmennetty, tiedonantovelvollisen raportoivan alustaoperaattorin käsite on muutettu Suomeen raportoivaksi alustaoperaattoriksi ja henkilökohtaisen palvelun käsitteen säännöskohdaisia perusteluja on täsmennetty. Lisäksi digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettavaksi ehdotettavan lain 7 §:ää ja sen säännöskohdaisia perusteluja sekä 11 §:ää on selkiytetty. Esitykseen sisältyvät käsitteet ja määritelmät tulevat direktiivistä, jossa ne on määritelty täsmällisesti. Direktiivi ei jätä niiden sisällön

osalta jäsenvaltioille liikkumavaraa, minkä vuoksi niiden kansallinen täytäntöönpano suurelta osin sellaisenaan on perusteltua niiden sisällön ja merkityksen muuttumisen estämiseksi. Sen vuoksi esimerkiksi ”kontrollin” ja ”lähiyksikön” käsitteitä ei ole katsottu perustelluiksi muuttaa ”määräysvallaksi” eikä ”etuyhteydeksi”, kuten Suomen Asianajajaliitto esittää lausunnossaan. Virka-apudirektiivin aiemmissa muutoksissa ja niiden kansallisissa täytäntöönpanolaeissa käytetään ”lähiyksikön” käsitettä ja ilmaisua ”kontrolli” samassa tarkoituksessa kuin DAC7-direktiivissä. Lausuntopalautteissa toivottiin esitykseen myös lisää käytännön esimerkkejä, joissa otettaisiin kantaa yksittäisiin tilanteisiin. Direktiivissä on määritelty toimialasta riippumattomat yleiset tunnusmerkit, jotka määritellään ja kuvataan esityksessä. Verohallinto antaa ohjeistusta lain tulkinnasta ja ratkaisee yksittäiset käytännön tilanteet.

Teknologiateollisuus ry ja Wolt Enterprises Oy ehdottavat lausuntopalautteissaan esitykseen täsmennystä, jonka mukaan konsernitilanteessa eri jäsenvaltioissa toimivat erillisiksi alustaoperaattoreiksi katsottavat tytäryhtiöt voisivat ilmoittaa oman kotivaltionsa veroviranomaiselle raportointi- ja tiedonantovelvollisuuden siirtämisestä toiselle konserniyhtiölle. Suomen Tilintarkastajat ry puolestaan toteaa lausunnossaan, että esityksessä olisi hyvä mainita, kuka voisi käytännössä toimia raportoivan alustaoperaattorin edustajana ja toimittaa tiedot Verohallinnolle. Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettavaksi ehdotettavan lain 13 §:n säännöskohtaisia perusteluja on täydennetty lausuntokierroksen jälkeen muun muassa täsmentämällä, missä tilanteissa Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi vapautua velvollisuudestaan ilmoittaa Verohallinnolle tietoja raportoitavista myyjistä toisen raportoivan alustaoperaattorin jo ilmoittettua näitä samoja tietoja. DAC7-direktiivi ei salli jäsenvaltioiden säätää direktiiviä laajemmasta raportointivelvollisuuden siirtämisestä toiselle verovelvolliselle. Tämän vuoksi ei voida kansallisesti säätää, että konsernin valitsema konserniyhtiö vastaisi kaikkien konserniyhtiöiden raportoinnista.

Osassa lausunnoista esitettiin näkemyksiä ehdotettavasta velvollisuudesta antaa nollailmoitus tilanteessa, jossa Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla ei ole ollut lainkaan ilmoitettavia olennaisia toimia kuluneella raportointikaudella. Elinkeinoelämän Keskusliitto EK toteaa lausunnossaan, ettei se pidä ehdotettavaa nollailmoituksen antamisvelvollisuutta perusteltuna. Sen mukaan verotuksen tiedonantovelvollisuuksia ei yleisesti ottaen ole ilman erityisiä painavia syitä oikeasuhtaista ulottaa toimijoihin, joilla ei ole ollut lainkaan ilmoitettavaa toimintaa ilmoituskaudella. EK:n mukaan nollailmoituksen antamisvelvollisuus voi alustan ja alustaoperaattorin määritelmien yleisluontoisuus huomioon ottaen johtaa hankaliin rajanveto-ongelmiin sellaisten yritysten osalta, joita voidaan teoriassa pitää alustaoperaattoreina, mutta jotka ovat passiivisia tai harjoittavat tosiasiaissa muuta toimintaa. Myös Suomen Yrittäjät ry katsoo lausunnossaan tarpeelliseksi jatkovalmistelussa arvioida nollailmoituksen antamisvelvollisuuden välttämättömyyttä ja perusteltavuutta. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry puolestaan pitää ehdotettavaa nollailmoitusvelvollisuutta perusteltuna. Se antaisi MaRa:n mukaan Verohallinnolle nykyistä paremman mahdollisuuden valvoa ja varmistaa, että kaikki ehdotettavan lainsäädännön soveltamisalan piiriin kuuluvat alustaoperaattorit tiedostavat velvoitteensa ja myös noudattavat niitä. Esitykseen ei ole katsottu perustelluiksi tehdä muutoksia nollailmoituksen antamisvelvollisuutta koskevan lausuntopalautteen johdosta. DAC7-direktiivi ei nimenomaisesti edellytä nollailmoituksen antamista, vaan sen vaatiminen on jäsenvaltiolle vaihtoehto direktiivin tehokkaan täytäntöönpanon vaatimusten täyttämiseksi. Direktiivin tehokas täytäntöönpano edellyttää, että jäsenvaltiot varmistavat raportoivien alustaoperaattorien tutkivan, tunnistavan ja raportoivan kaikki direktiivin edellyttämät tiedot. Tehokkaan täytäntöönpanon vaatimus on DAC7-direktiiviä vastaavasti muun muassa DAC2-direktiivissä. Standardoidun nollailmoitusmenettelyn voidaan katsoa olevan tehokkaan täytäntöönpanon velvoitteiden täyttämiseksi soveltuvin menettely myös eri osapuolten hallinnollisten kustannusten näkökulmasta. Nollailmoituksen vaihtoehtona voisi olla rekisteröitymisvelvollisuus alustaoperaattoreille. Verohallinto varmistaisi tällöin jälkikäteen lähetettävillä kyselyillä ja muilla valvontatoimilla, ettei sellaisella

Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla, joka ei ole antanut vuosi-ilmoitusta, ole ollut raportoitavia myyjiä kuluneella raportointikaudella.

Osassa lausunnoista kiinnitettiin huomiota ehdotettaviin seuraamuksiin raportointivelvoitteiden laiminlyönneistä. Finnwatch ry toteaa, että raportoinnin laiminlyönnistä seuraavia sanktioita olisi korotettava. Esityksessä ehdotettava 15 000 euron enimmäismäärä raportoinnin laiminlyöntimaksuksi on liian alhainen eikä sillä olisi ennaltaehkäisevää vaikutusta suuriin kansainvälisiin alustatoimijoihin. Suomen Tilintarkastajat ry toteaa, että laiminlyöntimaksu tulisi määrätä tiedonanto- ja huolellisuusvelvoitteiden laiminlyöntien kokonaisarvioon perustuen. Suomen Asianajajaliitto puolestaan toteaa, että olisi syytä harkita tiedonantovelvollisten alustaoperaattoreiden vapauttamista verotusmenettelylain 22 a §:n mukaisesta laiminlyöntimaksusta määrääjäksi tai vaihtoehtoisesti määrätä siirtymäaikana olennaisesti enimmäismäärää alhaisempia laiminlyöntimaksuja, koska ehdotettava lainsäädäntö edellyttää alustaoperaattoreilta kattavia tietojenkeruujärjestelmiä jo vuoden 2023 alusta lukien. Esityksen laiminlyöntimaksua käsitteleviin kohtiin ei ole tehty muutoksia annetun lausuntopalautteen johdosta. DAC7-direktiivissä ei säädetä raportointi- eikä huolellisuusvelvoitteiden laiminlyöntimaksujen suuruudesta eikä siinä ole myöskään siirtymäaikaa tiedonantovelvollisten alustaoperaattoreiden laiminlyöntien sanktioinnille. Direktiivi edellyttää, että laiminlyöntien seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Kaikkiin verotusmenettelylain 3 luvussa säädettyjen sivullisen tiedonantovelvollisuuksien laiminlyönteihin sovelletaan saman luvun 22 a §:n laiminlyöntimaksusäännöstä. Säännöstä muutettiin vuonna 2019 DAC6-direktiivin täytäntöönpanolain säätämisen yhteydessä siten, että säännöksessä otetaan huomioon ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntien lisäksi kansainväliseen tietojenvaihtoon yleisesti liittyvien muiden pakollisten velvoitteiden, kuten huolellisuusvelvoitteiden, laiminlyönnit. DAC7-direktiivi ei edellytä muutoksia laiminlyöntimaksusäännökseen. Laiminlyöntimaksun suuruus riippuu laiminlyönnin vakavuudesta. Laiminlyöntimaksusäännös antaa Verohallinnolle harkintavaltaa laiminlyöntimaksun määräämisen ja suuruuden osalta sen ottaessa huomioon ja arvioidessa laiminlyöntiä johtaneita syitä. Suomeen raportoivien alustaoperaattorien muista verotusmenettelylain 3 luvun tiedonantovelvollisista poikkeavalle ja ankarammalle laiminlyöntisanktioinnille ei katsota olevan perusteita, vaan 22 a §:ssä säädettyjen laiminlyöntimaksujen riittävyttä olisi tarvittaessa selvitettävä kokonaisuutena.

Schibsted toteaa lausunnossaan, että luonnollisten henkilöiden suorittama tavaroiden myynti olisi jätettävä ehdotettavan lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle, koska sillä voi olla kielteinen vaikutus kiertotaloudelle. Schibsted katsoo, että ehdotettava lainsäädäntö vähentäisi luonnollisten henkilöiden halukkuutta käyttää digitaalisia alustoja kiertotaloudessa. Luonnollisten henkilöiden tietoisuus alustaoperaattoreiden velvollisuudesta kerätä myyjistä tietoja Verohallinnolle voisi Schibstedin mukaan johtaa siihen, että käytetty tavara heitettäisiin pois sen sijaan, että se laitettaisiin myyntiin edelleen käytettäväksi. Luonnolliset henkilöt voivat Schibstedin mukaan myös siirtyä käyttämään ehdotettavan raportointivelvollisuuden ulkopuolelle jääviä alustoja, jotka eivät tarjoa palveluja turvalliseen ja luotettavaan kaupankäyntiin. Schibsted katsoo lisäksi, ettei raportointivelvollisuuden tulisi koskea yksityishenkilöiden omassa käytössään olleen tavanomaisen koti-irtaimiston myyntejä alustalla, jos niistä saadut vuosittaiset myyntivoitot olisivat Suomessa verovapaita eli yhteismäärältään enintään 5 000 euroa. Schibsted toteaa, että sellaisten tietojen raportointi, joita Verohallinto ei tarvitse verotuksen oikein toimittamiseksi, ei täytä tietosuojaperiaatteita tietojen minimoinnin osalta. Schibsted esittää myös, että ehdotettavien kansallisten säännösten voimaantuloa olisi siirrettävä, koska direktiivin kansallinen täytäntöönpano viivästyy ja raportointivelvollisuuden piiriin tulevat alustaoperaattorit tarvitsevat vähintään vuoden toteuttaakseen raportointivelvoitteiden täyttämisen edellyttämät tekniset ratkaisut. Esitykseen ei ole katsottu perustelluksi tehdä muutoksia Schibstedin antaman lausuntopalautteen johdosta. DAC7-direktiivin mukainen alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuus käsittää kaikenlaisen tavaroiden myynnin rajaamatta sen ulkopuolelle mitään

yksittäisiä tavara- tai myyjäryhmiä. Direktiivissä ei ole näiden osalta kansallista liikkumavaraa. Ehdotettavaan lainsäädäntöön sisältyvä tavaramyyntien 2 000 euron vähäisen myyntitoiminnan ehdoton raja tulee direktiivistä eikä sitä voida nostaa kansallisesti esimerkiksi 5 000 euroon. Direktiiviä laadittaessa on otettu huomioon yksityisyydensuoja ja tietosuoja-asetuksen vaatimukset. Direktiivissä on nimenomaisesti rajattu tavarantoimintien osalta raportointivelvollisuuden ulkopuolelle ne tapahtumat, joiden ei ole katsottu olevan tarpeellisia verotusta varten. Tavarantoimintien myynti on lähtökohtaisesti veronalaista. Verovelvollisen on kyettävä osoittamaan myyntien verotettavan tulon tai tappion määrä taikka mahdollisen verovapauden edellytysten täyttyminen. Alustaoperaattoreilta saatavien myyjätietojen avulla Verohallinto voi varmistaa, että verovelvolliset noudattavat ilmoitusvelvollisuuttaan, ilmoitetun verotettavan tulon määrä on oikea tai että mahdolliset verovapauden edellytykset täyttyvät. Schibstedin lausunnossaan mainitsema tuloverolain 5 000 euron verovapaus on verovelvolliskohtainen, ei alustakohtainen. Raportoiville alustaoperaattoreille ehdotettavan ilmoitusvelvollisuuden soveltamisajankohdan ei katsota olevan tavanomaisesta poikkeava. Direktiivissä ei ole siirtymäaikoja direktiivin täytäntöönpanon kansalliselle toteutukselle. Jäsenvaltioiden on pantava direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset täytäntöön vuoden 2022 loppuun mennessä, ja raportoitavan alustaoperaattorin on annettava ensimmäinen ilmoitus vuoden 2024 tammikuun loppuun mennessä vuoden 2023 tapahtumista. Esityksessä ei ehdoteta direktiiviä laajempaa kansallista ilmoitusvelvollisuutta.

Suomen Tilintarkastajat ry toteaa lausunnossaan, ettei lainsäädännön toteutusta ja ohjeistusta voi jättää vain Verohallinnon varaan. Tältä osin Suomen Tilintarkastajat ry viittaa esitysluonnoksessa Verohallinnolle ehdotettavaan oikeuteen antaa tarkempia määräyksiä vahvistamismenettelystä ja vahvistamiseksi annettavista tiedoista, jotka koskevat poikkeuksen alaisen alustaoperaattorin velvollisuutta vahvistaa asemansa. Suomen Tilintarkastajat ry toteaa myös, että esitysluonnoksessa jää avoimeksi, miten direktiivi toteutetaan käytännössä ja miltä osin OECD:n jakamis- ja keikkatalouden alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuuden mallisääntöihin liittyvää aineistoa voidaan pitää tulkintalähteenä. Esityksen jaksoa 5.2 on täsmennetty lausuntokierroksen jälkeen siten, miltä osin OECD:n mallisääntöihin liittyvää aineistoa voisi käyttää DAC7-direktiivin tulkinnassa. Esitykseen ei ole tehty lausuntokierroksen jälkeen muutoksia Verohallinnolle ehdotettavaan oikeuteen antaa tarkempia määräyksiä vahvistamismenettelystä, jossa alustaoperaattori vahvistaa olevansa poikkeuksen alainen alustaoperaattori. Kyse olisi ennakkoilmoituksesta, jonka tietosisältöä ei ole määritelty yksityiskohtaisesti direktiivissä. Edellytyksenä alustaoperaattorin katsomiseksi poikkeuksen alaiseksi alustaoperaattoriksi olisi riittävien tietojen antaminen Verohallinnolle sen varmistamiseksi, että alustaoperaattori täyttää vaaditut edellytykset. Se, miten edellytykset täytetään, voi vaihdella tapauskohtaisesti eikä lakiin ole tämän vuoksi perusteltua sisällyttää tyhjentävää luetteloa tai säätää yksityiskohtaisesti siitä, miten edellytykset tulisi teknisesti täyttää. Verohallinnolla olisi oikeus vaatia alustaoperaattorilta vain ne tiedot, jotka olisivat tarpeellisia tämän edellytyksen täyttämisen varmistamiseksi.

Veronmaksajain Keskusliitto ry toteaa lausunnossaan, että esitysluonnoksen perusteluissa esitetyt arviot alan toimijoille tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä aiheutuvista kustannuksista ovat turhan toiveikkaita. Veronmaksajain Keskusliitto ry toteaa lisäksi, että esitysluonnoksesta tulisi käydä selvemmin ilmi, mikä on ehdotettavan sääntelyn suhde nykyisiin raportointivelvoitteisiin, kuten Verohallinnon voimassa olevan yleisestä tiedonantovelvollisuudesta annetun päätöksen 20 §:ssä säädettyyn kuljetus- ja vuokratulojen välityspalvelujen tarjoajien tiedonantovelvollisuuteen. Arvioita esityksen tiedonantovelvollisille alustaoperaattoreille aiheuttamista kustannuksista on täydennetty lausuntokierroksen jälkeen. Esityksen jaksoa 4.2.2 on täydennetty lausuntokierroksen jälkeen lisäämällä siihen kuvaus ehdotettavan sääntelyn vaikutuksista yleisestä tiedonantovelvollisuudesta annetun Verohallinnon päätöksen 20 §:n mukaiseen tiedonantovelvollisuuteen.

Verohallinto toteaa lausunnossaan, että ehdotettava uusi alustaoperaattoreiden tiedonantovelvollisuus tulee korvaamaan kuljetuspalvelujen ja vuokratulojen välityspalvelujen tarjoajien tiedonantovelvollisuuden, josta määrätään yleisestä tiedonantovelvollisuudesta annetun Verohallinnon päätöksen 20 §:ssä. Verohallinto esittää lausunnossaan lisäksi arvioita esityksen kustannusvaikutuksista. Arvioita esityksen vaikutuksista tiedonantovelvollisille ja viranomaisten toimintaan on täydennetty lausuntokierroksen jälkeen.

Wolt Enterprises Oy toteaa lausunnossaan, että digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettavaksi ehdotettavan lain 2 §:n 1 momentin 12 kohdan alustan määritelmää voisi selkiyttää siten, että tiedonantovelvollisuuden todettaisiin kattavan myös välillisten olennaisten toimien johdosta syntyneet tulot. Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettavaksi ehdotettavan lain 2 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaisen henkilökohtaisen palvelun määritelmän säännöskohtaisia perusteluja on täsmennetty lausuntokierroksen jälkeen.

Professori Juha Lindgren toteaa lausunnossaan, että ehdotettavan erityislain kytkeminen verotusmenettelyn keskeisiin lakeihin on ongelmallinen lakikokonaisuuden sisällön hahmottamisen kannalta. Esitykseen ei ole tehty tältä osin muutoksia lausuntokierroksen jälkeen. DAC7-direktiivi sisältää runsaasti uusia ja täsmällisesti määriteltyjä käsitteitä sekä menettelyjä, joita alustaoperaattoreiden on noudatettava. Esityksessä on sen vuoksi katsottu perustelluksi ehdottaa säädettäväksi täsmällinen ja tarkkarajainen erityislaki. Samalla on katsottu perustelluksi noudattaa ehdotettavaan tiedonantovelvollisuuteen voimassa olevia yleisiä verotusmenettelyä koskevia säännöksiä. Suomeen raportoiviin alustaoperaattoreihin sovellettaisiin siten verotusmenettelylain säännöksiä, joita tiedonantovelvolliset ovat tottuneita noudattamaan jo olemassa olevissa tiedonantovelvoitteissaan. Lisäksi, esityksessä ehdotettava menettely vastaisi esimerkiksi DAC6-direktiivin täytäntöönpanolainsäädännössä valittua mallia, jossa erityislaissa viitataan verotusmenettelylain tiedonantovelvollisuussäännökseen ja päinvastoin.

Professori Lindgren toteaa lausunnossaan lisäksi, että olisi tarpeellista arvioida ja seurata tarkasti luonnoksessa esitetyn muutoksen vaikutuksia lainmuutoksen voimaantulon jälkeen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvista olennaisista toimista. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin verotusmenettelylain 17 f §:ään, jossa säädetään näitä olennaisia toimia koskevasta tiedonantovelvollisuudesta.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin olennaisiin toimiin, joilla olisi tai voisi olla vaikutusta virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain soveltamisalan mukaisten verojen suuruuteen tai määräytymiseen.

2 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin lakiin liittyvistä keskeisistä käsitteistä, joista suurin osa on määritelty DAC7-direktiivissä. Ilman määriteltyjä käsitteitä ehdotettavassa laissa jouduttaisiin käyttämään useita kertoja monisanaisia ilmaisuja, mikä tekisi säännöksistä pitkiä ja vaikeaselkoisia.

Alustalla tarkoitettaisiin mitä tahansa sellaista ohjelmistoa tai sovellusta, joka olisi käyttäjien saatavilla ja joka mahdollistaisi myyjän olevan yhteydessä muihin käyttäjiin voidakseen suorittaa ehdotetussa laissa erikseen määriteltävän vastikkeellisen olennaisen toimen alustan toiselle käyttäjälle joko suoraan tai välillisesti. Ohjelmisto olisi esimerkiksi sellainen verkkosivusto tai sen osa, joka mahdollistaisi olennaisen toimen. Myös mobiilisovellusta pidettäisiin sovelluksena.

Alustana pidettäisiin ohjelmistoa tai sovellusta, jolla olennaisia toimia tarjoaisivat kolmannet osapuolet. Käyttäjillä tarkoitettaisiin ehdotettavassa laissa erikseen määriteltäviä myyjiä sekä muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, mahdollisia ostajia, jotka voisivat saada alustalla toimivalta myyjältä olennaisen toimen vastiketta vastaan.

Alustan saatavilla olo käyttäjille tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että olennaista toimea tarjoavalla taholla eli myyjällä ja olennaista toimea etsivällä käyttäjällä eli mahdollisella ostajalla olisi mahdollisuus päästä kolmannen osapuolen eli alustaoperaattorin verkkosivustolle tai mobiilisovellukseen. Sillä ei olisi merkitystä, olisiko pääsy rajoittamaton tai rajattu vain tietyille käyttäjäryhmälle. Pääsyn lisäksi alustan tulisi mahdollistaa se, että myyjä olisi yhteydessä alustan muihin käyttäjiin siinä tarkoituksessa, että se voisi suorittaa alustalla tarjoamansa olennaisen toimen muille käyttäjille joko suoraan tai välillisesti. Edellytys olennaisen toimen suorittamiselle olisi sitä edeltävä yhteisymmärrys myyjän ja alustan toisen käyttäjän välillä siitä, että myyjä suorittaisi yhteisesti sovitun olennaisen toimen käyttäjälle vastiketta vastaan.

Alustana ei pidettäisi ohjelmistoa tai sovellusta, joka ainoastaan mahdollistaa olennaiseen toimeen liittyvien maksujen käsittelyn. Alusta ei olisi myöskään ohjelmisto tai sovellus, joka mainostaa ohjelmiston käyttäjän suorittamia olennaisia toimia tai luetteloi niitä. Myöskään ohjelmistoa tai sovellusta, joka yksinomaan ohjaa tai siirtää käyttäjiä alustalle, ei pidettäisi alustana.

Alustaoperaattorilla tarkoitettaisiin ehdotettavassa laissa erikseen määriteltävää yksikköä, joka tekisi myyjien kanssa sopimuksia siitä, että alusta joko kokonaisuudessaan tai osa siitä annettaisiin kyseisten myyjien saataville. Luonnollinen henkilö ei voisi olla alustaoperaattori.

Poikkeuksen alaisella alustaoperaattorilla tarkoitettaisiin sellaista alustaoperaattoria, jonka koko liiketoimintamalli olisi sellainen, ettei sillä olisi lainkaan raportoitavia myyjiä. Alustaoperaattori vahvistaisi tämän ennakolta ja vuosittain Verohallinnolle. Alustaoperaattori voisi täyttää poikkeuksen alaisen alustaoperaattorin määritelmän edellytykset esimerkiksi tilanteessa, jossa alustaoperaattori sallisi pääsyn alustalleen ainoastaan ehdotettavassa laissa erikseen määriteltäville poikkeuksen alaisille myyjille, kuten valtion ja kunnan virastoille ja laitoksille tai isoille hotelleille. Poikkeuksen alaisen alustaoperaattorin vahvistamisvelvollisuutta käsitellään yksityiskohtaisemmin 18 §:n perusteluissa.

Raportoivalla alustaoperaattorilla tarkoitettaisiin sellaista alustaoperaattoria, jonka verotuksellinen kotipaikka olisi jossakin EU-jäsenvaltiossa tai se olisi perustettu jonkin EU-jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti taikka sen johto sijaitsisi jossakin EU-jäsenvaltiossa. Alustaoperaattoria pidettäisiin raportoivana alustaoperaattorina lisäksi tilanteessa, jossa sillä olisi kiinteä toimipaikka jossakin EU-jäsenvaltiossa eikä se olisi ehdotettavassa laissa erikseen määritelty hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori. Näistä raportoivista alustaoperaattoreista säädettäisiin pykälän 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa. Raportoivaksi alustaoperaattoriksi katsottaisiin myös sellainen alustaoperaattori, joka ei täyttäisi mitään edellä mainituista edellytyksistä, mutta sen alustaa käyttäisi olennaisia toimia suorittavia raportoitavia myyjiä. Lisäedellytyksenä tällaisen EU:n ulkopuolisen alustaoperaattorin pitämiselle raportoivana

alustaoperaattorina olisi, että se ei olisi hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori. Kyseisenlaisesta raportoivasta alustaoperaattorista säädettäisiin 1 momentin 4 kohdan e alakohdassa.

Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla tarkoitettaisiin sellaista raportoivan alustaoperaattorin edellytykset täyttävää alustaoperaattoria, joka olisi Suomessa tiedonantovelvollinen DAC7-direktiivin mukaan raportoitavista tiedoista. Direktiivissä ei ole Suomeen raportoivan alustaoperaattorin käsitettä. Käsite olisi tarpeellinen kansallisessa lainsäädännössä, koska sillä voitaisiin erottaa toisistaan direktiivin perusteella ylipäättään, jäsenvaltiota yksilöimättä, raportoivana pidettävä alustaoperaattori sekä sellainen alustaoperaattori, jolla olisi tiedonantovelvollisuus nimenomaan Suomessa. Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi ensinnäkin sellainen raportoiva alustaoperaattori, joka joko täyttäisi jonkin 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa säädetyistä edellytyksistä vain Suomessa, tai joka täyttäisi jonkin näistä edellytyksistä Suomen lisäksi toisessa jäsenvaltiossa riippumatta siitä, minkä jäsenvaltion se olisi valinnut valtioksi, jossa se täyttäisi direktiivissä vahvistetut raportointivaatimukset. Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi lisäksi sellainen 2 §:n 1 momentin 4 kohdan e alakohdassa tarkoitettu EU:n ulkopuolinen raportoiva alustaoperaattori, joka olisi rekisteröitynyt Verohallinnolle raportoivana alustaoperaattorina.

Pätevällä ehdot täyttävällä toimivaltaisten viranomaisten sopimuksella tarkoitettaisiin jonkin EU-jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ja EU:n ulkopuolisen valtion tai lainkäyttöalueen välistä sopimusta, joka edellyttäisi vaihtamaan automaattisesti direktiivin tietoja vastaavia tietoja. Tämä käsite liittyisi kiinteästi ehdotettavan lain käsitteisiin hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen lainkäyttöalue ja hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori. Myös EU:n ulkopuolinen alustaoperaattori on direktiivin edellytykset täyttäessään raportoiva alustaoperaattori, jolla on velvollisuus ilmoittaa raportoitavat tiedot jonkin EU-jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Ehdotettavan lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan e alakohta vastaisi tätä direktiivin kohtaa. Direktiivin mukaan komissio määrittää joko oma-aloitteisesti tai jäsenvaltion pyynnöstä erillisillä täytäntöönpanosäädöksillä, vastaavatko jäsenvaltion ja EU:n ulkopuolisen valtion tai lainkäyttöalueen välisen sopimuksen mukaisesti vaihdettavat tiedot direktiivissä tarkoitettuja tietoja. Jos komissio katsoo sopimuksen mukaisesti vaihdettavien tietojen vastaavan direktiivissä tarkoitettuja tietoja eli katsoo sopimuksen päteväksi ehdot täyttäväksi toimivaltaisten viranomaisten sopimukseksi, EU:n ulkopuolinen alustaoperaattori voisi raportoida vaaditut tiedot oman valtionsa tai lainkäyttöalueensa toimivaltaiselle viranomaiselle EU-jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle raportoinnin asemesta. Kyseisen valtion viranomaiset vaihtaisivat nämä tiedot EU-jäsenvaltioiden kanssa.

Hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella lainkäyttöalueella tarkoitettaisiin EU:n ulkopuolista valtiota tai lainkäyttöaluetta, jolla olisi komission vahvistama, voimassa oleva pätevä ehdot täyttävä toimivaltaisten viranomaisten sopimus kaikkien jäsenvaltioiden kanssa, ja jotka kyseinen valtio tai lainkäyttöalue olisi julkaisemassaan luettelossa katsonut raportoitaviksi lainkäyttöalueiksi. DAC7-direktiivin suomenkielisessä versiossa käsite on määritelty seuraavasti: ”Hyväksytyllä unionin ulkopuolisella lainkäyttöalueella tarkoitetaan unionin ulkopuolista lainkäyttöaluetta, jolla on voimassa oleva Pätevä ehdot täyttävä toimivaltaisten viranomaisten sopimus kaikkien niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka on yksilöity raportoitaviksi lainkäyttöalueiksi unionin ulkopuolisen lainkäyttöalueen julkaisemassa luettelossa”. Ehdotettava, direktiiviä täsmällisempi ilmaisu vastaisi sisällöllisesti muun muassa direktiivin englannin- ja ruotsinkielisten versioiden määritelmää, ja sen voidaan katsoa direktiivin suomenkielisen version määritelmää paremmin vastaavan direktiivin tarkoitusta.

Hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella alustaoperaattorilla tarkoitettaisiin alustaoperaattoria, jonka kaikki mahdollistamat olennaiset toimet olisivat ehdotettavassa laissa erikseen

määriteltäviä hyväksyttyjä olennaisia toimia ja jonka verotuksellinen kotipaikka olisi hyväksytyllä EU:n ulkopuolisella lainkäyttöalueella. Edellytykset täyttyisivät myös, jos EU:n ulkopuolinen alustaoperaattori olisi perustettu hyväksytyn Euroopan unionin ulkopuolisen valtion tai lainkäyttöalueen lainsäädännön mukaisesti tai jos alustaoperaattorin johto, mukaan lukien toimiva johto, sijaitsisi hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella lainkäyttöalueella.

Olennaisella toimella tarkoitettaisiin vastiketta vastaan suoritettavaa toimea. Olennaisia toimia olisivat ensinnäkin asuin- ja liikehuoneistojen, pysäköintipaikkojen, kaikenlaisen kiinteän omaisuuden tai näiden osan antaminen vuokralle. Vuokra-ajan pituudella ei olisi vaikutusta siihen, katsottaisiinko vuokralle antaminen olennaiseksi toimeksi. Ratkaisevaa olisi vastikkeellisuus. Siten myös hotelli- ja muuta lyhytaikaista majoitustoimintaa pidettäisiin olennaiseksi toimeksi katsottavana vuokralle antamisena. Olennaisen toimen määritelmän kannalta ratkaisevaa olisi se, mitä tosiasiallisesti vuokrataan. Sillä, miten omaisuus on omistettu, ei olisi merkitystä. Olennaisena toimena pidettäisiin täten myös vuokrausta tilanteessa, jossa oikeus hallita vuokrattavaa kohdetta tapahtuisi osakkeiden tai muiden yhtiö-, trusti- tai niihin verrattavan instituution osuuksien kautta. Suomessa tämä tarkoittaisi, että mukana olisivat direktiivin tarkoituksen mukaisesti aina myös asuin- ja liikehuoneistojen antaminen vuokralle.

Olennaisena toimena pidettäisiin myös henkilökohtaista palvelua ja tavaroiden myyntiä. Henkilökohtaisen palvelun ja tavarain käsitteet määritettäisiin ehdotettavassa laissa erikseen.

Olennaisena toimena pidettäisiin myös minkä tahansa liikennevälineen antamista vuokralle. Liikennevälineellä tarkoitettaisiin mitä tahansa kulkuvälinettä, jolla voidaan liikkua tai kuljettaa paikasta toiseen.

Olennaisen toimen ehdoton edellytys olisi, että se suoritettaisiin vastiketta vastaan. Vastikkeetta suoritettu palvelu, luovutettu tavara tai vuokralle antaminen eivät siten olisi olennaisia toimia. Vastikkeen käsite määritettäisiin ehdotettavassa laissa erikseen.

Olennaisena toimena ei kuitenkaan pidettäisi mitään sellaista vastiketta vastaan suoritettavaa toimea, jonka myyjä suorittaisi alustaoperaattorin työntekijänä tai alustaoperaattoriin liittyvän lähiyksikön työntekijänä. Se, katsottaisiinko suoritettu toimi tehdyksi työsuhteessa alustaoperaattoriin, määritettäisiin lähtökohtaisesti sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa myyjä fyysisesti suorittaisi toimen. Direktiivin suomenkielisessä versiossa käytetään ilmaisun ”alustaoperaattoriin liittyvän lähiyksikön” sijaan ilmaisua ”Alustaoperaattoriin liittyvän Yksikön”. Ottaen huomioon direktiivin englanninkielisen version ilmaisun ”or a related Entity of the Platform Operator” sekä saksankielisen version ilmaisun ”eines verbundenen Rechträgers des Plattformbetreibers” käytettäisiin tässä yhteydessä ilmaisua ”alustaoperaattoriin liittyvän lähiyksikön”.

Hyväksytyllä olennaisella toimella tarkoitettaisiin mitä tahansa olennaista toimea, joka kuuluu automaattisen tietojenvaihdon piiriin ehdotetussa laissa määriteltävän pätevän ehdot täyttävän toimivaltaisen viranomaisen sopimuksen mukaisesti. Tällä käsitteellä ja sen määritelmällä olisi merkitystä määriteltäessä sitä, pidettäisiinkö EU:n ulkopuolista alustaoperaattoria hyväksyttynä Euroopan unionin ulkopuolisena alustaoperaattorina. Jos EU:n ulkopuolinen alustaoperaattori mahdollistaisi muidenkin kuin hyväksyttyjen olennaisten toimien suorittamisen, ei se täyttäisi hyväksytyn unionin ulkopuolisen alustaoperaattorin edellytyksiä ja sitä pidettäisiin raportoivana alustaoperaattorina.

Vastikkeella tarkoitettaisiin missä tahansa muodossa olevaa korvausta, joka maksettaisiin tai hyvitetäisiin myyjälle olennaiseen toimeen liittyen. DAC7-direktiivin suomenkielisessä versiossa käytetään ilmaisun ”olennaiseen toimeen liittyen” asemesta ilmaisua ”Olennaisen toimen

yhteydessä”. Direktiivistä poikkeava ilmaisu olisi täsmällisempi ja kuvaisi paremmin direktiivin vaatimusta sekä olennaisen toimen ja vastikkeen suorittamisen ajallista riippumattomuutta toisistaan. Direktiivin ei sen tarkoitus ja tavoitteet sekä englanninkielisen version ilmaisu ”in connection with the Relevant Activity” huomioon ottaen voida katsoa rajaavan sen soveltumista ainoastaan sellaisiin tilanteisiin, joissa vastike suoritettaisiin samanaikaisesti olennaisen toimen suorittamisen kanssa. Vastike voitaisiin suorittaa olennaisen toimen suorittamishetken lisäksi myös ennen tai jälkeen olennaisen toimen suorittamisen. Rahallisen korvauksen lisäksi vastikkeena olennaisesta toimesta pidettäisiin esimerkiksi myyjälle suoritettavaa palvelua, myyjälle annettavaa tavaraa taikka maksua virtuaali- tai muussa kuin jonkin valtion takaamassa valuutassa eli niin sanotussa fiat-valuutassa.

Jotta olennaisesta toimesta suoritettu korvaus katsottaisiin ehdotettavan määritelmän mukaiseksi vastikkeeksi, pitäisi sen lisäksi olla alustaoperaattorin tiedossa tai sen kohtuullisin keinoin tietoon saatavissa. Tämä edellytys täyttyisi, jos alustaoperaattorin liiketoimintamalli olisi luonteeltaan sellainen, että se tarjoaisi alustaoperaattorille näkyvyyden olennaisesta toimesta suoritettavaan vastikkeeseen. Vastikkeen katsottaisiin aina olevan alustaoperaattorin tiedossa esimerkiksi tilanteessa, jossa alustaoperaattori pidättäisi provision tai muun palkkion taikka veron käyttäjän olennaisesta toimesta maksamasta vastikkeesta. Alustaoperaattorilta ei edellytetä vastikkeen tietoon saamiseksi liiketoimintaansa liittymättömiä ylimääräisiä toimenpiteitä. Korvauksen katsottaisiin kuitenkin olevan raportoivan alustaoperaattorin tiedossa tilanteessa, jossa korvaus olisi olennaiseen toimeen liittyvän, raportoivan alustaoperaattorin käyttämän palveluntarjoajan tiedossa.

Henkilökohtaisella palvelulla tarkoitettaisiin mitä tahansa palvelua, jonka yhteydessä yksi tai useampi henkilö tekisi itsenäisesti tai yksikön puolesta työtä, josta maksetaan ajan tai tehtävän perusteella ja jota tehtäisiin käyttäjän pyynnöstä joko verkossa tai fyysisesti verkon ulkopuolella sen jälkeen, kun alusta olisi tehnyt kyseisen työn tekemisen mahdolliseksi. Jotta palvelu katsottaisiin henkilökohtaiseksi palveluksi, olisi sen siis täytettävä kaksi edellytystä. Palvelusta maksettavan korvauksen olisi perustuttava joko aikaan tai tehtävään työhön. Lisäksi, käyttäjälle suoritettavan palvelun olisi tapahduttava käyttäjän pyynnöstä suoraan tai välillisesti. Näin ollen esimerkiksi teatteriesitys, joka toteutuisi ilman kenenkään nimenomaista pyyntöä, jäisi soveltamisalan ulkopuolelle. Myöskään esimerkiksi säännönmukaista junalinjaa ei pidettäisi henkilökohtaisena palveluna.

Myyjällä tarkoitettaisiin olennaisen toimen suoraan tai välillisesti suoritettavaa alustan käyttäjää, joka olisi rekisteröity alustalle milloin tahansa raportointikauden aikana. Rekisteröinnillä tarkoitettaisiin esimerkiksi sitä, että käyttäjä luo profiilin tai tilin alustalle tai tekee alustaoperaattorin kanssa sopimuksen alustan käyttämisestä olennaisen toimen tarjoamiseksi alustalla. Myyjä voisi olla sekä luonnollinen henkilö että yksikkö. Direktiivin sanamuodon mukaan alustan käyttäjän rekisteröimisen olisi tapahduttava milloin tahansa raportointikauden aikana. Ottaen huomioon direktiivin tarkoitus ja käytännön tilanteet, ei direktiivin voida katsoa edellyttävän rekisteröintiä nimenomaan raportointikauden aikana, vaan se voisi olla tapahtunut jo ennen raportointikautta edellyttäen, että rekisteröinti olisi edelleen voimassa raportointikaudella.

Aktiivisella myyjällä tarkoitettaisiin myyjää, joka tarjoaisi olennaista toimea raportointikauden aikana tai jolle maksettaisiin tai hyvitetäisiin vastike olennaiseen toimeen liittyen raportointikauden aikana. Aktiivisen myyjän määritelmä olisi merkityksellinen raportoivaan alustaoperaattoriin kohdistuvien huolellisuusveloitteiden laajuuden kannalta.

Raportoitavalla myyjällä tarkoitettaisiin aktiivista myyjää, jonka ehdotettavassa laissa tarkoitettu asuinvaltio olisi jokin EU-jäsenvaltio tai joka olisi antanut EU-jäsenvaltiossa sijaitsevaa asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta vuokralle.

Poikkeuksen alaisella myyjällä tarkoitettaisiin myyjää, jota Suomeen raportoivan alustaoperaattorin ei tarvitsisi raportoida Verohallinnolle. Poikkeuksen alaisena myyjänä pidettäisiin ensinnäkin julkisen vallan yksikköä. Julkisen vallan yksikköjä olisivat tässä yhteydessä mikä tahansa valtio, lainkäyttöalue tai sen osa, kuten osavaltio tai kunta tai jonkin näistä yksin tai yhdessä kokonaan omistama virasto tai laitos. Poikkeuksen alainen myyjä olisi myös yksikkö tai sen lähiyksikkö, jonka osakkeilla käytäisiin säännöllisesti kauppaa vakiintuneilla arvopaperimarkkinoilla. Lisäksi poikkeuksen alaisena myyjänä pidettäisiin yksikköä, joka olisi saman alustaoperaattorin mahdollistamana suorittanut raportointikauden eli kalenterivuoden aikana yli 2 000 olennaista toimea antamalla vuokralle jotakin kiinteistökokonaisuutta. Jokaisen kiinteistökokonaisuuden osan, kuten hotellihuoneen, vuokraus katsottaisiin erilliseksi olennaiseksi toimeksi. Tällä poikkeuksella olisi tarkoitus jättää raportoinnin ulkopuolelle suuremmat hotelli- ja muuta majoitustoimintaa harjoittavat yritykset, joiden toiminnasta veroviranomaiset saavat jo tällä hetkellä tietoa olemassa olevien ilmoitusvelvollisuuksien perusteella. Yksikön, lähiyksikön ja kiinteistökokonaisuuden käsitteet määriteltäisiin ehdotettavassa laissa erikseen. Poikkeuksen alaisena myyjänä pidettäisiin myös myyjää, jolle saman alustaoperaattorin mahdollistamien, olennaisiksi toimiksi katsottavien tavaroiden myynneistä maksetut ja hyvitettyt vastikkeet olisivat raportointikauden aikana yhteismäärältään enintään 2 000 euroa. Lisäedellytyksenä olisi, että olennaisia toimia olisi raportointikauden aikana vähemmän kuin 30. Tällä kynnysarvosidonnaisella poikkeuksella rajattaisiin raportoinnin ulkopuolelle pienimuotoista tavaramyyntiä harjoittavat myyjät. Rajauksella jätettäisiin raportoinnin ulkopuolelle esimerkiksi vähäiset kotitalouksien omassa tai perheen käytössä olleen koti-irtaimiston myynnit.

Yksiköllä tarkoitettaisiin oikeushenkilöä tai mitä tahansa oikeudellista järjestelyä, kuten yhtiötä, trustia tai säätiötä.

Lähiyksiköllä tarkoitettaisiin yksikköä, joka joko kontrolloisi toista yksikköä tai jota toinen yksikkö kontrolloisi tai joka olisi toisen yksikön kanssa yhteisen kontrollin alainen. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä kontrollilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä. Kontrollilla tarkoitettaisiin yli 50 prosentin välitöntä tai välillistä omistusta yksikön äänivallasta ja arvosta. Välillisessä omistuksessa omistusosuus toisen yksikön pääomasta määritettäisiin kertomalla yksikön omistamat osuudet omistusketjussa. Yksiköllä, jolla olisi yli 50 prosenttia äänioikeuksista, katsottaisiin olevan 100 prosenttia äänioikeuksista. DAC7-direktiivissä ei ole erillistä lähiyksikön määritelmää, vaan se on määritelty osana yksikön käsitteen määritelmää. Lähiyksikölle ehdotetaan selkeyden vuoksi omaa määritelmää.

Ensisijaisella osoitteella tarkoitettaisiin myyjän pääasiallisen asuinpaikan osoitetta, kun myyjä olisi luonnollinen henkilö. Myyjänä toimivan yksikön ensisijaisena osoitteena pidettäisiin lähtökohtaisesti sen virallista osoitetta.

Raportointikaudella tarkoitettaisiin mitä tahansa kalenterivuotta, jona alustaoperaattori olisi raportoiva alustaoperaattori.

Kiinteistökokonaisuudella tarkoitettaisiin kaikkia samassa katuosoitteessa sijaitsevia asuin- tai liikehuoneistoja, pysäköintipaikkoja tai kiinteää omaisuutta, joilla olisi sama omistaja ja joita sama myyjä tarjoaisi alustalla vuokrattavaksi. Kiinteistökokonaisuutena pidettäisiin tässä yhteydessä esimerkiksi hotellihuonetta, huoneistoa, rakennusta tai pysäköintipaikkaa, jota tarjottaisiin vuokralle alustalla. DAC7-direktiivissä kiinteistökokonaisuuden käsite määritellään kaikenlaiseksi samassa katuosoitteessa sijaitseviksi kiinteän omaisuuden yksiköiksi, joilla on sama omistaja ja joita sama myyjä tarjoaa alustalla vuokrattavaksi. Tämä vastaa direktiivin olennaisen toimen määritelmää siltä osin kuin olennaisen toimen määritelmässä yksi olennaisista toimista on kiinteän omaisuuden antaminen vuokralle. Kun otetaan huomioon ehdotettavan lain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan a alakohhta ja sen perustelut, kiinteistökokonaisuuden määritelmän olisi

vuokralle annettavan omaisuuden osalta tarkoituksenmukaista vastata 2 §:n 1 momentin 9 kohdan a alakohdassa säädettyä eli kattaa kiinteän omaisuuden lisäksi asuin- ja liikehuoneistot sekä pysäköintipaikat. Direktiivin kiinteistökokonaisuuden määritelmässä käytetään sanaa ”yksikkö”. Direktiivissä ja ehdotettavassa laissa yksikkö on erikseen määritelty käsite, jonka merkityssisältö ei vastaa direktiivin kiinteistökokonaisuuden määritelmässä käytettävän saman sanan merkityssisältöä. Direktiivin englanninkielisessä versiossa käytetään sanaa ”Entity” yksikön käsitteenä, kun taas kiinteistökokonaisuuden määritelmässä yksiköstä käytetään sanaa ”unit”. Kiinteistökokonaisuuden määritelmästä jätettäisiin sana ”yksikkö” pois selkeyden vuoksi ja tarpeettomana.

Finanssitilittämisteella tarkoitettaisiin pankkitilinumeroa tai muuta vastaavaa maksupalvelutilin yksilöllistä tunnistenumeroa tai alustaoperaattorin saatavilla olevaa viitenumeroa, jolle vastike maksettaisiin tai hyvitetäisiin. Määritelmä olisi merkityksellinen olennaisesta toimesta suoritettavan vastikkeen tosiasiallisen saajan yksilöimisen kannalta.

Tavaralla tarkoitettaisiin mitä tahansa aineellista omaisuutta.

2 luku **Huolellisuusvelvoitteet**

Ehdotettava 2 luku sisältäisi säännökset huolellisuusmenettelyistä, joita Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi noudatettava alustaa käyttävien myyjien tutkimiseksi ja tunnistamiseksi sekä myyjiä koskevien tietojen keräämiseksi. Huolellisuusmenettelyvelvoitteilla varmistettaisiin, että Suomeen raportoiva alustaoperaattori ilmoittaisi tiedot kaikista raportoitavista myyjistä ja että ilmoitettavat tiedot olisivat oikein. Lisäksi niillä varmistettaisiin, ettei tietoja ilmoitettaisi poikkeuksen alaisista myyjistä. Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi käyttää palveluntarjoajaa, mukaan lukien samaan alustaan mahdollisesti liittyvää toista alustaoperaattoria, täyttääkseen tässä luvussa säädetyt huolellisuusvelvoitteensa. Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla olisi kuitenkin aina itsellään vastuu velvoitteiden täyttämisestä. Tästä kolmansien osapuolten suorittamista huolellisuusmenettelyistä säädetään DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson H kohdan 1 alakohdassa. Suomessa verovelvolliset voivat lähtökohtaisesti käyttää palveluntarjoajia täyttääkseen niille verolainsäädännössä asetetut velvoitteet. Palveluntarjoajien käyttäminen ei muuta verovelvollisen vastuuta. Tämän vuoksi mainittua direktiivin säännöstä ei olisi tarpeen saattaa voimaan Suomessa erillisellä säännöksellä.

3 §. Myyjää koskevien tietojen kerääminen. Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta kerätä myyjästä yksilöintitietoja. Kerättävät tiedot olisivat tärkeitä Suomen ja muiden jäsenvaltioiden veroviranomaisille myyjän yksilöimiseksi ja jotta saatuja tietoja voitaisiin käyttää tehokkaasti. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan olisi kerättävä etu- ja sukunimi tai virallinen nimi riippuen siitä, olisiko myyjä luonnollinen henkilö vai yksikkö. Momentin 2 kohdan mukaan olisi kerättävä myyjän ensisijainen osoite. Momentin 3 kohdan mukaan olisi kerättävä kaikki myyjälle annetut verotunnisteet ja niiden antaneiden valtioiden nimet. DAC7-direktiivissä verotunnisteesta käytetään käsitettä TIN-verotunniste, jolla tarkoitetaan jäsenvaltion antamaa verovelvollisen tunnistenumeroa tai sen puuttuessa sitä tehtävältään vastaavaa tietoa. Direktiivi edellyttää TIN-verotunnisteen antajavaltiotiedon keräämistä siltä osin kuin verotunnisteen on antanut jäsenvaltio. Verotunnisteen antajavaltiotieto on olennainen osa verotunnistetta ja verotunnisteen hyödyntäminen verotuksessa ilman sitä on vaikeaa. Tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille velvollisuudesta kerätä verotunnisteen antajavaltiotieto riippumatta siitä, olisiko se jäsenvaltio vai EU:n ulkopuolinen valtio tai lainkäyttöalue. Kun Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi velvollinen keräämään verotunnisteen asuinvaltiotiedon kaikkien keräämiensä verotunnisteiden osalta

ja sittemmin velvollinen ilmoittamaan sen yhdessä verotunnisteen ja muiden raportoitavaa myyjää koskevien tietojen kanssa, Verohallinnon ei tarvitsisi päätellä tai olettaa verotunnisteen antajavaltiota. Samalla voitaisiin paremmin varmistaa Suomeen raportoivan alustaoperaattorin keräämän verotunnistetiedon oikeellisuus. Momentin 4 kohdan perusteella olisi kerättävä luonnollisen henkilön syntymäaikatieto. Momentin 5 kohdan perusteella olisi kerättävä arvonlisäverotunniste, jos tunniste olisi raportoivan alustaoperaattorin saatavilla. Momentin 6 kohdan perusteella olisi kerättävä yksikön yritysrekisterinumero. Yritysrekisterinumerolla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä viranomaisen yksikölle liiketoiminnan harjoittamista varten mahdollisesti antamaa yksilöivää tunnusta. Suomessa ja joissakin muissa valtioissa yritysrekisterinumero on sama kuin verotunniste. Momentin 7 kohdan perusteella olisi kerättävä tieto yksikön mahdollisista sellaisista EU:ssa sijaitsevista kiinteistä toimipaikoista, joiden kautta olennaisia toimia suoritetaan, sekä tieto tällaisten kiinteiden toimipaikkojen sijaintivaltioista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuuteen kerätä myyjästä verotunniste ja yritysrekisterinumero. Verotunnistetta tai yritysrekisterinumeroa ei olisi kerättävä, jos myyjän asuinvaltio ei anna myyjälle kyseistä tunnistetta tai numeroa, tai jos myyjän asuinvaltio ei edellytä myyjälle annetun verotunnisteen keräämistä. DAC7-direktiivin suomenkielisessä versiossa käytetään ilmaisan ”myyjän jäsenvaltio ei edellytä myyjälle annetun verotunnisteen keräämistä” sijaan ”Myyjän asuinjäsenvaltio ei edellytä Myyjälle annetun TIN-verotunnisteen ottamista selville”. Kun otetaan huomioon direktiivin englanninkielisen version ilmaisu ”the Member State of residence of the Seller does not require the collection of the TIN issued to the Seller.” sekä ruotsinkielisen version ilmaisu ”Den medlemsstat där Säljaren har sin hemvist kräver inte att Skatteregistreringsnummer som har utfärdats till Säljaren samlas in.”, voidaan direktiivin katsoa tarkoittavan tässä yhteydessä verotunnisteen selville ottamisen sijaan verotunnisteen keräämistä. Tilanteissa, joissa myyjän asuinvaltio ei edellytä myyjälle annetun verotunnisteen keräämistä, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi kerättävä myyjänä toimivasta luonnollisesta henkilöstä syntymäpaikkatieto. Tällainen tilanne olisi käsillä yleensä silloin, kun verotunnistetiedon ilmoittaminen olisi valtion kansallisen lainsäädännön mukaan verovelvolliselle vapaaehtoista ja myyjä vetoaisi tähän oikeuteen olla ilmoittamatta verotunnistetta. Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi tällöin varmistaa myyjän antaman tiedon oikeellisuuden julkisesti saatavilla olevan tiedon perusteella, esimerkiksi kyseessä olevan valtion veroviranomaisten internetsivuilta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta raportoivan alustaoperaattorin velvollisuuteen kerätä myyjästä 1 momentin 2–7 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä 2 momentissa tarkoitettu syntymäpaikkatieto. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin ei tarvitsisi kerätä kyseisiä tietoja, jos se saisi vahvistuksen myyjän henkilöllisyydestä ja asuinpaikasta sellaisesta EU:n tai sen jäsenvaltion saataville asettamasta tunnistamispalvelusta, joka varmistaisi myyjän henkilöllisyyden ja verotuksellisen kotipaikan. Tilanteessa, jossa Suomeen raportoiva alustaoperaattori tietäisi, että myyjän ensisijaisen osoitteen valtio poikkeaisi tunnistamispalvelun mukaisesta valtiosta, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi joka tapauksessa lisäksi kerättävä ja raportoitava myyjästä 1 momentin 2–7 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson B kohtaa.

4 §. Myyjän määrittäminen poikkeuksen alaiseksi myyjäksi. Pykälässä säädettäisiin menettelyistä, joilla Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi määrittää, olisiko myyjä 2 §:n 1 momentin 16 kohdassa tarkoitettu poikkeuksen alainen myyjä. Ehdotettavan 4 §:n 1 momentin mukaan Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi myyjää määrittäessään tukeutua julkisesti saatavilla oleviin tietoihin tai myyjän antamaan riittävään ja luotettavaan vahvistukseen omasta tilastaan. Tällä menettelyllä määritettäisiin, olisiko myyjä 2 §:n 1 momentin 16 kohdan a tai b

alakohdassa tarkoitettu poikkeuksen alainen myyjä. Menettelyä sovellettaisiin ainoastaan niihin myyjiin, jotka ovat yksikköjä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin menettelystä, jolla määritettäisiin, onko myyjä 2 §:n 1 momentin 16 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitettu poikkeuksen alainen myyjä. Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi myyjää määrittäessään tukeutua saatavilla oleviin tietoihinsa. Saatavilla olevilla tiedoilla tarkoitettaisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin hallussa olevia, liiketoiminnassaan saamia tietoja. Myyjän määrittäminen 16 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitetuksi poikkeuksen alaiseksi myyjäksi olisi raportointikausikohtainen. Alakohtien kynnysarvojen alittuminen ja ylittyminen olisi varmistettava raportointikauden lopussa koko raportointikauden aikana toteutuneiden olennaisten toimien perusteella. Menettelyä sovellettaisiin 2 §:n 1 momentin 16 kohdan c alakohdan soveltumisen osalta ainoastaan niihin myyjiin, jotka ovat yksikköjä.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson A kohtaa.

5 §. *Vuokralle annettua asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta koskevien tietojen kerääminen.* Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta kerätä tietoja myyjän vuokralle antamasta asuin- tai liikehuoneistosta, pysäköintipaikasta taikka kiinteästä omaisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan kerättäviä tietoja olisivat kiinteistökokonaisuuden osoite sekä kiinteistökokonaisuuden sijaintivaltion mahdollisesti antama kiinteistörekisterinnumero tai sitä vastaava tunnistenumero. Tiedot olisi kerättävä kaikesta myyjän vuokraamasta omaisuudesta, jonka Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi mahdollistanut riippumatta kiinteistökokonaisuuden sijaintivaltiosta. DAC7-direktiivi edellyttää mahdollisesti annetun kiinteistörekisterinumeron tai sitä vastaavan tunnistenumeron keräämistä vain siltä osin kuin kiinteistökokonaisuus sijaitsee jäsenvaltiossa. Kun otetaan huomioon, että myös EU:n ulkopuolella sijaitsevan asuin- ja liikehuoneiston, pysäköintipaikan sekä kiinteän omaisuuden antaminen vuokralle olisi raportoitava olennainen toimi tilanteessa, jossa myyjän eli vuokralle antajan kotipaikka olisi EU-valtiossa, olisi kiinteistökokonaisuuden kiinteistörekisterinnumero tai sitä vastaava tunnistenumero myös näissä tapauksissa hyödyllinen tieto kiinteistökokonaisuuden yksilöimiseksi. Suomessa kiinteistörekisterinumerolla tarkoitettaisiin kiinteistötunnusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta kerätä asiakirjat tai tiedot, joista kävisi ilmi, että koko kiinteistökokonaisuuden omistaa sama taho. Velvollisuus koskisi ainoastaan tilanteita, joissa myyjä olisi vuokrannut saman Suomeen raportoivan alustaoperaattorin mahdollistamana kiinteistökokonaisuutta raportointikauden aikana yli 2 000 kertaa.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson E kohtaa.

6 §. *Myyjää ja vuokralle annettua asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta koskevien tietojen todentaminen.* Pykälässä säädettäisiin niistä Suomeen raportoivaan alustaoperaattoriin kohdistuvista menettelyvelvoitteista, joilla varmistettaisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin myyjän määrittämiseksi ja tunnistamiseksi sekä vuokralle annetun asuin- tai liikehuoneiston, pysäköintipaikan taikka kiinteän omaisuuden yksilöimiseksi keräämien tietojen luotettavuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta varmistaa keräämiensä, 3 §:n 1 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettujen ja 2 momentissa tarkoitettujen sekä 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen tietojen luotettavuus kaikkien niiden tietojen ja asiakirjojen avulla, jotka olisivat sen saatavilla omissa arkistotiedoissa.

Arkistotiedoissa saatavilla olevina tietoina pidettäisiin esimerkiksi tietoja, jotka Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi kerännyt myyjästä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien asiakkaan tuntemis- ja tunnistamisvelvoitteidensa täyttämiseksi. Myös maksun suorittamista tai muuta liiketaloudellista syytä taikka lainsäädännöllistä syytä varten myyjästä kerättyjä muita tietoja pidettäisiin saatavilla olevina tietoina. Tietojen luotettavuuden varmistamiseksi Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi muun ohessa verrattava hallussaan olevan dokumentaation keskinäistä vastaavuutta esimerkiksi myyjän nimen osalta. Myyjän osoitetiedon ja verotunnisteen antajavaltiotiedon luotettavuus voisi olla varmistettavissa esimerkiksi myyjän alustan avulla suorittamien olennaisten toimien tapahtumatiedoista. Esimerkiksi tilanteessa, jossa myyjä suorittaisi sellaisia olennaisia toimia, kuten kotitalous- tai kuljetuspalveluja, joissa se olisi säännöllisesti fyysisesti läsnä tietyssä paikassa, paikkatieto olisi Suomeen raportoivan alustaoperaattorin todennettavissa. Myös muut myyjän kotipaikkavaltioon viittaavat tiedot, kuten saman puhelinnumeron tai IP-osoitteen jatkuva käyttö, olisi otettava huomioon. Lisäksi Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi luotettavuuden varmistamiseksi hyödynnettävä myyjän asuin- tai sijaintivaltion maksuttomia sähköisiä käyttöliittymiä, joilla voidaan varmistaa verotunnisteen tai arvonlisäverotunnisteen voimassaolo.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin velvoitteisiin. Poikkeus koskisi vanhoja myyjiä eli niitä Suomeen raportoivan alustaoperaattorin myyjiä, jotka olisivat olleet rekisteröityinä alustalle jo ennen ehdotettavan lain voimaantuloa tai ennen kuin yksiköstä tulisi raportoiva alustaoperaattori. Poikkeussäännön edellytysten täytyessä Suomeen raportoiva alustaoperaattori voisi määrittää keräämiensä 3 §:n 1 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettujen tietojen, 2 momentissa tarkoitetun syntymäpaikkatiedon sekä 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen tietojen luotettavuuden käyttämällä tietoja ja asiakirjoja, jotka sillä olisi sähköisesti hakukelpoisissa arkistotiedoissaan.

Jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori havaitsisi, että sen myyjästä keräämä tieto ei olisi enää luotettava, sen olisi kerättävä uusi tieto tai asiakirja tietojen luotettavuuden varmistamiseksi sekä 1 että 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Esimerkiksi, myyjää koskevaa tietoa ei voisi enää pitää luotettavana, jos Suomeen raportoivan alustaoperaattorin saatavilla olevat myyjän pankki- tai maksutilitiedot osoittaisivat myyjän asuinvaltion vaihtuneen. Uuden tiedon saataville tulo tai kerääminen laukaisisi Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla velvollisuuden vahvistaa myös 2 momentissa tarkoitettujen tilanteiden luotettavuus 1 momentissa säädettyllä menettelyllä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvoitteista tilanteessa, jossa Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi 8 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaisesti tukeutunut myyjästä aiempien raportointikausien osalta suoritettuihin huolellisuusmenettelyihin. Verohallinnon lähettäessä tällaisessa tilanteessa Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille kehotuksen tarkastaa ja varmistaa myyjää koskevien tietojen oikeellisuus, Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla olisi katsottava olevan syy olettaa jonkin ehdotettavan 3 tai 5 §:n mukaisen tiedon olevan virheellinen. Jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori ei voisi itse varmistaa, että myyjää koskevat tiedot ovat kaikilta osin oikeat, olisi sen joko pyydyttävä myyjää antamaan tositteellinen selvitys siitä, että myyjää koskevat tiedot ovat oikeat, tai pyydyttävä myyjä korjaamaan virheelliset tiedot ja toimittamaan Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille luotettava asiakirjanäyttö riippumattomasta lähteestä tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi. Tällaisiksi asiakirjoiksi katsottaisiin esimerkiksi voimassa oleva henkilöllisyystodistus ja hiljattain annettu todistus verotuksellisesta asuinpaikasta. Momentin mukainen tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, jos jäsenvaltio ei kykenisi yhdistämään toiselta jäsenvaltiolta saamaansa tietoa verovelvolliseen ja lähettäisi tästä syystä tiedot lähettäneelle jäsenvaltiolle asiasta palautetta. Tiedot lähettäneen jäsenvaltion veroviranomainen lähettäisi palautteen johdosta Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille kehotuksen varmistaa, että myyjää koskevat tiedot ovat oikeat.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi tällöin uusittava vääriksi oletettujen tietojen osalta huolellisuusmenettelyt myyjää koskevien tietojen keräämiseksi.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson C kohtaa.

7 §. Myyjän asuinvaltion määrittäminen. Pykälässä säädettäisiin direktiivin ja ehdotettavan lain mukaisen myyjän asuinvaltion määräytymisperusteista ehdotettavaa lakia sovellettaessa. Pykälän 1 momentin mukaan myyjän asuinvaltiona pidettäisiin tämän ensisijaisen osoitteen sijaintivaltiota. Jos myyjän ensisijaisen osoitteen sijaintivaltio poikkeaisi valtiosta, joka olisi antanut myyjälle verotunnisteen, myyjän asuinvaltiona olisi pidettävä myös verotunnisteen antanutta valtiota. Jos myyjä olisi toimittanut Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille ehdotettavan 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetut tiedot kiinteän toimipaikan olemassaolosta, myyjän asuinvaltiona olisi pidettävä myös kyseisen kiinteän toimipaikan sijaintivaltiota.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myyjän asuinvaltion määräytymisestä tilanteessa, jossa Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi käyttänyt EU:n tai sen jäsenvaltion saataville asettamaa sähköistä tunnistamispalvelua täyttäessään 3 §:ssä säädettyä velvoitetta kerätä myyjää koskevia tietoja. Jos yksi tai useampi tunnistamispalvelu olisi vahvistanut myyjän verotukselliseksi kotipaikaksi yhden tai useamman jäsenvaltion, pidettäisiin myyjän asuinvaltioina 1 momentin mukaan määräytyvien asuinvaltioiden lisäksi tunnistamispalvelujen vahvistamia jäsenvaltioita.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson D kohtaa.

8 §. Huolellisuusmenettelyjen määräajat ja voimassaolo. Pykälässä säädettäisiin huolellisuusmenettelyjen määräajoista ja voimassaolosta. Pykälän 1 momentin mukaan Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi suoritettava 3–7 §:ssä säädetty huolellisuusmenettelyt raportointikauden päättymiseen mennessä. Huolellisuusmenettelyt olisi lähtökohtaisesti suoritettava jokaiselta raportointikaudelta kaikkien myyjien osalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin määräaikaan. Jos myyjä olisi ollut rekisteröityneenä alustalle joko ehdotettavan lain voimaantullessa tai ennen kuin yksiköstä tulee raportoiva alustaoperaattori, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi suoritettava 1 momentissa säädetty huolellisuusmenettelyt toisen raportointikauden loppuun mennessä. Momentti antaisi siis Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille lisää aikaa vaadittujen huolellisuusmenettelyiden suorittamiseen alustan vanhojen myyjien osalta. Sen sijaan kaikkiin uusiin myyjiin eli myyjiin, jotka rekisteröitäisiin olemassa olevalle alustalle tai uudelle alustalle vasta ehdotettavan lain voimaantultua, suoritettavissa huolellisuusmenettelyissä olisi sovellettava 1 momentin mukaista määräaikaa. Täten esimerkiksi vuoden 2023 aikana alustalle rekisteröityneen myyjän osalta olisi suoritettava vaaditut huolellisuusmenettelyt loppuun vuoden 2023 loppuun mennessä. Jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi 2 momentin mukaisessa poikkeustilanteessa todennut myyjän raportoitavaksi myyjäksi jo vuoden 2023 aikana, olisi myyjä raportoitava vuodelta 2023 riippumatta siitä, että Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla olisi 1 momentin mukaisesti aikaa suorittaa huolellisuusmenettelyt vuoden 2024 loppuun mennessä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin mahdollisuudesta tukeutua aiempina raportointikausina suorittamiinsa huolellisuusmenettelyihin. Edellytyksenä sille olisi ensinnäkin, että 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu syntymäpaikkatieto olisi kerätty ja todennettu tai vahvistettu viimeisten 36 kuukauden aikana. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi viimeis-

tään 36 kuukauden jälkeen varmistettava myyjää koskevien tietojen voimassaolo ja luotettavuus. Riittävänä vahvistuksena tietojen voimassaolosta voitaisiin pitää myyjältä saatavaa nimenomaista vakuutusta siitä, että tästä aiemmin kerätyt tiedot, esimerkiksi tieto ensisijaisesta osoitteesta, olisivat edelleen voimassa. Edellytyksenä tämän momentin soveltumiselle olisi lisäksi, että Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla ei olisi syytä olettaa, että 3–5 §:ssä tarkoitettut tiedot olisivat epäluotettavia tai virheellisiä tai että niistä olisi jossakin vaiheessa tullut sellaisia.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson F kohtaa.

9 §. Huolellisuusmenettelyjen soveltaminen ainoastaan aktiivisiin myyjiin. Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin mahdollisuudesta rajoittaa 3–8 §:ssä säädetty huolellisuusmenettelyt aktiivisiin myyjiin. Huolellisuusmenettelyjen soveltaminen muihin kuin aktiivisiin myyjiin olisi Suomeen raportoivan alustaoperaattorin itsensä valittavissa. Valintamahdollisuutta käyttävän Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi menettelyillään ja täytöntöönpanotoimenpiteillään varmistettava, että se olisi suorittanut vaaditut huolellisuusmenettelyt raportointikauden loppuun mennessä kaikkien raportointikaudella aktiivisten myyjien osalta. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V II jakson G kohtaa.

3 luku Tietojen ilmoittaminen

Ehdotettavassa 3 luvussa säädettäisiin ilmoitettavista tiedoista, ilmoittamisen ajankohdasta ja menettelyistä tilanteissa, joissa usealla raportoivalla alustaoperaattorilla olisi tiedonantovelvollisuus samasta alustasta sekä tilanteissa, joissa raportoivalla alustaoperaattorilla olisi tiedonantovelvollisuus useassa jäsenvaltiossa. Luvussa säädettäisiin myös Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta ilmoittaa raportoitavalle myyjälle tästä Verohallinnolle ilmoittamansa tiedot. Lisäksi luvussa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvoitteista myyjän jättäessä toimittamatta vaadittuja tietoja sekä velvollisuudesta pitää kirjaa ja säilyttää tietoja. Edelleen, luvussa säädettäisiin EU:n ulkopuolisen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröitymisvelvollisuudesta.

10 §. Tietojen ilmoittamisen ajankohta. Pykälässä säädettäisiin ajankohdasta, jolloin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi ilmoitettava ehdotettavan lain edellyttämät tiedot raportoitavasta myyjästä ja itsestään Verohallinnolle. Tiedot olisi ilmoitettava raportointikautta seuraavan tammikuun loppuun mennessä siitä, kun myyjä olisi tunnistettu raportoitavaksi myyjäksi. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin Suomeen raportoiviin alustaoperaattoreihin, mukaan lukien 17 §:ssä tarkoitettut Suomeen raportoivat alustaoperaattorit. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V III jakson A kohdan 1 alakohdan ensimmäistä virkettä sekä 2 alakohdan toista virkettä.

11 §. Ilmoitettavat tiedot. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä tietoja Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi ilmoitettava Verohallinnolle. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi ilmoitettava nimensä, virallinen osoitteensa, verotunnisteensa sekä kaikkien niiden alustojen nimet, joista se ilmoittaisi tietoja. Momentin 2 kohta velvoittaisi EU:n ulkopuolisen Suomeen raportoivan alustaoperaattorin ilmoittamaan Verohallinnon sille antaman yksilöllisen tunnistenumeron, jonka se olisi saanut 17 §:n mukaisen rekisteröitymisen myötä. Momentin 3 kohdassa velvoitettaisiin ilmoittamaan raportoitavasta myyjästä 3 §:ssä tarkoitettut tiedot. Momentin 4 kohdan mukaan olisi ilmoitettava finanssilitunniste, jos se olisi raportoivan alustaoperaattorin tiedossa. Finanssilitunnisteella olisi tärkeä

rooli myyjän tunnistamisessa ja olennaisesta toimesta saadun tulon verottamisessa, koska Suomeen raportoivan alustaoperaattorin keräämää muun tiedon luotettavuutta ei monessa tapauksessa varmistettaisi esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien asiakkaan tuntemis- ja tunnistamisvelvoitteiden täyttämiseksi kerätyllä tiedolla. DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V III jakson B kohdan 2 alakohdan b alakohta edellyttää raportoivan alustaoperaattorin ilmoittavan finanssilitunnisteen, jos se on raportoivan alustaoperaattorin saatavilla eikä sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jossa raportoitavalla myyjällä on direktiivissä tarkoitettu kotipaikka, ole ilmoittanut, ettei se aio käyttää finanssilitunnistetta tähän tarkoitukseen. Edellisen virkkeen viimeistä rajausta ei pidettäisi Suomessa tarpeellisena, vaan finanssilitunniste ilmoitettaisiin aina, kun se olisi saatavilla. Verohallinto ottaisi finanssilitunnisteen käyttämistä koskevan tietyn jäsenvaltion mahdollisen rajauksen huomioon tietoja vaihdettaessa. Momentin 5 kohdassa velvoitettaisiin Suomeen raportoiva alustaoperaattori ilmoittamaan sen finanssilitilin haltijan nimi ja yksilöintitiedot, jolle vastike maksettaisiin tai hyvitetäisiin. Tiedot olisi ilmoitettava vain, jos finanssilitilin haltija olisi eri kuin raportoitava myyjä ja kyseiset tiedot olisivat Suomeen raportoivan alustaoperaattorin saatavilla. Tällä velvoitteella pyritäisiin varmistamaan, että veroviranomaiset voisivat tunnistaa olennaisesta toimesta suoritettua vastikkeen tosiasiallisen saajan. Momentin 6 kohdan mukaan olisi ilmoitettava kaikki jäsenvaltiot, jotka olisivat raportoitavan myyjän 7 §:n mukaisesti määritettyjä asuinvaltioita. Momentin 7 kohdan mukaan olisi ilmoitettava kaikki maksut, palkkiot ja verot, jotka Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi pidättänyt tai perinyt raportointikauden aikana. Tiedot olisi ilmoitettava eriteltynä vuosineljänneksiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta ilmoittaa Verohallinnolle raportointikauden aikana olennaiseksi toimeksi katsottavasta henkilökohtaisesta palvelusta, tavaroiden myynnistä ja minkä tahansa liikennevälineen vuokralle antamisesta maksettujen tai hyvitettyjen vastikkeiden kokonaismäärä sekä niiden olennaisten toimien lukumäärä, joiden osalta vastike olisi maksettu tai hyvitetty. Vastikkeet olisi ilmoitettava vuosineljänneksittäin eriteltynä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta ilmoittaa Verohallinnolle tietoja asuin- tai liikehuoneiston, pysäköintipaikan taikka kiinteän omaisuuden vuokrauksesta. Momentin 1 kohdan mukaan olisi ilmoitettava kunkin kiinteistökokonaisuuden osoite, joka olisi kerätty 5 §:n mukaisesti. Lisäksi olisi ilmoitettava kiinteistörekisterinumero tai vastaava numero, jonka kiinteistökokonaisuuden sijaintivaltio olisi antanut, jos se olisi saatavilla. Momentin 2 kohdan mukaan olisi ilmoitettava raportointikauden kunkin neljänneksen aikana maksettujen tai hyvitettyjen vastikkeiden kokonaismäärä sekä toteutuneiden olennaisten toimien lukumäärä kunkin kiinteistökokonaisuuden osalta. Momentin 3 kohdan mukaan olisi ilmoitettava niiden päivien lukumäärä, joina kukin kiinteistökokonaisuus olisi ollut vuokralle annettuna raportointikauden aikana, sekä kunkin kiinteistökokonaisuuden tyyppi, kuten hotelli, huoneisto tai pysäköintipaikka. Jos kiinteistökokonaisuus koostuisi useasta erikseen vuokrattavasta yksiköstä, esimerkiksi huoneistosta, ilmoitettava päivien lukumäärä olisi kunkin yksikön vuokrattujen päivien yhteenlaskettu lukumäärä. Näillä tiedoilla veroviranomainen voisi muun ohessa määritellä, olisiko vuokraustoiminta satunnaista vai säännöllistä. Momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot olisi ilmoitettava vain, jos ne olisivat Suomeen raportoivan alustaoperaattorin saatavilla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa vastike siinä valuutassa, jona se olisi maksettu tai hyvitetty. Jos vastike olisi maksettu tai hyvitetty jossakin muussa muodossa kuin valtion takaamana valuuttana, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi muunnettava ja arvotettava vastike johdonmukaisesti määrittämällänsä tavalla ja ilmoitettava se euromääräisenä.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V III jakson A kohdan 6 ja 7 alakohtaa sekä B kohtaa.

12 §. *Suomeen raportoivan alustaoperaattorin raportointivelvollisuus useassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.* Pykälässä säädettäisiin menettelystä tilanteessa, jossa Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla olisi tiedonantovelvollisuus myös toisessa tai useammassa jäsenvaltiossa. Pykälän 1 momentin mukaan, jos jonkin 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa säädetyn ehdon täyttävä Suomeen raportoiva alustaoperaattori täyttäisi raportoivan alustaoperaattorin edellytykset Suomen lisäksi myös toisissa jäsenvaltioissa, olisi sen valittava yksi jäsenvaltio, jossa se täyttäisi kaikki raportointivelvoitteensa. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi ilmoitettava valitsemansa jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle direktiivin edellyttämät tiedot kaikissa jäsenvaltioissa tapahtuneesta toiminnastaan. Jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori valitsisi Suomen valtioksi, jossa se täyttäisi raportointivelvoitteensa, olisi sen täytettävä kaikki velvoitteensa siten kuin tämän lain säännökset edellyttäisivät. Sen olisi ilmoitettava tiedot kaikkien raportoivan alustaoperaattorin edellytykset täyttävien yksiköiden osalta yksikön sijaintivaltioista riippumatta. Momentti vastaisi DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V III jakson A kohdan 2 alakohdan ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta ilmoittaa 1 momentin mukaisesta valinnastaan kaikkien niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa se täyttäisi raportoivan alustaoperaattorin edellytykset. Ilmoittaminen tapahtuisi kunkin jäsenvaltion säännösten ja ohjeistuksen mukaisesti. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi pyynnöstä osoitettava Verohallinnolle, että se on täyttänyt tämän velvoitteen. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V IV jakson E kohtaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa Suomeen raportoiva alustaoperaattori valitsisi jonkin muun jäsenvaltion kuin Suomen valtioksi, jossa se täyttää kaikki raportointivelvoitteensa. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi tällöin pyynnöstä osoitettava Verohallinnolle, että se olisi täyttänyt raportointivelvollisuutensa tässä toisessa jäsenvaltiossa. Tällä luonteeltaan informatiivisella momentilla varmistettaisiin, että Verohallinto pystyisi myös tältä osin täyttämään direktiivin tehokkaan täytäntöönpanon vaatimukset huolellisuusmenettelyjen ja raportoinnin noudattamisen varmistamisen osalta.

13 §. *Usean raportoivan alustaoperaattorin raportointivelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille valinnaisesta menettelystä tilanteessa, jossa 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa tarkoitettuja, samoista tiedoista raportointivelvollisia raportoivia alustaoperaattoreja olisi useampi kuin yksi. Kaikilla Suomeen raportoivilla alustaoperaattoreilla olisi tiedonantovelvollisuus raportoitavista myyjistä. Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla olisi kuitenkin edellytykset täyttäessään ja niin valitessaan mahdollisuus olla ilmoittamatta tietoja raportoitavasta myyjästä. Edellytyksenä tälle olisi, että toinen raportoiva alustaoperaattori, joko Suomessa tai jossakin toisessa jäsenvaltiossa, olisi todistettavasti antanut Verohallinnolle tai jonkin toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot, jotka Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi lähtökohtaisesti ilmoitettava Verohallinnolle. Mahdollisuus olla ilmoittamatta tietoja ei koskisi automaattisesti kaikkia raportoitavia tietoja, vaan se rajoittuisi ainoastaan niihin tietoihin, jotka toinen raportoiva alustaoperaattori olisi ilmoittanut. Pykälällä ei myöskään poistettaisi Suomeen raportoivan alustaoperaattorin huolellisuusvelvoitteita. Sen olisi siten osoitettava Verohallinnon pyynnöstä, että vaaditut tiedot olisi ilmoitettu kattavasti ja esitettävä verotusmenettelylain 23 §:n mukaista tarkastusta varten Verohallinnolle kaikki raportoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi tarvittavat asiakirjat. Pykälällä pyritäisiin

välttämään samojen myyjätietojen useampikertaista ilmoittamista. Pykälä ei kuitenkaan poistaisi Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuutta antaa nollailmoitusta, josta säädetäisiin verotusmenettelylain 17 f §:n 1 momentissa. Tällä pykälällä ei olisi vaikutusta raportoivan alustaoperaattorin mahdollisesti valtuuttaman edustajan oikeuteen suorittaa raportoivan alustaoperaattorin nimissä oikeustoimia, mukaan lukien vero- tai vuosi-ilmoituksen antaminen. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V III jakson A kohdan 1 alakohdan viimeistä virkettä.

14 §. *Raportoivan alustaoperaattorin velvollisuus toimittaa tietoja raportoitavalle myyjälle.* Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta toimittaa raportoitavalle myyjälle sitä koskevat 11 §:n 1 momentin 3–7 kohdassa sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitettut tiedot eli tiedot, jotka Suomeen raportoiva alustaoperaattori olisi ilmoittanut myyjästä Verohallinnolle. Tiedot olisi toimitettava vuosittain raportointikautta seuraavan vuoden tammi-kuun loppuun mennessä ja ensimmäisen kerran siltä raportointikaudelta, jolloin myyjä olisi tunnistettu raportoitavaksi myyjäksi. Tällä vaatimuksella varmistettaisiin, että raportoitavat myyjät olisivat tietoisia Suomeen raportoivan alustaoperaattorin niistä veroviranomaisille ilmoittamista tiedoista. Samalla raportoitavalla myyjällä olisi mahdollisuus varmistaa näiden tietojen oikeellisuus. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V III jakson A kohdan 5 alakohtaa.

4 luku **Erityiset velvoitteet**

Ehdotetussa 4 luvussa säädettäisiin niistä raportoivan alustaoperaattorin velvoitteista, joilla varmistettaisiin 2 luvun huolellisuusmenettelyvelvoitteiden ja 3 luvun raportointivelvoitteiden tehokas toteutuminen ja noudattaminen DAC7-direktiivin edellyttämällä tavalla.

15 §. *Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvoitteet myyjän jättäessä toimittamatta yksilöintitietoja.* Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin menettelyvelvoitteista tilanteessa, jossa myyjä jättäisi ilmoittamatta sille 3 ja 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi muistutettava myyjää tietojen toimittamisesta tarvittaessa kaksi kertaa. Jos myyjä ei toimittaisi pyydettyjä tietoja kahden muistutuksen jälkeen ja kun alkuperäisestä pyynnöstä toimittaa tietoja olisi kulunut 60 päivää, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi joko suljettava myyjän tili alustalla ja estettävä myyjää rekisteröitymästä uudelleen alustalle tai pidättäydyttävä maksamasta myyjälle tämän alustan kautta suorittamistaan olennaisista toimista saamia vastikkeita, kunnes myyjä toimittaisi pyydetty tiedot. Alustalla olevalla tilillä tarkoitettaisiin tiliä ja kaikkia muita vastaavanlaisia järjestelyjä, joiden avulla myyjä voi tarjota alustalla olennaisia toimia muille alustan käyttäjille. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V IV jakson A kohdan 2 alakohtaa.

16 §. *Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuus kirjata ja säilyttää tietoja.* Pykälässä säädettäisiin Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudesta pitää kirjaa niistä toimista ja tiedoista, joita se käyttäisi lain 2 ja 3 luvussa säädettyjen menettelyjen ja velvoitteiden toteuttamiseen. DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V IV jakson B kohdan 1 alakohdan mukaan tietoja olisi säilytettävä vähintään viisi vuotta, mutta enintään 10 vuotta sen raportointikauden päättymisestä, jota ne koskevat. Suomessa kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 10 §:n 2 momentti edellyttää, että tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto ja muu kuin tilinpäätöstä, toimintakertomusta, kirjanpitoja, tililuetteloa sekä luetteloa kirjanpidoista ja aineistoista koskeva kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Tämä kirjanpitolain mukainen säilytysaika on myös verotuksessa, mukaan lukien kansainväliset velvoitteet, vakiintunut aika verotukseen liittyvien asiakirjojen ja tositteiden säilyttämiselle. Näistä syistä olisi perusteltua

noudattaa myös ehdotetussa laissa samaa kuuden vuoden säilytysaikavelvoitetta. Säilytysvelvollisuus olisi näin ollen kuusi vuotta sen raportointikauden päättymisestä, jota menettelyt ja tiedot koskisivat.

17 §. *Euroopan unionin ulkopuolisen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröitymisvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin 2 §:n 1 momentin 4 kohdan e alakohdan mukaisen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröitymisvelvollisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan tällaisen alustaoperaattorin olisi rekisteröidyttävä Verohallinnolle, kun se aloittaisi toimintansa alustaoperaattorina. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn liitteen V IV jakson F kohdan 1 alakohta velvoittaa EU:n ulkopuolisen, raportoivan alustaoperaattorin edellytykset täyttävän, alustaoperaattorin rekisteröitymään jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle aloittaessaan toimintansa alustaoperaattorina. Alustaoperaattori saa direktiivin mukaan itse valita, missä jäsenvaltiossa se rekisteröityy. Alustaoperaattorin valitseman jäsenvaltion suorittamaa rekisteröintitoimenpidettä kutsutaan direktiivissä kertarekisteröinniksi. Kyse olisi siis sellaisen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröitymisvelvollisuudesta, joka olisi EU:n ulkopuolinen alustaoperaattori eli muu kuin 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa tarkoitettu raportoiva alustaoperaattori tai muu kuin 2 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori. Pykälää sovellettaisiin tilanteessa, jossa EU:n ulkopuolinen raportoiva alustaoperaattori valitsisi rekisteröitymisvaltioksi Suomen. Rekisteröityessään EU:n ulkopuolista raportoivaa alustaoperaattoria koskisivat nimenomaisesti näihin kertarekisteröityihin raportoiviin alustaoperaattoreihin sovellettavien säännösten lisäksi kaikki Suomeen raportoiviin alustaoperaattoreihin sovellettavat säännökset. Verohallinto ylläpitäisi rekisteriä tämän pykälän mukaisesti rekisteröityneistä raportoivista alustaoperaattoreista, antaisi kullekin rekisteröityvälle raportoivalle alustaoperaattorille yksilöllisen tunnistenumeron ja ilmoittaisi sen muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Verohallinto laatisi rekisteröitymisestä menettelyohjeet.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteröitymisvelvollisen raportoivan alustaoperaattorin olisi rekisteröitymisen yhteydessä ilmoitettava Verohallinnolle nimensä, postiosoitteensa, verkkosivustonsa ja muut sähköiset osoitteensa, kaikki verotunnisteensa, mahdollinen jäsenvaltiossa annettu arvonlisäverotunnisteensa sekä jäsenvaltiot, jotka olisivat sen 7 §:n mukaisesti määritettyjä asuinvaltioita. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn liitteen V IV jakson F kohdan 2 kohdan c alakohdan ilmaisu on direktiivin suomenkielisessä versiossa ”sähköpostiosoite ja verkkosivustot”. Kun otetaan huomioon direktiivin englanninkielisen version ilmaisu ”electronic addresses, including websites” ja ruotsinkielisen version ilmaisu ”Elektroniska adresser, inbegripet webbplatser”, käytettäisiin pykälässä ilmaisua ”verkkosivustot ja muut sähköiset osoitteet”. Sähköpostiosoite olisi yksi esimerkki sähköisestä osoitteesta.

Pykälän 3 momentissa velvoitettaisiin Suomeen raportoiva alustaoperaattori ilmoittamaan Verohallinnolle 2 momentissa tarkoitettujen tietojen muutoksista. Tiedot muutoksista olisi ilmoitettava viivytyksettä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin EU:n ulkopuolisen Suomeen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin perumisesta. Rekisteröinti voitaisiin perua ensinnäkin silloin, jos alustaoperaattori hakisi itse rekisteröinnin poistamista, esimerkiksi lopettaessaan raportoivan alustaoperaattorin edellytykset täyttävän toiminnan. Verohallinto voisi perua raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin ylläpitämästään rekisteristä lisäksi tilanteessa, jossa alustaoperaattori laiminlöisi lain 3 luvussa säädettyjä, tietojen ilmoittamista koskevia, velvoitteitaan. Verohallinto voisi myös oma-aloitteisesti perua kyseisen alustaoperaattorin rekisteröinnin, jos sillä olisi tieto, että alustaoperaattori ei täyttäisi EU:n ulkopuolisen raportoivan alustaoperaattorin edellytyksiä. Tällainen tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, jos alustaoperaattori ei täyttäisi enää raportoivan alustaoperaattorin edellytyksiä, sille olisi muodostunut verotuksellinen kotipaikka

jossakin jäsenvaltiossa tai raportoivan alustaoperaattorin sijaintivaltio olisi muuttunut hyväksytyksi Euroopan unionin ulkopuoliseksi lainkäyttöalueeksi. Verohallinto voisi lisäksi perua rekisteröinnin, jos sillä olisi syytä olettaa, että alustaoperaattorin toiminta on päättynyt.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin menettelystä, jota Verohallinto soveltaisi lain 3 luvussa säädettyjä velvoitteitaan laiminlyöneeseen EU:n ulkopuoliseen Suomeen raportoivaan alustaoperaattoriin. Jos kyseinen alustaoperaattori laiminlöisi näitä velvoitteita eikä korjaisi niitä Verohallinnon antaman kahden kehotuksen jälkeen, Verohallinto peruusi raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin. Rekisteröinnin peruminen tapahtuisi aikaisintaan 30 päivän kuluttua ja viimeistään 90 päivän kuluttua toisesta kehotuksesta.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin muutoksenhakuoikeudesta pykälässä tarkoitetun raportoivan alustaoperaattorin rekisteröintiä tai rekisteröinnin perumista koskevaan päätökseen. Muutoksenhakuun rekisteröintiä ja rekisteröinnin perumista koskevaan päätökseen sovellettaisiin, mitä verotusmenettelylain 65 a §:ssä säädetään.

18 §. Poikkeuksen alaisen alustaoperaattorin velvollisuus vahvistaa asemansa. Pykälässä säädettäisiin alustaoperaattorin velvollisuudesta vahvistaa Verohallinnolle täyttävänsä poikkeuksen alaista alustaoperaattoria koskevat edellytykset. Kyse olisi edellytykset täyttävillä alustaoperaattoreille valinnaisesta menettelystä. Edellytyksenä alustaoperaattorin katsomiseksi poikkeuksen alaiseksi alustaoperaattoriksi olisi ensinnäkin, että alustaoperaattori vahvistaisi ennakkolta Verohallinnolle liiketoimintamallinsa olevan kokonaisuudessaan sellainen, ettei sillä olisi lain 2 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettuja raportoitavia myyjiä. Lisäksi alustaoperaattorin olisi vuosittain vahvistettava, että ennakkolta annettu vahvistus olisi edelleen voimassa. Verohallinto laatisi vahvistamismenettelystä ohjeet ja määräisi tarkemmin siitä, mitä tietoja alustaoperaattorin olisi annettava asemansa vahvistamiseksi. Pykälä vastaisi sisällöllisesti DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin liitteen V I jakson A kohdan 3 alakohtaa siltä osin kuin siinä säädetään poikkeuksen alaiselta alustaoperaattorilta edellytettävistä toimista.

5 luku Voimaantulo

19 §. Voimaantulo. Laki olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. DAC7-direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava direktiivin noudattamisen edellyttämiä säännöksiä 1.1.2023 lähtien.

7.2 Laki verotusmenettelystä

2 §. Soveltamisalan täsmentäminen. Pykälään lisättäisiin 4 momentti, jonka mukaan verotusmenettelylain säännöksiä sovellettaisiin myös kansainvälisten sopimusten sekä EU-lainsäädännön täytäntöön panemista koskevien velvoitteiden täyttämiseen, kun ne koskevat verotusta. Virka-apudirektiivin uuden yhteistarkastusta koskevan 12 a artiklan mukaan yhden tai useamman jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan yhteistarkastuksen. Pyynnön vastaanottava viranomainen voi hylätä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen yhteistä tarkastusta koskevan pyynnön vain perustelluista syistä. Pynnön esittäneen ja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava yhteiset tarkastukset ennalta sovitulla ja koordinoitulla tavalla sen jäsenvaltion lainsäädännön ja menettelyvaatimusten mukaisesti, jossa yhteisen tarkastuksen toimet toteutetaan. Kunkin sellaisen jäsenvaltion, jossa yhteisen tarkastuksen toimet toteutetaan, toimivaltaisen viranomaisen on nimettävä edustaja, joka vastaa yhteisen tarkastuksen valvonnasta ja koordinoinnista kyseisessä jäsenvaltiossa. Yhteistarkastukseen osallistuvien jäsenvaltioiden virkamiesten oikeudet ja velvollisuudet heidän ollessaan läsnä, kun toimia toteutetaan

toisessa jäsenvaltiossa, on määritettävä sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa yhteisen tarkastuksen toimet toteutetaan. Toisen jäsenvaltion virkamiesten on noudatettava sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa yhteisen tarkastuksen toimet toteutetaan, eivätkä he saa käyttää valtuuksia, jotka ylittävät heille heidän jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti annettujen valtuuksien soveltamisalan.

Yhteistarkastuksen toimien toteuttamisvaltion on artiklan mukaan ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta voidaan sallia yhteistarkastukseen osallistuvien muiden jäsenvaltioiden virkamiesten haastatella henkilöitä ja tarkastella asiakirjoja yhdessä yhteistarkastuksen toimien toteuttamisvaltion virkamiesten kanssa ja kyseisen jäsenvaltion vahvistamia menettelyllisiä järjestelyjä noudattaen. Lisäksi artiklassa edellytetään jäsenvaltion varmistavan, että näiden yhteiseen tarkastukseen liittyvien toimien yhteydessä kerättyä näyttöä ja sen hyväksyttävyyttä voidaan arvioida samoin oikeudellisin edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa suoritettussa tarkastuksessa, johon osallistuvat ainoastaan kyseisen jäsenvaltion virkamiehet, muun muassa valitus-, uudelleentarkastelu- tai muutoksenhakumenettelyjen aikana. Edelleen, jäsenvaltion on varmistettava, että henkilöllä tai henkilöillä, joita yhteinen tarkastus koskee tai joihin se vaikuttaa, on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin tarkastuksessa, johon ainoastaan kyseisen jäsenvaltion virkamiehet osallistuvat muun muassa valitus-, uudelleentarkastelu- tai muutoksenhakumenettelyjen aikana.

Yhteistarkastusta koskevan artiklan osalta toisen jäsenvaltion virkamies haastattelisi henkilöitä ja tarkastelisi asiakirjoja aina yhdessä Verohallinnon virkamiehen kanssa. Verohallinnon virkamies varmistaisi, että tarkastus suoritettaisiin kaikilta osin Suomen lainsäädännön ja menettelysäännösten mukaisesti. Samaa periaatetta noudatetaan ja noudatettaisiin jatkossakin kaikissa toimissa, joita Verohallinto suorittaa EU-lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten velvoitteiden täytäntöönpanossa.

DAC7-direktiivi ei edellytä, että verovelvollisen ilmoitus-, tiedonanto- ja esittämisvelvollisuutta pitäisi verotarkastuksiin liittyen laajentaa, vaan ainoastaan sen varmistamista, että tiedot on annettava tai esitettävä tarkastettavaksi myös tilanteessa, jossa ne tarvitaan toisen valtion verotusta varten. Ehdotettavalla muutoksella yhdessä virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain 3 §:ään ehdotettavalla muutoksella varmistettaisiin, että Suomi täyttää direktiivin vaatimukset näiltä osin.

Suomi on kahden- ja monenvälisin sopimuksin sekä EU-lainsäädännön nojalla sitoutunut verotusta koskevien tietojen vaihtoon ja muunlaiseen hallinnolliseen yhteistyöhön verotuksen alalla. Esimerkkejä tällaisista sopimuksista ovat Pohjoismaiden välillä virka-avusta veroasioissa tehty sopimus (SopS 37/1991), Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden ja OECD:n jäsenmaiden allekirjoittama yleissopimus veroasioissa annettavasta keskinäisestä virka-avusta (SopS 21/1995) ja Suomen ja Yhdysvaltain välillä tehty sopimus verosäännösten kansainvälisen noudattamisen parantamiseksi ja FATCA:n toteuttamiseksi (SopS 25/2015). EU-lainsäädännössä hallinnolliseen yhteistyöhön verotuksen alalla Suomea velvoittavat virka-apudirektiivin lisäksi keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnästä annettu direktiivi (2010/24/EU) sekä hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla annettu asetus (EU) N:o 904/2010. Lisäksi, Suomen noin 75 valtion tai lainkäyttöalueen kanssa tekemiin kahdenvälisiin tuloverosopimuksiin sisältyy säännös, joka velvoittaa sopimusosapuolet vaihtamaan keskenään verotusta koskevia tietoja. EU-lainsäädäntö ja verotusta koskevat sopimukset on saatettu voimaan laeilla, joissa säädetään täsmällisesti ja tarkkarajaisesti säädöksen tai sopimuksen sisällöstä, menettelyistä, käyttötarkoituksesta ja käytörajoituksista. Näiden säädösten ja sopimusten täytäntöönpanovelvoitteet asettavat useita teh-

täviä Suomen toimivaltaiselle viranomaiselle, käytännössä Verohallinnolle. Momentilla selkiytettäisiin verotusmenettelylain säännösten soveltamista myös näiden muiden verotusta koskevien velvoitteiden täyttämiseksi.

Ehdotettava 4 momentti ei muuttaisi eikä laajentaisi verotusmenettelylain soveltamisalaa, vaan täsmentäisi ja selkiyttäisi lain säännösten soveltumista myös verotusta koskevien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja EU-lainsäädännön velvoitteiden täytäntöön panemiseen. Verovelvollista koskevat ilmoitus-, tiedonanto- ja esittämisvelvoitteet sekä muut verotusmenettelylaissa säädettyt velvoitteet ja oikeudet soveltuisivat nykyisessä laajuudessaan myös niihin tilanteisiin, joissa tieto tarvitaan toisen valtion verotusta varten. Edellytyksenä verotusmenettelylain soveltumisille näihin tilanteisiin olisi, että velvoite perustuu Suomea sitoviin, lakina voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin tai täytäntöönpantuun EU-lainsäädäntöön.

17 f §. *Alustaoperaattorin tiedonantovelvollisuus olennaisista toimista.* Pykälässä säädettäisiin raportoivien alustaoperaattoreiden tiedonantovelvollisuudesta. Pykälä perustuisi digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetun lain lisäksi DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin 8 ac artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla raportoivia alustaoperaattoreita vaaditaan noudattamaan virka-apudirektiivin liitteessä V olevissa II ja III jaksossa vahvistettuja huolellisuus- ja raportointimenettelyjä.

Pykälän 1 momentin mukaan digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa tarkoitetun Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi annettava Verohallinnolle mainitussa laissa tarkoitetut tiedot olennaisista toimista. Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla olisi tiedonantovelvollisuus myös, vaikka sillä ei olisi ollut lainkaan olennaisia toimia päättäneellä raportointikaudella. Tällä niin sanotulla nollailmoituksella Suomeen raportoiva alustaoperaattori vakuuttaisi Verohallinnolle, että se on noudattanut vaadittuja huolellisuusmenettelyjä eikä sillä ole ollut raportointikauden aikana lainkaan ilmoitettavia olennaisia toimia.

Pykälän 2 momentin mukaan vaaditut tiedot olisi annettava sähköisesti. Tiedonantovelvolliset olisivat oikeushenkilöitä ja muita oikeudellisia järjestelyjä, jotka ovat jo tällä hetkellä velvollisia ja tottuneita ilmoittamaan tietoja Verohallinnolle vain sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttäen. Digitaaliset alustaoperaattorit toimivat jo lähtökohtaisesti sähköisessä ympäristössä. Tämän vuoksi voidaan olettaa, että niillä on käytössään teknologiaa, joka mahdollistaa sähköisen yhteyden myös Verohallintoon eikä ilmoituksen antamisen mahdollistaminen paperimuodossa olisi perusteltua. Ennakonkannon ja eräiden muiden verotusmenettelyjen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi annetussa hallituksen esityksessä (HE 237/2016 vp) todetaan, että vaikka sähköistä ilmoittamistapaa ei ole säädetty pakolliseksi, suuri osa yhteisöjen tuloveroilmoituksista annetaan sähköisesti. Samassa hallituksen esityksessä todetaan myös, että paperisten veroilmoitusten muuntaminen sähköiseen muotoon viivästyttää asian käsittelyä ja aiheuttaa Verohallinnolle merkittävät kustannukset. Tietojen ilmoittamisen salliminen vain sähköisesti olisi edellä mainituista syistä perusteltua.

Pykälän 3 momentin mukaan Suomeen raportoivan alustaoperaattorin olisi noudatettava siihen kohdistuvia huolellisuus-, rekisteröinti- ja muita velvoitteita, joista säädettäisiin digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin mukaan tiedonantovelvollisista, tiedonantovelvollisia koskevista huolellisuusvelvoitteista, olennaisista toimista, ilmoittamisajankohdasta ja ilmoitettavista tiedoista säädettäisiin tarkemmin digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa.

Verohallinto antaisi Verohallinnosta annetun lain mukaisesti tarkempaa ohjeistusta annettavista tiedoista ja tietojen antamisen tavasta.

Pykälän velvoitteiden laiminlyönteihin sovellettaisiin lain 22 a §:n laiminlyöntimaksusäännöstä. Täten pykälän mukaisten, digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa täsmällisesti säädettävien, velvoitteiden laiminlyönneistä voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu.

7.3 Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä

1 §. Lain soveltamisala. Pykälään lisättäisiin 4 momentti, jonka mukaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain säännöksiä sovellettaisiin myös Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten sekä EU-lainsäädännön velvoitteiden täytäntöön panemiseen, kun ne koskevat verotusta. Muutos vastaisi luonteeltaan ja perusteiltaan verotusmenettelylain 2 §:ään ehdotettavaa muutosta ja sillä varmistettaisiin, että Suomi täyttää sitä sitovat velvoitteet myös tilanteissa, joissa velvoitteiden täyttäminen toteutettaisiin oma-aloitteisista veroista annetun lain säännösten perusteella. Lain säännökset, kuten verotarkastusta koskeva 24 § ja sivullisen yleistä tiedonantovelvollisuutta koskeva 29 §, soveltuisivat täten myös esimerkiksi virka-apudirektiivin uuden 12 a artiklan mukaisiin yhteistarkastuksiin. Oma-aloitteisia veroja koskevat menettelysäännökset voisivat tulla sovellettaviksi Suomea koskevien velvoitteiden täyttämisen osalta esimerkiksi maksettaessa palkkaa rajoitetusti verovelvolliselle.

7.4 Laki tulotietojärjestelmästä

8 §. Tulorekisteriin talletettavat yksilöinti- ja yhteystiedot. Pykälän 1 momentin 2 kohdan sanamuotoa täsmennettäisiin, jotta varmistettaisiin vieraassa valtiossa asuvan tulonsaajan ja suorituksen maksajan asuinvaltion antaman verotunnisteen tallettaminen tulorekisteriin aina, kun asuinvaltio olisi sellaisen antanut. Pykälän voimassa olevassa 2 kohdassa henkilötunnus on vaihtoehtoinen tunnus verotunnisteelle, ja jos kumpaakaan näistä tiedoista ei ole, talletetaan muu vastaava tunnus.

DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin 8 artiklan 1 kohdan uusi 2 alakohta velvoittaa jäsenvaltiot pyrkimään ilmoittamaan asukkaiden asuinjäsenvaltioiden TIN-verotunniste ilmoittaessaan toisille jäsenvaltioille artiklan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja tietoja eli toisessa jäsenvaltiossa asuvia henkilöitä koskevia työtuloja, henkivakuutus tuotteita, eläkkeitä, kiinteän omaisuuden omistamisia ja niistä saatavia tuloja sekä rojalteja. Pyrkieessään tähän jäsenvaltioiden olisi direktiivin johdanto-osan mukaan toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimet.

Verohallinto kerää virka-apudirektiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaiset muille jäsenvaltioille ilmoitettavat tiedot pääosin tulorekisteristä, johon tulorekisterilain mukaiset suorituksen maksajat ovat lain 6 §:ssä mainittujen lakien nojalla velvollisia tallettamaan tulonsaajia koskevia tulo- ja muita tietoja. Pykälän 2 momentissa edellytetään suorituksen maksajan muun muassa tallettavan maksamistaan suorituksista tulorekisteriin momentissa erikseen luetellut verotusmenettelylain 3 luvun nojalla ilmoitettavat tiedot. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi palkat, eläkkeet sekä tekijänoikeudesta, patentista, kaivosoikeudesta tai muusta sen kaltaisesta oikeudesta maksetut korvaukset.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan sanamuotoa muutettaisiin ensinnäkin siten, että tulorekisteriin talletettavana tunnuksena sallittaisiin ensisijaisesti vain henkilön verotunniste. Säännöksestä poistettaisiin verotunnisteelle vaihtoehtoinen henkilötunnus. Toisin kuin Suomessa, henkilötunnus ei ole kaikissa valtioissa myös verotunniste tai muu luonnollisen henkilön yksilöivä tunniste

verotuksessa. Sallimalla tallettaa tulorekisteriin ensisijaisesti ainoastaan verotunniste vältettäisiin epätarkoituksenmukaiset tilanteet, joissa tulorekisteriin talletettaisiin henkilötunnustieto, vaikka suorituksen maksajalla olisi tulonsaajasta myös verotunnistetieto. Se, että verotusta varten ensisijaisesti ilmoitettaisiin verotunniste, olisi perusteltua myös yksityisyydensuojan näkökulmasta. Lisäksi, säännökseen lisättäisiin edellytys, jonka täyttyessä verotunnisteen sijaan tulorekisteriin voitaisiin tallettaa muu vastaava tunnus. Edellytys tälle olisi, ettei henkilön asuinvaltio myönnä verotunnistetta. Tällä edellytyksellä korvattaisiin voimassa olevan pykälän sanamuoto ”jos näitä tietoja ei ole”. Tiukentamalla säännöksen sanamuotoa tältä osin varmistettaisiin, että verotunnistetieto, joka on tärkeimpiä tietoja henkilön yksilöimiseksi, tulisi nykyistä useammin talletetuksi tulorekisteriin.

DAC7-direktiivissä todetaan, että verotunnisteen merkitys verotuksessa ja siten kansainvälisessä tietojenvaihdossa on kasvanut. Tulorekisterilain tarkoitus on kerätä verotusta varten tarvittavia tietoja, mukaan lukien kansainvälinen verotietojen vaihto. Muutoksen ei voida siten katsoa myöskään olevan vastoin lain eikä lainsäätäjän tarkoitusta.

Pykälän täsmennyksellä täytettäisiin lainsäädännöllisesti kohtuullisin toimin direktiivin vaatimus pyrkiä sisällyttää henkilön asuinvaltion verotunniste muille jäsenvaltioille ilmoitettaviin tietoihin. Direktiivin edellytys olisi muilta osin täytettävissä Verohallinnon menettelyjä kehittämällä, esimerkiksi täsmentämällä lähdeverokorttimenettelyä ulkomaisen verotunnisteen vaatimisen osalta.

7.5 Laki hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisenä täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta

1 §. Direktiivin täytäntöönpano. Pykälässä säädetään virka-apudirektiivin täytäntöönpanosta. Pykälään lisättäisiin viittaus DAC7-direktiiviin eli direktiiviin (EU) 2021/514. Direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset olisivat Suomessa lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu. Tällä tarkoitetaan sitä, että direktiiviä käytettäisiin sen täytäntöönpanolain tulkintalähteenä, ellei täytäntöönpanolaissa ole muuta säädetty.

2 §. Soveltamisala. Pykälään lisättäisiin uusi 8–11 kohta. Pykälän 8 kohdalla pykälän soveltamisalaa muutettaisiin lisäämällä siihen raportoitavista myyjistä ilmoittaminen asianomaiselle toisen EU-jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn 8 ac artiklan 2 kohdan mukaan sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa raportointi on tapahtunut artiklan 1 kohdan mukaisesti, on automaattista tietojenvaihtoa käyttäen toimitettava kahden kuukauden kuluessa raportointikauden päättymisestä direktiivin edellyttämät tiedot raportoitavasta myyjästä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa raportoitavalla myyjällä on kotipaikka tai jossa vuokralle annettu asuin- tai liikehuoneisto, pysäköintipaikka taikka kiinteä omaisuus sijaitsee. Pykälän 8 kohdassa säädettäisiin lisäksi poikkeuksen alaisista alustaoperaattoreista ilmoittamisesta. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn 8 ac artiklan 5 kohdan mukaan sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jolle alustaoperaattori on osoittanut olevansa poikkeuksen alainen alustaoperaattori, on ilmoitettava tästä poikkeuksen alaisesta alustaoperaattorista ja sen asemassa mahdollisesti tapahtuvista muutoksista kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

Pykälän 9 kohdalla pykälän soveltamisalaan lisättäisiin raportoivalle alustaoperaattorille annettun yksilöivän tunnistenumeron ilmoittaminen kaikkien EU-jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn liitteen V IV jakson F kohdan 4 alakohdan mukaan kertarekisteröinnin suorittaneen jäsenvaltion on annettava EU:n ulkopuoli-

selle raportoivalle alustaoperaattorille yksilöllinen tunnistenumero ja ilmoitettava siitä sähköisesti kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Kun muiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset saavat tiedon EU:n ulkopuolisen alustaoperaattorin rekisteröitymisestä yhdessä jäsenvaltiossa, niiden ei tarvitse edellyttää kyseisen alustaoperaattorin rekisteröitymistä toistamiseen toisessa jäsenvaltiossa.

Pykälän 10 kohdalla soveltamisalaan lisättäisiin pyynnön esittäminen komissiolle poistaa raportoiva alustaoperaattori keskusrekisteristä alustaoperaattorin rekisteröintiedellytysten päätyttyä. Jäsenvaltion olisi lähetettävä pyyntö DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn liitteen V IV jakson F kohdan 5 alakohdan mukaisissa tilanteissa. Verohallinnon olisi lähetettävä kyseinen pyyntö komissiolle tilanteissa, joissa se peruisi raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin ehdotettavan digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetun lain 17 §:n 4 ja 5 momentin perusteella. Komissiolle on lähetettävä pyyntö myös, jos jäsenvaltio on perunut raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin sen perusteella, ettei se ole täyttänyt raportointivelvoitteitaan. Pykälän 10 kohdalla lisättäisiin soveltamisalaan myös ilmoittaminen komissiolle sellaisesta alustaoperaattorista, joka aloittaisi toimintansa alustaoperaattorina rekisteröitymättä vaaditusti. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyn liitteen V IV jakson F kohdan 6 alakohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava komissiolle sellaisesta EU:n ulkopuolisesta alustaoperaattorista, joka aloittaa toimintansa alustaoperaattorina rekisteröitymättä F kohdan mukaisesti.

Pykälän 11 kohdalla pykälän soveltamisalaa muutettaisiin lisäämällä siihen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen komissiolle. DAC7-direktiivillä virka-apudirektiivin 25 artiklaan lisätyn 6 kohdan mukaan jäsenvaltion, jossa on tapahtunut virka-apudirektiivissä tarkoitettu tietoturvaloukkaus, on ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta ja sen jälkeisistä korjaavista toimista viipymättä komissiolle. Kyse olisi tietoturvaloukkauksista, jotka liittyvät virka-apudirektiivin mukaiseen tietojenvaihtoon. Esimerkki tämän kohdan mukaisesta tilanteesta voisi olla sellainen tietomurto Verohallinnon tietojärjestelmiin, joka vaarantaisi tietoturvan säilymisen vaihdettavien henkilötietojen osalta.

3 §. Yhteistyömuodot. Pykälän 7 kohtaan lisättäisiin jäsenvaltioiden väliseksi yhteistyömuodoksi DAC7-direktiivillä virka-apudirektiiviin lisätyt yhteistarkastukset, josta säädetään muutetun virka-apudirektiivin 12 a artiklassa. Pykälässä luetellaan kaikki virka-apudirektiivin mukaiset yhteistyömuodot. Pykälän voimassa oleva 7 kohta käsittää toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten läsnäolon virastoissa ja osallistumisen hallinnollisiin tutkimuksiin toisessa jäsenvaltiossa, samanaikaiset tarkastukset, tiedoksiannon ja palautteen lähettämisen. Lisäämällä 7 kohtaan yhteistarkastukset ja kun samanaikaisesti verotusmenettelylain 2 §:ää täsmennettäisiin esityksessä ehdotettavalla tavalla, varmistettaisiin Suomen lainsäädännön soveltuminen yhteistarkastustilanteisiin direktiivin edellyttämällä tavalla. Pykälään lisättäisiin 9 kohta, jonka mukaan jäsenvaltioiden välisenä yhteistyömuotona pidettäisiin raportoitavia myyjiä koskevien tietojen ilmoittamista automaattisella tietojenvaihdolla. Tästä säädetään DAC7-direktiivillä muutetun virka-apudirektiivin 8 ac artiklan 2 kohdassa.

5 §. Automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat tulo- ja pääomalajit. Pykälän automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluviksi tulo- ja pääomalajeiksi lisättäisiin rojaltit. Pykälän ja virka-apudirektiivin 8 artiklan ennen direktiivimuutosta sisältämät tulo- ja pääomalajit ovat työtulo, johtajanpalkkiot, tietyt henkivakuutus tuotteet, joita muut tietojenvaihtoa koskevat unionin oikeudelliset välineet ja muut vastaavat toimenpiteet eivät kata, eläkkeet sekä kiinteän omaisuuden omistaminen ja siitä saatava tulo.

5 a §. Finanssilaitoksen finanssitilitietojen raportointia koskevat velvollisuudet. Pykälän 3 ja 4 kohta kumottaisiin tarpeettomina sääntely-ympäristön muututtua yleisen tietosuoja-asetuksen

soveltamisen myötä. Pykälän 3 kohdassa säädetään DAC2-direktiivin mukaisen raportoivan finanssilaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa jokaiselle raportoitavalle luonnolliselle henkilölle häntä koskeviin tietoihin liittyvistä tietoturvaloukkauksista, jos loukkaukset todennäköisesti vahingoittavat hänen henkilötietojensa tai yksityisyytensä suojaa. Säännöksellä on osana DAC2-direktiivin kansallista täytäntöönpanoa otettu huomioon virka-apudirektiivin 21 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukainen velvollisuus ilmoittaa raportoitavalle luonnolliselle henkilölle häntä koskeviin tietoihin liittyvistä tietoturvaloukkauksista.

Pykälän 4 kohdassa säädetään raportoivan finanssilaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa jokaiselle raportoitavalle luonnolliselle henkilölle, että häntä koskevia tietoja kerätään ja siirretään direktiivin mukaisesti ja velvollisuudesta antaa kyseiselle henkilölle kaikki ne tiedot, joihin hänellä on oikeus henkilötietolain (523/1999) nojalla, ja annettava ne niin ajoissa, että henkilö voi käyttää henkilötietolain 6 luvussa tarkoitettuja tietosuojaoikeuksiaan ja joka tapauksessa ennen tietojen ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle. Säännöksellä on pantu kansallisesti täytäntöön virka-apudirektiiviin DAC2-direktiivillä lisätyn 25 artiklan 3 kohdan velvollisuus ilmoittaa kullekin asianomaiselle raportoitavalle luonnolliselle henkilölle, että häntä koskevia tietoja kerätään ja siirretään virka-apudirektiivin mukaisesti ja velvollisuus antaa kyseiselle henkilölle kaikki tiedot, joihin hänellä on oikeus tietosuojadirektiivin täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön nojalla. Artiklan kohta edellytti lisäksi, että tiedot on annettava riittävän ajoissa, jotta henkilö voi käyttää tietosuojaoikeuksia ja joka tapauksessa ennen kuin asianomainen raportoiva finanssilaitos ilmoittaa tiedot asuinjäsenvaltionsa toimivaltaiselle viranomaiselle.

Virka-apudirektiivin 21 artiklan 21 kohdan kolmannessa alakohdassa ja 25 artiklan 4 kohdassa säädettyt velvollisuudet ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 2 jakson mukaisesti suoraan voimassa olevaa oikeutta. Näistä velvoitteista ei ole tämän vuoksi tarpeen säätää erikseen kansallisessa laissa.

5 f §. *Raportoitavien myyjien raportointia koskevat raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudet.* Pykälässä säädettäisiin, että digitaalisten alustojen mahdollistamien olennaisten toimien raportoinnin kansallisesta täytäntöönpanosta säädettäisiin Suomeen raportoivia alustaoperaattoreita koskevien velvoitteiden osalta verotusmenettelylaissa sekä digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2023.

9 Toimeenpano ja seuranta

Esitys liittyy virka-apudirektiiviin tehdyn muutoksen täytäntöönpanoon ja valtiovarainministeriö vastaisi direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettavan sääntelyn notifiointista Euroopan komissiolle.

Virka-apudirektiivin soveltamisalaan kuuluva raportoivien alustaoperaattoreiden raportointivelvollisuus ja raportoitavia myyjiä koskevien tietojen vaihto jäsenvaltioiden välillä kuuluu valtiovarainministeriön valmisteluvastuulle ja valtiovarainministeriö seuraa lain toimivuutta.

10 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Samaan aikaan nyt käsiteltävän hallituksen esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristövahinkorahastosta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE

183/2022 vp). Kyseiseen esitykseen sisältyy ehdotus oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n 1 momentin 19 kohdan kumoamisesta. Laki vaikuttaa tämän esityksen 3. lakiehdotuksen johtolauseeseen.

11 Suhde perustuslakiin ja sääntämisjärjestys

Esitystä valmisteltaessa on pidetty tarpeellisena arvioida eräitä esitykseen sisältyviä ehdotuksia myös perustuslain 10 §:n kannalta. Arvioinnin perustelut kuvataan seuraavassa.

Tietosuoja

Henkilötietojen suojasta säädetään Euroopan unionin primaarioikeudessa SEUT:n 16 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat tavallista lainsäätämismenettelyä noudattaen luonnollisten henkilöiden suojaa koskevat säännöt, jotka koskevat unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä jäsenvaltioiden suorittamaa henkilötietojen käsittelyä silloin, kun viimeksi mainitut toteuttavat unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa, sekä säännöt, jotka koskevat näiden tietojen vapaata liikkuvuutta.

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, General Data Protection Regulation, GDPR (*yleinen tietosuoja-asetus*), tuli voimaan 24 päivänä toukokuuta 2016 ja sen soveltaminen alkoi 25 päivänä toukokuuta 2018, mistä lähtien asetusta on sovellettu kaikissa unionin jäsenvaltioissa. Tietosuoja-asetuksella kumotaan vuonna 1995 annettu henkilötietodirektiivi. Yleistä tietosuoja-asetusta sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn. Sovellettavaksi tulee myös tietosuojalaki (1050/2018), jolla täsmennetään ja täydennetään yleistä tietosuoja-asetusta ja sen kansallista soveltamista.

Yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisala on laaja ja sitä sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on kokonaan tai osittain automaattista. Jos henkilötietoja käsitellään muussa kuin automaattisessa muodossa, ratkaisevaa asetuksen soveltamisen kannalta on se, muodostuuko tiedoista rekisteri tai onko niistä tarkoitus muodostaa rekisteri tai sen osa. Asetusta sovelletaan yksityisellä ja julkisella sektorilla.

Keskeisiä henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita ovat käyttötarkoitussidonnaisuus; tietojen minimoinnin periaate; täsmällisyys, lainmukaisuuden, kohtuullisuuden ja läpinäkyvyyden periaate; säilytyksen rajoittaminen sekä eheys ja luottamuksellisuus. Käyttötarkoitussidonnaisuudella tarkoitetaan sitä, että henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä henkilötietoja saa käsitellä myöhemmin näiden käyttötarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Tietojen minimointia koskevan periaatteen mukaan kerättävien henkilötietojen tulee olla asianmukaisia, olennaisia ja tarpeellisia niiden käsittelytarkoituksen kannalta. Henkilötietoja ei siten voi kerätä esimerkiksi ainoastaan siltä varalta, että niiden käyttö voisi myöhemmin osoittautua hyödylliseksi. Tietojen täsmällisyyttä koskeva periaate tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on huolehdittava tietojen täsmällisyydestä. Epätarkat ja virheelliset tiedot on oikaistava tai poistettava viipymättä.

Tässä esityksessä ehdotettavat digitaalisten alustaoperaattoreiden Verohallinnolle ilmoittamat tiedot sisältävät yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia henkilötietoja. Tällaisia tietoja ovat raportoitavien myyjien ja olennaisesta toimesta maksetun vastikkeen saajien tunnistamiseen liittyvät tiedot, mukaan lukien nimi, syntymäaika ja -paikka, osoite, verotunniste sekä pankkitili-

numero. Mainitut henkilöt voivat olla sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Suomeen raportoivat alustaoperaattorit ilmoittavat tiedot Verohallinnolle verovalvontaa sekä muille jäsenvaltioille ja komissiolle lähettämistä varten.

Henkilötietojen käsittelylle tulee olla oikeudellinen perusta. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa ja tietosuojalain 4 §:ssä. Tässä esityksessä raportoitaviksi ehdotettavien tietojen käsittelyn oikeudellisenä perustana on yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka mukaan käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan a ja b alakohtien mukaan 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan perustasta on säädettävä joko unionin oikeudessa tai rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä. Henkilötietojen käsittely on tarpeen Verohallinnon lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Verohallinnon tehtävänä on Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:n mukaan verotuksen toimittaminen, verovalvonta, verojen ja maksujen kanto, perintä ja tilitys sekä veronsaajien oikeudenvallonta. Alustaoperaattoreiden raportoimien tietojen käsittelyn perustana ovat sekä direktiivin (EU) 2021/514 vaatimusten velvoittavuus että kansallinen lainsäädäntö. Alustoilla tapahtuvaan myynti- ja vuokraustoimintaan liittyvien myyjien ja olennaisista toimista vastiketta saavien henkilöiden tiedot ovat tarpeellisia direktiivin edellyttämän tietojenvaihdon varmistamiseksi sekä Verohallinnolle kuuluvan lakisääteisen verovalvontatehtävän täyttämiseksi.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohta edellyttää sääntelyltä yleisen edun mukaisuutta ja oikeasuhtaisuutta. Direktiivin alustaoperaattoreita koskevien raportointivelvoitteiden sekä tiedonantovelvollisuudeksi ehdotettavien säännösten on katsottava olevan yleisen edun mukaisia verotuksen oikeellisuuden valvomiseksi niin kansallisesti kuin koko unionin tasolla. Ehdotettavat säännökset ottavat myös huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan vaatimukset tietojen minimoinnin suhteen, koska tiedonantovelvollisuuden ja tietojen käsittely Verohallinnossa koskee vain direktiivin vaatimia tietoja.

Tietojen käyttötarkoituksena on direktiivin Suomea velvoittavien vaatimusten täyttäminen ja verovalvonta. Tiedot tarvitaan direktiivin mukaiseen jäsenvaltioiden väliseen tietojenvaihtoon digitaalisilla alustoilla tapahtuvasta myynti- ja vuokraustoiminnasta. Tiedoista säädettäisiin lailla. Raportoivan alustaoperaattorin velvollisuus ilmoittaa Verohallinnolle alustan avulla tapahtuvaa myynti- ja vuokraustoimintaa koskevat tiedot perustuisi verotusmenettelylakiin ehdotettavaan säännökseen raportoivan alustaoperaattorin tiedonantovelvollisuudesta sekä ehdotettavaan lakiin digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla. Sääntelyssä täsmennetään tietosisältö ja säädetään tietojen antamismenettelystä. Ottaen huomioon direktiivissä olennaisiin toimiin liittyvien tietojen raportoinnille asetetut tavoitteet ja kansalliset tarpeet tietojen voidaan myös katsoa olevan oikeassa suhteessa niiden merkitykseen verotuksen oikeellisuuden valvonnassa kansallisesti ja koko unionin tasolla.

Tietojen luovuttamisesta säädetään muun muassa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999). Virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin digitaalisia alustoja hyödyntämällä suoritettavia olennaisia toimia koskevien tietojen ilmoittamisesta virka-apudirektiivin mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Tietojen säilytysaika määräytyisi verotustietojen säilytysaikojen mukaisesti.

Direktiivi edellyttää, että jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa digitaalisia alustoja hyödyntäen toteutetuista olennaisista toimista direktiivin vaatimat tiedot muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Jäsenvaltiot ilmoittavat tiedot käyttäen komission vah-

vistamaa vakiomuotoista tiedonsaantiformaattia ja unionin vahvistamaa yhteistä tietoliikenneverkkoa (CCN-verkko). CCN-verkkoa käyttäen sähköisesti toimitetut tiedot voivat olla ainoastaan komission turvallisuusjärjestelyt hyväksyvän viranomaisen asianmukaisesti valtuuttamien henkilöiden käytettävissä ja vain sikäli, kuin CCN-verkon huolto, ylläpito ja kehittäminen sitä edellyttävät. Komissio vastaa myös CCN-verkon turvallisuuden varmistamisesta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lainsäätäjän liikkumavaraa rajoittaa lisäksi se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa säännöksessä turvatun yksityiselämän suojan piiriin (esimerkiksi PeVL 71/2014 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että lainsäätäjän on turvattava henkilötietojen suoja tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa (esimerkiksi PeVL 18/2012 vp, s. 2 ja PeVL 71/2014 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on myös vakiintuneesti katsonut, että erityisesti rekisteröinnin tavoitteista, rekisteröitävien henkilötietojen sisällöstä, henkilötietojen sallituista käyttötarkoituksista, henkilötietojen luovutettavuudesta ja erityisesti teknisellä käyttöyhteydellä luovuttamisesta, henkilötietojen säilytysajoista sekä rekisteröidyn oikeusturvasta tulee säätää lain tasolla kattavasti ja yksityiskohtaisesti (esimerkiksi PeVL 12/2002 vp, s. 5, 19/2012 vp, s. 2, PeVL 71/2014 vp, s. 2 ja ja PeVL 14/2018 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on myös katsonut, että henkilötietojen suojan toteuttaminen tulisi ensisijaisesti taata yleisen tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislain nojalla. Tähän liittyen tulisi välttää kansallisen erityislainsäädännön säätämistä sekä varata sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuoja-asetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi (PeVL 2/2018 vp, s. 5).

Esityksessä ehdotetulla tavalla toteutettavassa sääntelyssä henkilötietojen käsittelyn on edellä kuvatuilla perusteilla arvioitu olevan yhdenmukainen perustuslain 10 §:n 1 momentin, yleisen tietosuoja-asetuksen henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden, tietosuojalain, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ja verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain sekä perustuslakivaliokunnan käytännön kanssa.

Arvioinnin perusteella lakiehdotukset ehdotetaan hyväksyttäviksi tavallisen lain säätämisyksessä.

Ponsi

Koska hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta annetussa neuvoston direktiivissä ((EU) 2021/514) on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään digitaalisen alustatalouden toimijoiden mahdollistamien olennaisten toimien ilmoittamisesta sekä huolellisuus-, rekisteröinti- ja muista velvoitteista. Olennaisia toimia koskevien tietojen antamisesta säädetään verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 17 f §:ssä.

Lakia sovelletaan olennaisiin toimiin, joilla voi olla vaikutusta hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lain-säädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain (185/2013) 4 §:ssä tarkoitettujen verojen suuruuteen ja määräytymiseen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alustalla* sellaista käyttäjien saatavilla olevaa sellaista ohjelmistoa tai sovellusta, jonka avulla alustalle rekisteröityneet myyjät voivat olla yhteydessä alustan muihin käyttäjiin voidakseen suorittaa olennaisen toimen kyseisille käyttäjille suoraan tai välillisesti ja joka ei täytä mitään seuraavista ehdoista:

a) ohjelmisto tai sovellus mahdollistaa yksinomaan olennaiseen toimeen liittyvien maksujen käsittelyn;

b) ohjelmisto tai sovellus mahdollistaa yksinomaan käyttäjien suorittaman olennaisten toimien luetteloinnin tai mainostamisen;

c) ohjelmisto tai sovellus mahdollistaa yksinomaan käyttäjien ohjaamisen tai siirtämisen alustalle;

2) *alustaoperaattorilla* yksikköä, joka tekee myyjien kanssa sopimuksia alustan antamisesta kokonaan tai osittain kyseisten myyjien saataville;

3) *poikkeuksen alaisella alustaoperaattorilla* alustaoperaattoria, joka vahvistaa ennakolta ja vuosittain Verohallinnolle, että kyseisen alustan koko liiketoimintamalli on sellainen, ettei sillä ole raportoitavia myyjiä;

4) *raportoivalla alustaoperaattorilla* sellaista muuta alustaoperaattoria kuin poikkeuksen alaista alustaoperaattoria, joka täyttää jonkin seuraavista ehdoista:

a) sen verotuksellinen kotipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltiossa;

- b) se on perustettu Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti;
 - c) sen johto sijaitsee Euroopan unionin jäsenvaltiossa;
 - d) sillä on kiinteä toimipaikka Euroopan unionin jäsenvaltiossa eikä se ole hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori;
 - e) se on muu kuin a–d alakohdassa tarkoitettu alustaoperaattori ja se avustaa raportoitavia myyjiä olennaisen toimen suorittamisessa tai olennaisen toimen suorittamisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan asuin- tai liikehuoneiston, pysäköintipaikan taikka kiinteän omaisuuden antamisessa vuokralle eikä se ole hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori;
- 5) *Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla* jonkin 4 kohdan a–d alakohdassa säädetyistä ehdoista Suomessa täyttävää raportoivaa alustaoperaattoria ja sellaista 4 kohdan e alakohdassa tarkoitettua raportoivaa alustaoperaattoria, joka on rekisteröitynyt Verohallinnolle raportoivana alustaoperaattorina;
- 6) *pätevällä ehdot täyttävällä toimivaltaisten viranomaisten sopimuksella* Euroopan komission määrittämää, Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ja Euroopan unionin ulkopuolisen valtion tai lainkäyttöalueen välistä sopimusta, joka edellyttää vaihtamaan automaattisesti hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta annetussa neuvoston direktiivissä (EU) 2021/514 tarkoitettuja tietoja vastaavia tietoja;
- 7) *hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella lainkäyttöalueella* Euroopan unionin ulkopuolista valtiota tai lainkäyttöaluetta, jolla on voimassa oleva pätevä ehdot täyttävä toimivaltaisten viranomaisten sopimus kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja joka on julkaisemassaan luettelossa yksilöinyt kaikki jäsenvaltiot raportoitaviksi lainkäyttöalueiksi;
- 8) *hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella alustaoperaattorilla* alustaoperaattoria, jonka mahdollistamat olennaiset toimet ovat hyväksytyjä olennaisia toimia sekä jonka verotuksellinen kotipaikka on hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella lainkäyttöalueella tai joka täyttää jommankumman seuraavista edellytyksistä:
- a) se on perustettu hyväksytyn Euroopan unionin ulkopuolisen lainkäyttöalueen lainsäädännön mukaisesti;
 - b) sen johto sijaitsee hyväksytyllä Euroopan unionin ulkopuolisella lainkäyttöalueella;
- 9) *olennaisella toimella* seuraavia vastiketta vastaan suoritettavia toimia, joita myyjä ei suorita alustaoperaattorin työntekijänä tai alustaoperaattorin lähiyksikön työntekijänä:
- a) asuin- ja liikehuoneistojen, pysäköintipaikkojen sekä kiinteän omaisuuden antaminen vuokralle;
 - b) henkilökohtainen palvelu;
 - c) tavaroiden myynti;
 - d) liikennevälineen antaminen vuokralle;
- 10) *hyväksytyllä olennaisella toimella* sellaista olennaista toimea, joka kuuluu automaattisen tietojenvaihdon piiriin pätevän ehdot täyttävän toimivaltaisten viranomaisten sopimuksen mukaisesti;
- 11) *vastikkeella* korvausta, josta on vähennetty raportoivan alustaoperaattorin pidättämät tai perimät maksut, palkkiot tai verot, joka maksetaan tai hyvitetään myyjälle olennaiseen toimeen liittyen ja jonka määrän alustaoperaattori tietää tai saa kohtuullisin keinoin tietoonsa;
- 12) *henkilökohtaisella palvelulla* palvelua, jonka yhteydessä yksi tai useampi henkilö tekee itsenäisesti tai yksikön puolesta työtä, josta maksetaan ajan tai tehtävän perusteella ja jota tehdään käyttäjän pyynnöstä joko verkossa tai fyysisesti verkon ulkopuolella sen jälkeen, kun alusta on tehnyt sen mahdolliseksi;
- 13) *myyjällä* olennaisen toimen suorittavaa, alustalle rekisteröityä alustan käyttäjää, joka on luonnollinen henkilö tai yksikkö;
- 14) *aktiivisella myyjällä* myyjää, joka tarjoaa olennaista toimea raportointikauden aikana tai jolle maksetaan tai hyvitetään vastike olennaiseen toimeen liittyen raportointikauden aikana;

15) *raportoitavalla myyjällä* aktiivista myyjää, jonka asuinvaltio on Euroopan unionin jäsenvaltio tai joka on antanut Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevaa asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta vuokralle;

16) *poikkeuksen alaisella myyjällä* seuraavia myyjiä:

- a) julkisen vallan yksikkö;
- b) sellainen yksikkö tai sen lähiyksikkö, jonka osakkeilla käydään säännöllisesti kauppaa va-kiintuneilla arvopaperimarkkinoilla;
- c) yksikkö, joka on raportointikauden aikana vuokrannut saman alustaoperaattorin mahdollis-
tamana kiinteistökokonaisuutta yli 2 000 kertaa;
- d) myyjä, joka on raportointikauden aikana suorittanut saman alustaoperaattorin mahdollista-
mana vähemmän kuin 30 tavarahan myyntiä, jos myynneistä maksettujen tai hyvitettyjen vastik-
keiden kokonaismäärä on enintään 2 000 euroa;

17) *yksiköllä* oikeushenkilöä tai oikeudellista järjestelyä;

18) *lähiyksiköllä* seuraavia yksiköitä:

- a) yksikkö, joka joko kontrolloi toista yksikköä tai joka on toisen yksikön kontrollin alainen;
 - b) yksikkö, joka on toisen yksikön kanssa yhteisen kontrollin alainen;
- 19) *ensisijaisella osoitteella* myyjän pääasiallisen asuinpaikan osoitetta, jos myyjä on luon-
nollinen henkilö, ja myyjän virallista osoitetta, jos myyjä on yksikkö;

20) *raportointikaudella* kalenterivuotta;

21) *kiinteistökokonaisuudella* kaikkia sellaisia samassa katuosoitteessa sijaitsevia asuin- tai
liikehuoneistoja, pysäköintipaikkoja tai kiinteää omaisuutta, joilla on sama omistaja ja joita
sama myyjä tarjoaa alustalla vuokrattavaksi;

22) *finanssitilitunnisteella* sen pankkitilin tai muun vastaavan maksupalvelutilin yksilöllistä
tunnistenumeroa tai alustaoperaattorin saatavilla olevaa viitenumeroa, jolle vastike maksetaan
tai hyvitetään;

23) *tavaralla* aineellista omaisuutta.

Yksikön katsotaan kontrolloivan toista yksikköä 1 momentin 18 kohdassa tarkoitettulla ta-
valla, jos sillä on sellainen välitön tai välillinen omistus yksikön äänivallasta ja arvosta, joka
ylittää 50 prosenttia. Välillisessä osallistumisessa yli 50 prosentin omistusoikeutta toisen yksi-
kön pääomasta koskevan vaatimuksen täyttyminen on määritettävä kertomalla omistetut määrät
konsernin omistusketjussa. Henkilöllä, jolla on yli 50 prosenttia äänioikeuksista, on katsottava
olevan 100 prosenttia äänioikeuksista.

2 luku

Huolellisuusvelvoitteet

3 §

Myyjää koskevien tietojen kerääminen

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on kerättävä seuraavat tiedot myyjästä, joka ei ole
poikkeuksen alainen myyjä:

- 1) luonnollisen henkilön etu- ja sukunimi taikka yksikön virallinen nimi;
- 2) ensisijainen osoite;
- 3) verotunnisteet ja niiden antaneiden valtioiden nimet;
- 4) luonnollisen henkilön syntymäaika;
- 5) arvonlisäverotunniste, jos se on saatavilla;
- 6) yksikön yritysrekisterinumero;

7) yksikön Euroopan unionissa sijaitsevat kiinteät toimipaikat, joiden kautta olennaisia toimia suoritetaan, ja niiden sijaintivaltiot.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin ei kuitenkaan tarvitse kerätä myyjästä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua verotunnistetta tai 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua yritysrekisterinumeroa, jos myyjän asuinvaltio ei anna myyjälle verotunnistetta tai yritysrekisterinumeroa tai jos myyjän asuinvaltio ei edellytä myyjälle annetun verotunnisteen keräämistä. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on tällöin kerättävä luonnollisesta henkilöstä tieto syntymäpaikasta.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin ei kuitenkaan tarvitse kerätä myyjästä 1 momentin 2–7 kohdassa tarkoitettuja tietoja eikä 2 momentissa tarkoitettua syntymäpaikkatietoa, jos se saa vahvistuksen myyjän henkilöllisyydestä ja asuinpaikasta sellaisesta Euroopan unionin tai sen jäsenvaltion saataville asettamasta tunnistamispalvelusta, joka varmistaa myyjän henkilöllisyyden ja verotuksellisen kotipaikan.

4 §

Myyjän määrittäminen poikkeuksen alaiseksi myyjäksi

Suomeen raportoiva alustaoperaattori voi tukeutua julkisesti saatavilla oleviin tietoihin tai myyjän antamaan vahvistukseen määrittääkseen, voiko se pitää myyjää 2 §:n 1 momentin 16 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuna myyjänä.

Suomeen raportoiva alustaoperaattori voi tukeutua saatavilla oleviin tietoihinsa määrittääkseen, voiko se pitää myyjää 2 §:n 1 momentin 16 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitettuna myyjänä.

5 §

Vuokralle annettua asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta koskevien tietojen kerääminen

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on kerättävä myyjän vuokralle antamasta 2 §:n 1 momentin 9 kohdan a alakohdan mukaisesta asuin- tai liikehuoneistosta, pysäköintipaikasta taikka kiinteästä omaisuudesta kiinteistökokonaisuuden osoite sekä kiinteistökokonaisuuden sijaintivaltion mahdollisesti antama kiinteistörekisterinumbero tai sitä vastaava muu tunnistenumero.

Jos myyjä on vuokrannut saman Suomeen raportoivan alustaoperaattorin mahdollistamana kiinteistökokonaisuutta raportointikauden aikana yli 2 000 kertaa, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on lisäksi kerättävä sellaiset asiakirjat tai tiedot, jotka osoittavat koko kiinteistökokonaisuudella olevan sama omistaja.

6 §

Myyjää ja vuokralle annettua asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa taikka kiinteää omaisuutta koskevien tietojen todentaminen

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on varmistettava keräämiensä 3 §:n 1 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen syntymäpaikkatiedon sekä 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen tietojen luotettavuus käyttämällä kaikkia arkistotiedoissaan olevia tietoja ja asiakirjoja. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on verotunnisteen ja arvonlisäverotunnisteen voimassaolon varmistamiseksi lisäksi käytettävä Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan unionin maksutta saataville asettamia sähköisiä käyttöliittymiä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Suomeen raportoiva alustaoperaattori voi 8 §:n 2 momentissa säädettyjä huolellisuusmenettelyjä suorittaessaan käyttää sähköisesti hakukelpoi-

sisä arkistotiedoissaan olevia tietoja ja asiakirjoja varmistaakseen keräämiensä 3 §:n 1 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen syntymäpaikkatiedon sekä 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen tietojen luotettavuuden.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on Verohallinnon kehotuksesta varmistettava myyjän 3 ja 5 §:ssä tarkoitettujen tietojen oikeellisuus. Jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori ei voi itse varmistaa tietojen oikeellisuutta, sen on pyydettävä myyjältä tositteellinen selvitys siitä, että myyjää koskevat tiedot ovat oikeat, tai pyydettävä myyjää korjaamaan virheelliset tiedot ja tositteellisesti osoittamaan niiden oikeellisuus.

7 §

Myyjän asuinvaltion määrittäminen

Myyjän asuinvaltiona on pidettävä valtiota, jossa myyjällä on ensisijainen osoite. Jos valtio, jossa myyjällä on ensisijainen osoite, on eri kuin myyjälle verotunnisteen antanut valtio, myyjän asuinvaltiona on lisäksi pidettävä verotunnisteen antanutta valtiota. Jos myyjä on toimittanut Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua kiinteästä toimipaikasta, myyjän asuinvaltiona on pidettävä myös kyseisen kiinteän toimipaikan sijaintivaltiota.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, myyjän asuinvaltiona on pidettävä jokaista Euroopan unionin jäsenvaltiota, jonka Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan unionin saataville asettama sähköinen tunnistamispalvelu on vahvistanut myyjän verotukselliseksi kotipaikaksi.

8 §

Huolellisuusmenettelyjen määrääjät ja voimassaolo

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on suoritettava 3–7 §:ssä säädetty huolellisuusmenettelyt raportointikauden aikana.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on suoritettava myyjää koskevat, 3–7 §:ssä säädetty huolellisuusmenettelyt toisen raportointikauden aikana, jos myyjä on ollut rekisteröityneenä alustalle joko tämän lain voimaantullessa tai ennen kuin yksiköstä tulee raportoiva alustaoperaattori.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Suomeen raportoiva alustaoperaattori voi tukeutua aiempien raportointikausien osalta suoritettuihin huolellisuusmenettelyihin, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

1) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua tietoa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu syntymäpaikkatieto on kerätty ja todennettu tai vahvistettu viimeisten 36 kuukauden aikana;

2) Suomeen raportoivalla alustaoperaattorilla ei ole syytä olettaa, että 3–5 §:ssä tarkoitettua tietoa ovat epäluotettavia tai virheellisiä tai niistä on tullut sellaisia.

9 §

Huolellisuusmenettelyjen soveltaminen ainoastaan aktiivisiin myyjiin

Suomeen raportoiva alustaoperaattori voi päättää kohdistaa 3–8 §:ssä säädetty huolellisuusmenettelyt vain aktiivisiin myyjiin.

3 luku

Tietojen ilmoittaminen

10 §

Tietojen ilmoittamisen ajankohta

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on ilmoitettava 11 §:ssä tarkoitettut tiedot Verohallinnolle vuosittain raportointikautta seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

11 §

Ilmoitettavat tiedot

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on ilmoitettava Verohallinnolle seuraavat tiedot:

1) Suomeen raportoivan alustaoperaattorin nimi, osoite ja verotunniste sekä niiden alustojen nimet, joista Suomeen raportoiva alustaoperaattori ilmoittaa tietoja;

2) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksilöllinen tunnistenumero, jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori on hyväksytty Euroopan unionin ulkopuolinen alustaoperaattori;

3) 3 §:ssä tarkoitettut tiedot raportoitavasta myyjästä;

4) finanssitilitunniste, jos se on Suomeen raportoivan alustaoperaattorin saatavilla;

5) sen finanssitilin haltijan nimi ja yksilöintitiedot, jolle vastike maksetaan tai hyvitetään, jos finanssitilin haltijan nimi on eri kuin raportoitavan myyjän nimi ja se on Suomeen raportoivan alustaoperaattorin saatavilla;

6) raportoitavan myyjän 7 §:n mukaisesti määritetyt asuinvaltiot Euroopan unionissa;

7) kaikki maksut, palkkiot ja verot, jotka Suomeen raportoiva alustaoperaattori on pidättänyt tai perinyt raportoitavalta myyjältä raportointikauden kunkin neljänneksen aikana.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on lisäksi ilmoitettava henkilökohtaisesta palvelusta, tavaroiden mynnistä ja liikennevälineen vuokralle antamisesta raportoitavalle myyjälle raportointikauden kunkin neljänneksen aikana maksettujen tai hyvitettyjen vastikkeiden kokonaismäärä sekä niiden olennaisten toimien lukumäärä, joiden osalta vastike on maksettu tai hyvitetty.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on lisäksi ilmoitettava asuin- tai liikehuoneiston, pysäköintipaikan taikka kiinteän omaisuuden vuokrausta harjoittaneen raportoitavan myyjän osalta seuraavat tiedot:

1) kunkin kiinteistökokonaisuuden osoite sekä sijaintivaltion mahdollisesti antama kiinteistörekisterinumero tai sitä vastaava muu tunnistenumero, jos se on saatavilla;

2) raportointikauden kunkin neljänneksen aikana maksettujen tai hyvitettyjen vastikkeiden kokonaismäärä sekä kunkin kiinteistökokonaisuuden osalta toteutuneiden olennaisten toimien lukumäärä;

3) niiden päivien lukumäärä, joina kukin kiinteistökokonaisuus oli vuokralle annettuna raportointikauden aikana, sekä kunkin kiinteistökokonaisuuden tyyppi, jos nämä tiedot ovat saatavilla.

Edellä 2 momentissa ja 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vastike on ilmoitettava siinä valuutassa, jona se on maksettu tai hyvitetty. Jos vastike on maksettu tai hyvitetty muussa muodossa kuin valtion takaamana valuuttana, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on muunnettava ja arvoitettava vastike johdonmukaisesti määrittämällään tavalla ja ilmoitettava se euromääräisenä.

12 §

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin raportointivelvollisuus useassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa

Jos jonkin 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa säädetyn ehdon täyttävä Suomeen raportoiva alustaoperaattori täyttää raportoivalle alustaoperaattorille säädetyt edellytykset Suomen lisäksi yhdessä tai useammassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, sen on valittava jäsenvaltioista yksi, jossa se täyttää kaikki raportointivelvoitteensa. Jos Suomeen raportoiva alustaoperaattori valitsee Suomen jäsenvaltioksi, jossa se täyttää raportointivelvoitteensa, sen on täytettävä kaikki raportointivelvoitteensa Suomessa noudattaen tämän lain säännöksiä.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on ilmoitettava 1 momentin mukaisesta valinnastaan niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa se täyttää raportoivan alustaoperaattorin edellytykset.

Jos jonkin 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa säädetyn ehdon täyttävä Suomeen raportoiva alustaoperaattori valitsee 1 momentin mukaisessa tilanteessa muun kuin Suomen jäsenvaltioksi, jossa se täyttää kaikki raportointivelvoitteensa, on sen Verohallinnon pyynnöstä osoitettava täyttäneensä kaikki raportointivelvoitteensa toisessa jäsenvaltiossa.

13 §

Usean raportoivan alustaoperaattorin raportointivelvollisuus

Edellä 2 §:n 1 momentin 4 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetun Suomeen raportoivan alustaoperaattorin ei tarvitse ilmoittaa Verohallinnolle tietoja raportoitavasta myyjästä, jos toinen raportoiva alustaoperaattori on ilmoittanut 11 §:ssä tarkoitetut tiedot. Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on Verohallinnon pyynnöstä tositteellisesti osoitettava, että nämä tiedot on ilmoitettu.

14 §

Raportoivan alustaoperaattorin velvollisuus toimittaa tietoja raportoitavalle myyjälle

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on toimitettava raportoitavalle myyjälle sitä koskevat 11 §:n 1 momentin 3–7 kohdassa sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot. Tiedot on toimitettava sitä kalenterivuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä, jona myyjä on tunnistettu raportoitavaksi myyjäksi.

4 luku

Erityiset velvoitteet

15 §

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvoitteet myyjän jättäessä toimittamatta yksilöintitietoja

Jos myyjä ei pyynnöstä toimita Suomeen raportoivalle alustaoperaattorille 3 ja 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on muistutettava myyjää tietojen toimitamisesta. Jos myyjä ei toimita pyydettyjä tietoja kahden muistutuksen jälkeen ja alkuperäisestä pyynnöstä on kulunut 60 päivää, Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on suljettava myyjän

tili alustalla ja estettävä myyjää rekisteröitymästä uudelleen alustalle tai pidättäydyttävä mak-
samasta myyjälle vastiketta, kunnes myyjä toimittaa pyydetyt tiedot.

16 §

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin velvollisuus kirjata ja säilyttää tietoja

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on kirjattava ne toimet ja tiedot, joita se käyttää 2 ja 3 luvussa säädettyjen menettelyjen ja velvoitteiden toteuttamiseen. Kirjatut toimet ja tiedot on säilytettävä ja niiden on oltava saatavilla vähintään kuusi vuotta sen raportointikauden päättymisestä, jota ne koskevat.

17 §

Euroopan unionin ulkopuolisen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröitymisvelvollisuus

Raportoivan alustaoperaattorin, joka täyttää 2 §:n 1 momentin 4 kohdan e alakohdassa säädetyn ehdon, on yksilöllisen tunnistenumeron saamiseksi rekisteröidyttävä Verohallinnon ylläpitämään rekisteriin aloittaessaan toimintansa alustaoperaattorina.

Raportoivan alustaoperaattorin on 1 momentin mukaisessa tilanteessa ilmoitettava Verohallinnolle seuraavat tiedot:

- 1) nimi;
- 2) postiosoite;
- 3) verkkosivustot ja muut sähköiset osoitteet;
- 4) verotunnisteet;
- 5) Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu arvonlisäverotunniste;
- 6) Euroopan unionin jäsenvaltiot, jotka ovat raportoitavien myyjien 7 §:n mukaisesti määritetyt asuinvaltiot.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa viivytystä ilmoitettava Verohallinnolle 2 momentissa tarkoitettujen tietojen muutoksista.

Verohallinto voi perua Suomeen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin seuraavissa tilanteissa:

- 1) Suomeen raportoiva alustaoperaattori hakee itse rekisteröinnin poistamista;
- 2) Suomeen raportoiva alustaoperaattori laiminlyö 3 luvussa säädettyjä velvoitteitaan eikä korjaa niitä Verohallinnon antaman kahden kehotuksen jälkeen;
- 3) Suomeen raportoiva alustaoperaattori ei täytä 2 §:n 1 momentin 4 kohdan e alakohdassa säädettyjä ehtoja.

Edellä 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa Verohallinto peruu Suomeen raportoivan alustaoperaattorin rekisteröinnin. Rekisteröinti perutaan aikaisintaan 30 päivän kuluttua ja viimeistään 90 päivän kuluttua toisesta kehotuksesta.

Muutoksenhakuun tässä pykälässä tarkoitettua rekisteröintiä ja rekisteröinnin perumista koskevaan päätökseen sovelletaan, mitä verotusmenettelystä annetun lain 65 a §:ssä säädetään.

18 §

Poikkeuksen alaisen alustaoperaattorin velvollisuus vahvistaa asemansa

Poikkeuksen alaisen alustaoperaattorin on vahvistettava ennakolta ja vuosittain Verohallinnolle liiketoimintamallinsa olevan kokonaisuudessaan sellainen, ettei sen alustalla ole raportoitavia myyjiä.

Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä vahvistamismenettelystä ja vahvistamiseksi annettavista tiedoista.

5 luku

Voimaantulo

19 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 997/1996 ja 15/2018, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 17 f § seuraavasti:

2 §

Soveltamisalan täsmentäminen

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös verotusta koskevien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden täytäntöön paimiseen.

17 f §

Alustaoperaattorin tiedonantovelvollisuus olennaisista toimista

Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettussa laissa (/) tarkoitetun Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on annettava Verohallinnolle mainitussa laissa tarkoitetut tiedot olennaisista toimista tai tieto siitä, että ilmoitettavia olennaisia toimia ei ole ollut.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot on annettava sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttäen.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on noudatettava digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa säädettyjä huolellisuus-, rekisteröinti- ja muita velvoitteita.

Tiedonantovelvollisista, tiedonantovelvollisia koskevista huolellisuusvelvoitteista, olennaisista toimista, ilmoittamisajankohdasta, ilmoitettavista tiedoista ja rekisteröintivelvoitteista säädetään digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 783/2020, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös verotusta koskevien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden täytäntöön pämiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 8 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

8 §

Tulorekisteriin talletettavat yksilöinti- ja yhteystiedot

Tulorekisteriin talletetaan seuraavat tulonsaajaa ja suorituksen maksajaa koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, jotka suorituksen maksaja on 6 §:ssä mainitun lain nojalla velvollinen ilmoittamaan tiedon käyttäjille:

2) vieraassa valtiossa asuvasta asuinvaltion antama verotunniste tai, jos asuinvaltio ei myönnä verotunnistetta, muu vastaava tunnus;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain (185/2013) 5 a §:n 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1703/2015,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 7 kohta, 3 §:n 7 ja 8 kohta sekä 5 §:n 5 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 7 kohta sekä 3 §:n 7 ja 8 kohta laissa 1561/2019, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1703/2015, 1488/2016 ja 1561/2019, uusi 8–11 kohta, 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1488/2016 ja 1561/2019, uusi 9 kohta, 5 §:ään uusi 6 kohta sekä lakiin uusi 5 f § seuraavasti:

1 §

Direktiivin täytäntöönpano

Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 2011/16/EU, jäljempänä *virka-apudirektiivi*, sellaisena kuin se on viiemäksi muutettuna hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2021/514, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja virka-apudirektiivin mukaisesti:

7) ilmoitetaan muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja Euroopan komissiolle tiedot raportoitavista rajat ylittävistä järjestelyistä;

8) ilmoitetaan asianomaiselle toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot raportoitavista myyjistä ja kaikille Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tiedot poikkeuksen alaisista alustaoperaattoreista;

9) ilmoitetaan muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille raporttoivalle alustaoperaattorille annettu yksilöllinen tunnistenumero;

10) pyydetään komissiota poistamaan raporttoiva alustaoperaattori keskusrekisteristä rekisteröintiedellytysten päätyttyä sekä ilmoitetaan komissiolle tieto sellaisesta alustaoperaattorista, joka aloittaa toimintansa alustaoperaattorina rekisteröitymättä vaaditusti;

11) ilmoitetaan komissiolle tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta.

3 §

Yhteistyömuodot

Yhteistyö käsittää:

7) toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten läsnäolon vi-rastoissa ja osallistumisen hallinnollisiin tutkimuksiin toisessa jäsenvaltiossa, samanaikaiset tar-kastukset, yhteistarkastukset, tiedoksiannon ja palautteen lähettämisen;

8) raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä koskevien tietojen ilmoittamisen automaattisella tie-tojenvaihdolla;

9) raportoitavia myyjiä koskevien tietojen ilmoittamisen automaattisella tietojenvaihdolla.

5 §

Automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat tulo- ja pääomalajit

Toimivaltaisen viranomaisen on automaattista tietojenvaihtoa käyttäen ilmoitettava toisen jä-senvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaiset saatavilla olevat tiedot, jotka koskevat tässä jäsenvaltiossa asuvia henkilöitä ja seuraavia tulo- ja pääomalajeja:

5) kiinteän omaisuuden omistaminen ja siitä saatava tulo;

6) rojaltit.

5 f §

Raportoitavien myyjien raportointia koskevat raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudet

Virka-apudirektiivissä tarkoitetuista raportoitavista myyjistä sekä raportoivista alustaoperaat-toreista säädetään verotusmenettelystä annetussa laissa ja digitaalisen alustatalouden toimijoi-den tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20.10.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

2.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi
laeissa 997/1996 ja 15/2018, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 17 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisalan täsmentäminen

Soveltamisalan täsmentäminen

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös
verotusta koskevien Suomea sitovien kansain-
välisten sopimusten ja Euroopan unionin lain-
säädännössä säädettyjen velvoitteiden täytän-
töön panemiseen.

17 f §

*Alustaoperaattorin tiedonantovelvollisuus
olennaisista toimista*

Digitaalisen alustatalouden toimijoiden tie-
donantovelvollisuudesta verotuksen alalla an-
netussa laissa (/) tarkoitetun Suomeen
raportoivan alustaoperaattorin on annettava
Verohallinnolle mainitussa laissa tarkoitetut
tiedot olennaisista toimista tai tieto siitä, että
ilmoitettavia olennaisia toimia ei ole ollut.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot on
annettava sähköistä tiedonsiirtomenetelmää
käyttäen.

Suomeen raportoivan alustaoperaattorin on
noudatettava digitaalisen alustatalouden toi-
mijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuk-
sen alalla annetussa laissa säädettyjä huolel-
lisuus-, rekisteröinti- ja muita velvoitteita.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tiedonantovelvollisista, tiedonantovelvollisia koskevista huolellisuusvelvoitteista, olennaisista toimista, ilmoittamisajankohdasta, ilmoitettavista tiedoista ja rekisteröintivelvoitteista säädetään digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 783/2020, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös verotusta koskevien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden täyttämiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 8 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Tulorekisteriin talletettavat yksilöinti- ja yhteystiedot

Tulorekisteriin talletetaan seuraavat tulonsaajaa ja suorituksen maksajaa koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, jotka suorituksen maksaja on 6 §:ssä mainitun lain nojalla velvollinen ilmoittamaan tiedon käyttäjille:

2) vieraassa valtiossa asuvasta asuinvaltion antama vero- tai henkilötunnus tai, jos näitä tietoja ei ole, muu vastaava tunnus;

8 §

Tulorekisteriin talletettavat yksilöinti- ja yhteystiedot

Tulorekisteriin talletetaan seuraavat tulonsaajaa ja suorituksen maksajaa koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, jotka suorituksen maksaja on 6 §:ssä mainitun lain nojalla velvollinen ilmoittamaan tiedon käyttäjille:

2) vieraassa valtiossa asuvasta asuinvaltion antama *verotunniste* tai, jos *asuinvaltio ei myönnä verotunnistetta*, muu vastaava tunnus;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain (185/2013) 5 a §:n 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1703/2015,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 7 kohta, 3 §:n 7 ja 8 kohta sekä 5 §:n 5 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 7 kohta sekä 3 §:n 7 ja 8 kohta laissa 1561/2019, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1703/2015, 1488/2016 ja 1561/2019, uusi 8–11 kohta, 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1488/2016 ja 1561/2019, uusi 9 kohta, 5 §:ään uusi 6 kohta sekä lakiin uusi 5 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Direktiivin täytäntöönpano

Direktiivin täytäntöönpano

Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 2011/16/EU, jäljempänä *virka-apudirektiivi*, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse raportoitavia rajatylittäviä järjestelyjä koskevasta pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2018/822, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 2011/16/EU, jäljempänä *virka-apudirektiivi*, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna *hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2021/514*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tämän lain ja virka-apudirektiivin mukaisesti:

Tämän lain ja virka-apudirektiivin mukaisesti:

7) ilmoitetaan muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja Euroopan komissiolle tiedot raportoitavista rajat ylittävistä järjestelyistä.

7) ilmoitetaan muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja Euroopan komissiolle tiedot raportoitavista rajat ylittävistä järjestelyistä;

8) ilmoitetaan asianomaiselle toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot raportoitavista myyjistä ja kaikille Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tiedot poikkeuksen alaisista alustaoperaattoreista;

9) ilmoitetaan muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille raportoivalle alustaoperaattorille annettu yksilöllinen tunnistenumero;

10) pyydetään komissiota poistamaan raportoiva alustaoperaattori keskusrekisteristä rekisteröintiedellytysten päätyttyä sekä ilmoitetaan komissiolle tieto sellaisesta alustaoperaattorista, joka aloittaa toimintansa alustaoperaattorina rekisteröitymättä vaaditusti;

11) ilmoitetaan komissiolle tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta.

3 §

Yhteistyömuodot

Yhteistyö käsittää:

7) toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten läsnäolon virastoissa ja osallistumisen hallinnollisiin tutkimuksiin toisessa jäsenvaltiossa, samanaikaiset tarkastukset, tiedoksiannon ja palautteen lähettämisen;

8) raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä koskevien tietojen ilmoittamisen automaattisella tietojenvaihdolla.

5 §

Automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat tulo- ja pääomalajit

3 §

Yhteistyömuodot

Yhteistyö käsittää:

7) toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten läsnäolon virastoissa ja osallistumisen hallinnollisiin tutkimuksiin toisessa jäsenvaltiossa, samanaikaiset tarkastukset, yhteistarkastukset, tiedoksiannon ja palautteen lähettämisen;

8) raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä koskevien tietojen ilmoittamisen automaattisella tietojenvaihdolla;

9) raportoitavia myyjiä koskevien tietojen ilmoittamisen automaattisella tietojenvaihdolla.

5 §

Automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat tulo- ja pääomalajit

Voimassa oleva laki

Toimivaltaisen viranomaisen on automaattista tietojenvaihtoa käyttäen ilmoitettava toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaiset saatavilla olevat tiedot, jotka koskevat tässä jäsenvaltiossa asuvia henkilöitä ja seuraavia tulo- ja pääomalajeja:

5) kiinteän omaisuuden omistaminen ja siitä saatava tulo.

5 a §

Finanssilaitoksen finanssitilitietojen raportointia koskevat velvollisuudet

Raportoivan suomalaisen finanssilaitoksen on:

3) ilmoitettava jokaiselle raportoitavalle luonnolliselle henkilölle häntä koskeviin tietoihin liittyvistä tietoturvaloukkauksista, jos loukkaukset todennäköisesti vahingoittavat hänen henkilötietojensa tai yksityisyytensä suojaa;

4) ilmoitettava jokaiselle raportoitavalle luonnolliselle henkilölle, että virka-apudirektiivin 8 artiklan 3 a kohdassa tarkoitettuja häntä koskevia tietoja kerätään ja siirretään direktiivin mukaisesti, ja annettava kyseiselle henkilölle kaikki ne tiedot, joihin hänellä on oikeus henkilötietolain (523/1999) nojalla, ja annettava ne niin ajoissa, että henkilö voi käyttää henkilötietolain 6 luvussa tarkoitettuja tietosuojaoikeuksiaan ja joka tapauksessa ennen tietojen ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle;

Ehdotus

Toimivaltaisen viranomaisen on automaattista tietojenvaihtoa käyttäen ilmoitettava toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaiset saatavilla olevat tiedot, jotka koskevat tässä jäsenvaltiossa asuvia henkilöitä ja seuraavia tulo- ja pääomalajeja:

5) kiinteän omaisuuden omistaminen ja siitä saatava tulo;

6) rojaltit.

5 a §

Finanssilaitoksen finanssitilitietojen raportointia koskevat velvollisuudet

Raportoivan suomalaisen finanssilaitoksen on:

(kumotaan)

(kumotaan)

5 f §

Raportoitavien myyjien raportointia koskevat raportoivan alustaoperaattorin velvollisuudet

Virka-apudirektiivissä tarkoitetuista raportoitavista myyjistä sekä raportoivista alustaoperaattoreista säädetään verotusmenette-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lystä annetussa laissa ja digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .